

Brüssel, 28.9.2017
C(2017) 6389 final

KOMISJONI TEATIS

28.9.2017,

EUROOPA VAHISTAMISMÄÄRUSE TEGEMISE JA TÄITMISE KÄSIRAAMAT

SISUKORD

Lühendite loetelu	5
EESSÕNA	9
SISSEJUHATUS	10
1. Ülevaade Euroopa vahistamismäärusest (EVM)	10
1.1. Taustteave EVMi kohta	10
1.2. EVMi määratlus ja põhijooned	10
1.3. EVMi vorm	12
I OSA. EUROOPA VAHISTAMISMÄÄRUSE TEGEMINE	13
2. Euroopa vahistamismääruse tegemisel kohaldatavad nõuded	13
2.1. EVMi rakendusala	13
2.1.1. Kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmine	13
2.1.2. Vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täideviimine	14
2.1.3. Täitmisele pööratava kohtuotsuse nõue	14
2.2. 32 süütegu, mille korral tuleb isik üle anda topeltkaristatavust kontrollimata	15
2.3. Kõrvalsüüteod	16
2.4. Proportsionaalsus	16
2.5. Muud liidu meetmed, mida saab rakendada kriminaalasjades tehtavas õigusalas koostöös	17
2.5.1. Euroopa uurimismäärus (EUM)	19
2.5.2. Kinnipeetavate üleandmine	19
2.5.3. Euroopa järelevalvekorraldus (EJK)	20
2.5.4. Vangistuse tingimisi kohaldamata jätmist käsitlevate otsuste ja alternatiivsete mõjutusvahendite üleviimine	21
2.5.5. Rahalised karistused	21
2.5.6. Kriminaalmenetluse üleandmine	22
2.6. Erikohustuse reegel ja võimalik vastutusele võtmine muude süütegude eest	22
3. Euroopa vahistamismääruse tegemise kord	24
3.1. Muud pooleliolevad kriminaalmenetlused ja EVMid, mis on seotud sama isikuga	24
3.1.1. EVMi tegevas liikmesriigis	24
3.1.2. Teises liikmesriigis	24
3.2. EVMi vormi täitmine	25
3.2.1. Teave, mis tuleb alati esitada	25
3.2.2. EVMi välja andva asutuse esitatav kasulik lisateave	25
3.3. EVMi edastamine	26
3.3.1. Kui tagaotsitava asukoht on teadmata	26
3.3.2. Kui tagaotsitava asukoht on teada	27
3.3.3. EVMi edastamine liikmesriikidele, kus ei kasutata Schengeni infosüsteemi (SIS) ...	27
3.4. EVMi tõlkimine	27
3.5. Koostöö ja teabevahetus EVMi täitva liikmesriigi pädevate asutustega pärast seda, kui tagaotsitav on kinni peetud	28

II OSA. EUROOPA VAHISTAMISMÄÄRUSE TÄITMINE	29
4. Euroopa vahistamismääruse täitmise kord	29
4.1. Tähtajad EVMi täitmise otsuse tegemisel	29
4.2. Tagaotsitava üleandmise tähtaeg (pärast EVMi täitmise otsuse tegemist).....	30
4.3. EVMi tõlkimine.....	30
4.4. Liikmesriikide pädevate õigusasutuste vaheline teabevahetus <i>enne</i> üleandmisotsuse tegemist	30
4.4.1. Millal teavet vahetada?.....	30
4.4.2. Kuidas teavet vahetada?	31
4.5. EVMi täitva asutuse kohustus teavitada EVMi välja andnud asutust <i>pärast</i> üleandmise kohta otsuse tegemist	33
4.5.1. Teave üleandmise otsuse kohta	33
4.5.2. Teave vahi all pidamise kestuse kohta	34
4.6. Tagaotsitava EMI täitvas liikmesriigis vahi all pidamine	35
5. Üleandmisotsus	36
5.1. EVMi täitmise üldine kohustus	36
5.2. 32 süütegu, mille korral tuleb isik üle anda topeltkaristatavust kontrollimata.....	36
5.3. Kõrvalsüüteod	36
5.4. Täitmatajätmise (täitmisest keeldumise) alused.....	37
5.4.1. Täitmatajätmise kohustuslikud alused	37
5.4.2. Täitmatajätmise vabatahtlikud alused	39
5.5. Kohtumõistmine tagaselja	41
5.6. EVMi täitva õigusasutuse kohustus võtta arvesse põhiõigusi.....	43
5.7. Proportsionaalsus – EVMi täitva liikmesriigi roll.....	45
5.8. Tagatised, mida EVMi teinud liikmesriik võib anda	45
5.8.1. Eluaegse vabadusekaotuse või eluaegse vabadust piirava julgeolekumeetme otsuse läbivaatamine	46
5.8.2. Kodanike ja elanike tagasisaatmine	46
5.9. Edasilükkamine või ajutine üleandmine	46
5.9.1. Tõsised humanitaarsed põhjused.....	46
5.9.2. Käimasolev kriminaalmenetlus või vabadusekaotusliku karistuse täideviimine	47
5.9.3. Edasilükkamise asemel ajutine üleandmine	47
5.9.4. EVMi täitmise edasilükkamine, kuna on tehtud kindlaks tagaotsitava ebainimliku või alandava kohtlemise tegelik oht.....	48
5.10. Mitu EVMi sama isiku kohta	48
5.10.1. Otsustamine, milline EVM täita.....	48
5.10.2. Paralleelsed menetlused	49
6. EVMi täitvas liikmesriigis vahi all peetud aja mahaarvestamine	49
7. Edaspidine üleandmine	50
7.1. Teisele liikmesriigile	50
7.2. Kolmandale riigile.....	51
8. Kohustused seoses kolmandate riikidega	51

8.1.	Samaaegsed EVMid ja väljaandmistaotlused	51
8.1.1.	Kolmandate riikide taotlused	51
8.1.2.	Rahvusvahelise Kriminaalkohtu taotlused	52
8.2.	Eelnev väljaandmine kolmandast riigist ja erikohustuse reegel.....	52
9.	Läbivedu.....	53
9.1.	Läbivedu teise liikmesriigi kaudu	53
9.2.	Läbiveoliikmesriigi kodanikud ja elanikud.....	54
9.3.	Kolmandast riigist liikmesriiki väljaandmine	54
10.	Täitmata jäetud EVM	54
10.1.	Selle tagamine, et isikut samas liikmesriigis uuesti ei vahistata	54
10.2.	EVMI teinud liikmesriigi teavitamine	54
10.3.	EVMI välja andnud õigusasutuse otsus EVMI võimaliku tühistamise kohta	54
10.4.	Pikaajaliste EVMide läbivaatamine SISis.....	55
11.	Tagaotsitava menetlusõigused.....	55
11.1.	Õigus suulisele ja kirjalikule tõlkele	56
11.2.	Õigus teabele	56
11.3.	Õigus kaitsjale	57
11.4.	Õigus lasta kolmandat isikut vabaduse võtmisest teavitada.....	57
11.5.	Õigus suhelda kolmandate isikutega	57
11.6.	Õigus suhelda konsulaarasutustega	57
11.7.	Laste eriõigused.....	58
11.8.	Õigus tasuta õigusabile.....	58
I LISA.	Euroopa vahistamismääruse raamotsus, mitteametlik konsolideeritud versioon.....	59
II LISA.	EUROOPA VAHISTAMISMÄÄRUSE VORM,	82
III LISA.	EUROOPA VAHISTAMISMÄÄRUSE VORMI TÄITMISE JUHISED	89
IV LISA.	EUROOPA VAHISTAMISMÄÄRUSTE VASTUVÕTMISEL LIIKMESRIIKIDES AKTSEPTEERITAVAD KEELED.....	104
V LISA.	LOETELU EUROOPA KOHTU OTSUSTEST, MIS KÄSITLEVAD EUROOPA VAHISTAMISMÄÄRUSE RAAMOTSUST	106
VI LISA.	EUROOPA KOHTU OTSUSED, MIS KÄSITLEVAD <i>NE BIS IN IDEM</i> PÕHIMÕTET	108
VII LISA.	EUROOPA VAHISTAMISMÄÄRUSE KOHTA TEHTUD OTSUSE STANDARDVORM	113
VIII LISA.	LIIKMESRIIGID, MILLE ÕIGUSSÜSTEEM VÕIB LUBADA ÜLEANDMIST SÜÜTEGUDE EEST, MILLE EEST ON ETTE NÄHTUD EUROOPA VAHISTAMISMÄÄRUSE RAAMOTSUSE ARTIKLI 2 LÕIKES 1 SÄTESTATUST ALAMPIIRIST VÄIKSEM KARISTUSMÄÄR, KUI SELLESED SÜÜTEOD ON SEOTUD VAHISTAMISMÄÄRUSES MÄRGITUD PÕHISÜÜTEOGA (-SÜÜTEGUDEGA).....	115
IX. LISA.	EUROOPA VAHISTAMISMÄÄRUSE ALUSEL VAHISTATUD ISIKU ÕIGUSTE DEKLARATSIOONI SOOVITUSLIK NÄIDIS.....	116

Lühendite loetelu

EJK	Euroopa järelevalvekorraldus
EJN	Euroopa õiguslase koostöö võrgustik
ELTL	Euroopa Liidu toimimise leping
EUM	Euroopa uurimismäärus
EVM	Euroopa vahistamismäärus
EVMi raamotsus	Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsus 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta
Schengeni konventsioon	Schengeni lepingu rakendamise konventsioon
SIRENE	Lisateabe päring riiki sisenemisel (ingl k <i>Supplementary Information Request at the National Entries</i>)
SIS	Schengeni infosüsteem

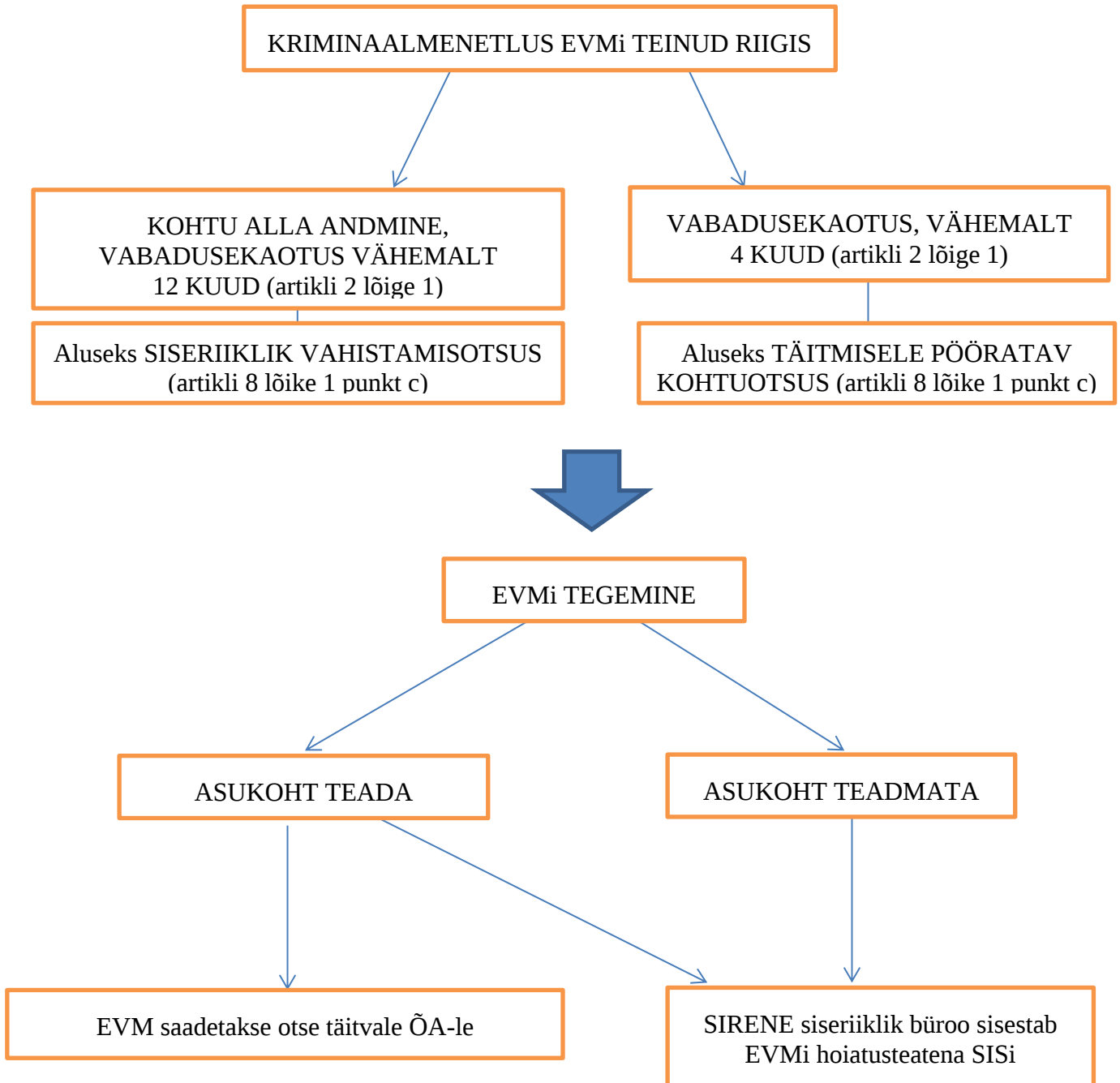
Märkus:

Käsiraamat ei ole õiguslikult siduv ega ammendav. See ei piira kehtiva liidu õiguse kohaldamist ega edasiarendamist. See ei piira ka liidu õiguse autoriteetseid tõlgendusi, mille võib anda Euroopa Liidu Kohus.

EUROOPA VAHISTAMISMÄÄRUSE TEGEMINE

Peamised sammud

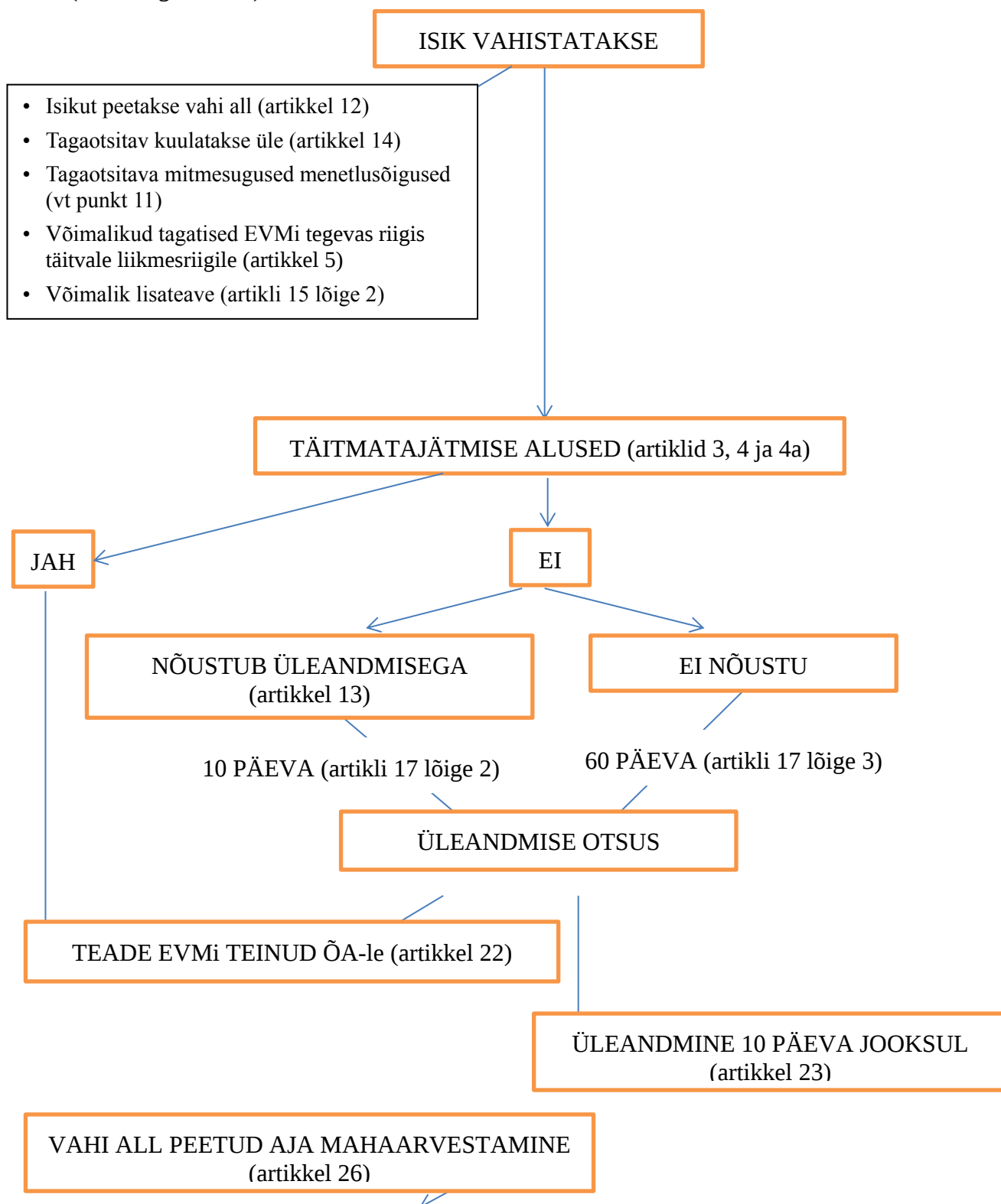
(ÕA = õigusasutus)

EUROOPA VAHISTAMISMÄÄRUSE TÄITMINE

Peamised sammud

(ÕA = õigusasutus)

EESSÕNA

See käsiraamat on muudetud versioon Euroopa käsiraamatust Euroopa vahistamismääruse tegemise kohta, mille nõukogu andis välja 2008. aastal¹ ja mida muutis 2010. aastal². Komisjon asus käsiraamatut muutma ja ajakohastama, kui oli möödunud Lissaboni lepingu kohane viieaastane üleminekuperiood, mis oli seotud nn endise kolmanda samba õigusaktidega³, sealhulgas nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsusega 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta⁴ („EVMi raamotsus“).

Selles käsiraamatus on arvesse võetud viimase 13 aasta jooksul liidus Euroopa vahistamismääruse kasutamisel saadud kogemusi. Muutmise eesmärk on käsiraamatut ajakohastada ning muuta see ülevaatlikumaks ja kasutajasõbralikumaks. Käsiraamatu uusima versiooni koostamiseks konsulteeris komisjon mitmesuguste sidusrühmade ja ekspertidega, sealhulgas Eurojustiga, Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku sekretariaadiga ning liikmesriikide valitsuste ekspertide ja õigusasutustega.

Käsiraamat on kättesaadav internetis aadressil <https://e-justice.europa.eu> Euroopa Liidu kõigis ametlikes keeltes.

¹ 8216/2/08 REV 2 COPEN 70 EJM 26 EUROJUST 31.

² 17195/1/10 REV 1 COPEN 275 EJM 72 EUROJUST 139.

³ Protokoll (nr 36) üleminekusätete kohta.

⁴ ELT L 190, 18.7.2002, lk 1.

SISSEJUHATUS

1. ÜLEVAADE EUROOPA VAHISTAMISMÄÄRUSEST (EVM)

1.1. Taustteave EVMi kohta

Nõukogu võttis EVMi raamotsuse vastu 13. juunil 2002 ja liikmesriigid pidid selle järgimiseks võtma meetmed 31. detsembriks 2003. Alates 1. jaanuarist 2004 asendas uus üleandmiskord mõne üksiku erandiga väljaandmise korra. Liikmesriikide vahelise üleandmise osas on asendatud järgmiste konventsioonide vastavad sätted:

- (a) 13. detsembri 1957. aasta väljaandmise Euroopa konventsioon (ETS 024), selle 15. oktoobri 1975. aasta lisaprotokoll (ETS 086) ja 17. märtsi 1978. aasta teine lisaprotokoll (ETS 098) ning 27. jaanuari 1977. aasta terrorismi tõkestamise Euroopa konventsiooni (ETS 090) väljaandmist puudutavad sätted;
- (b) Euroopa ühenduste 12 liikmesriigi vaheline 26. mai 1989. aasta kokkulepe väljaandmistootluste edastamisviiside lihtsustamise ja ajakohastamise kohta;
- (c) 10. märtsi 1995. aasta konventsioon Euroopa Liidu liikmesriikide vahelise väljaandmise lihtsustatud korra kohta⁵;
- (d) 27. septembri 1996. aasta Euroopa Liidu liikmesriikide vahelise väljaandmise konventsioon⁶;
- (e) 14. juuni 1985. aasta Schengeni lepingut (kontrolli järkjärgulise kaotamise kohta ühispiiridel) rakendava 19. juuni 1990. aasta konventsiooni III jaotise 4. peatükk⁷.

1.2. EVMi määratlus ja põhijooned

EVM on liidus täitmisele pööratav kohtuotsus, mille on välja andnud üks liikmesriik ja mis täidetakse teises liikmesriigis kohtuotsuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte alusel.

Euroopa Liidu Kohus on kohtuasjades C-452/16 PPU *Poltorak*⁸ ja C-477/16 PPU *Kovalkovas*⁹ osutanud, et EVMi raamotsuse artikli 1 lõikest 1 tuleneb, et Euroopa vahistamismäärus on „kohtuotsus“, mis eeldab, et selle oleks teinud „õigusasutus“ raamotsuse artikli 6 lõike 1 tähenduses. Euroopa Liidu Kohus sedastas, et EVMi raamotsuse artikli 1 lõikes 6 sisalduv väljend „õigusasutus“ ei viita mitte ainult liikmesriigi kohtunikele või kohtutele, vaid võimaldab laiemas tähenduses hõlmata need ametiasutused, mis peavad asjaomases õigussüsteemis osalema õigusemõistmises. Samas leidis Euroopa Kohus, et nimetatud sättes esitatud terminit „õigusasutus“ ei saa tõlgendada nii, et see hõlmaks liikmesriigi politseiteenistust või täitevvõimuorganit nagu ministeerium, ning et selliste riigiasutuste poolt antud akte ei saa pidada „kohtuotsusteks“.

⁵ EÜT C 78, 30.3.1995, lk 2.

⁶ EÜT C 313, 23.10.1996, lk 12.

⁷ EÜT L 239, 22.9.2000, lk 19.

⁸ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 10.11.2016, *Poltorak*, C-452/16 PPU, ECLI:EU:C:2016:858.

⁹ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 10.11.2016, *Kovalkovas*, C-477/16 PPU, ECLI:EU:C:2016:861.

EVM on asendanud traditsioonilise väljaandmissüsteemi lihtsama ja kiirema tagaotsitavate üleandmise mehhanismiga kriminaalmenetluse raames süüdistuse esitamise või vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täideviimise eesmärgil. Vahistamismääruse võib välja anda

- (a) selliste tegude eest kriminaalkorras kohtu alla andmiseks, mille eest on siseriikliku õigusega ette nähtud vabadusekaotus või vabadust piirav julgeolekumeede, mille maksimaalne pikkus on vähemalt 12 kuud (kohtueelse ja kohtuliku uurimise jooksul kuni süüdimõistva kohtuotsuse jõustumiseni), või
- (b) vähemalt 4 kuu pikkuse vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täideviimiseks.

Piisab ühe kriteeriumi täitmisest.

Selleks, et muuta taotluste läbivaatamine lihtsamaks, toimub taotluste esitamine nüüd ühetaoliselt, EVMi vormi täitmise teel. Sellele vaatamata on alati vaja, et enne EVMi väljaandmist oleks eraldi tehtud siseriiklik täitmisele pööratav kohtuotsus või siseriiklik vahistamismäärus või muu sarnane kohtuotsus (vt punkt 2.1.3).

Keskasutused, millel varem oli väljaandmisprotsessis oluline roll, on nüüd EVMi menetlustes otsustusprotsessist välja jäetud. EVMi raamotsuse artikli 7 kohaselt võivad liikmesriigid siiski määrata keskasutused õigusasutusi abistama ja toetama, eelkõige EVMide vastuvõtmisel ja edastamisel.

Liikmesriikides, kus on kasutusel Schengeni infosüsteem (SIS) (käsiraamatu väljaandmise ajal kõikides liikmesriikides peale Iirimaa ja Küprose), on EVMi protsessis tähtis roll SIRENE siseriiklikel büroodel, kui SISi on sisestatud vastav hoiatusteade. Õigusnormid ja menetlused, mis puudutavad liikmesriikide koostööd seoses EVMi alusel vahi alla võtmiseks sisestatud hoiatusteadetega, on sätestatud nõukogu 12. juuni 2007. aasta otsuse 2007/533/JSK, mis käsitleb teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II) loomist, toimimist ja kasutamist 2007/533/JSK¹⁰ („SIS II otsus“) artiklites 24–31 ja SIRENE käsiraamatu¹¹ punktis 3.

EVMi raamotsus järgib ühise õigusruumi integreerimise põhimõtet. See on esimene liikmesriikide vahel kriminaalasjades kasutatav õiguslik vahend, mis rajaneb kohtuotsuste vastastikusel tunnustamisel põhineval koostööl. EVMi teinud riigi otsust tuleb tunnustada ilma täiendavate formaalsusteta ja ainult õigusemõistmisega seotud kriteeriumide põhjal.

Kodanike üleandmine on põhimõte ja üldreegel, millel on vaid üksikud erandid. Need erandid puudutavad vabadusekaotuslike karistuste täitmisele pööramist isiku päritoluriigis ja kehtivad ka elanike suhtes. Praktika on näidanud, et umbes viiendik kõikidest üleandmistest liidus puudutavad oma riigi kodanikke.

Täitmisest keeldumise aluseid on vähe ja need on ammendavalt loetletud EVMi raamotsuse artiklites 3, 4 ja 4a. Topeltkaristatavust kui mittetäitmise ja mitteüleandmise

¹⁰ ELT L 205, 7.8.2007, lk 63

¹¹ Komisjoni 12. juuli 2016. aasta rakendusotsus (EL) 2016/1209, millega asendatakse rakendusotsuse 2013/115/EL (milles käsitletakse teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II) SIRENE käsiraamatut ja muid rakendusmeetmeid) lisa (teatavaks tehtud numbri C(2016) 4283 all) (ELT L 203, 28.7.2016, lk 35).

alust ei kontrollita 32 EVMi raamotsuse Artikli 2 lõikes 2 nimetatud süüteokategooria puhul, nagu need on EVMi teinud liikmesriigi õigusaktides määratletud ja kui need on selles liikmesriigis karistatavad vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetmega, mille maksimaalne pikkus on vähemalt 3 aastat.

Kui EVMi teinud liikmesriigi pädev asutus ei loe kõnealuseid süütegusid EVMi raamotsuse artikli 2 lõike 2 alla kuuluvateks, võib topeltkaristatavust siiski arvesse võtta. Euroopa Kohus otsustas *Grundza* kohtuasjas C-289/15¹², et topeltkaristatavuse hindamisel peab täidesaatva liikmesriigi pädev asutus kontrollima, kas süüteo aluseks olevad faktilised asjaolud annaksid juhul, kui need oleksid aset leidnud täidesaatva liikmesriigi territooriumil, aluse kohaldada kriminaalkaristust selle liikmesriigi territooriumil (vt punkt 5.2).

Alates 28. märtsist 2011 on EVMi raamotsus muudetud nõukogu raamotsusega 2009/299/JSK¹³, millega jäeti välja artikli 5 lõige 1 ja lisati uus artikkel 4a otsuste kohta, mis tehakse kohtumenetluses asjaomase isiku kohalolekuta (kohtumõistmine tagaselja).

1.3. EVMi vorm

EVM on EVMi raamotsuse lisas sätestatud vormis tehtav kohtuotsus. Vorm on kättesaadav kõikides ELi ametlikes keeltes. **Kasutada võib ainult seda vormi** ja seda ei tohi muuta. Nõukogu kavatsus oli luua toimiv vahend, mida EVMi väljaandvatel õigusasutustel oleks lihtne täita ja täitvatel õigusasutustel lihtne tunnustada.

Vormi kasutamisega välditakse mahukaid ja kulukaid tõlkeid ning lihtsustatakse teabe kättesaadavust. Kuna kõnealune vorm on põhimõtteliselt ainuke alus tagaotsitava vahistamiseks ja hilisemaks üleandmiseks, tuleks see täita eriti hoolikalt, et vältida tarbetuid taotlusi lisateabe saamiseks.

Vormi saab täita otse internetis, kasutades Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku veebisaidil olevat e-vahendit Compendium, või Wordi dokumendi vormis, mille saab alla laadida Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku veebisaidi jaotisest „Judicial Library“ (<https://www.ejn-crimjust.europa.eu>).

E-vahendi kasutamine on sama lihtne nagu Wordi dokumendi täitmine ning lisaks on e-vahendil mitu nüüdisaegset, kasulikku ja kasutajasõbralikku funktsiooni, nagu:

- (a) võimalus importida pädev EVMi täitev asutus otse Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vahendist „Judicial Atlas“;
- (b) hankida vorm vahistamismäärust täitvas liikmesriigis vastuvõetava(te)s keel(t)es; ning
- (c) võimalus salvestada vorm ja saata see e-postiga.

¹² Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 11.1.2017, *Grundza*, C-289/15, punkt 38, ECLI:EU:C:2017:4.

¹³ Nõukogu 26. veebruari 2009. aasta raamotsus 2009/299/JSK, millega muudetakse raamotsuseid 2002/584/JSK, 2005/214/JSK, 2006/783/JSK, 2008/909/JSK ning 2008/947/JSK, edendades seeläbi isikute menetlusõigusi ja tõhustades selliste otsuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamist, mis tehakse, kui asjaomane isik ei viibi isiklikult kohtulikult arutelul (ELT L 81, 27.3.2009, lk 24).

I OSA. EUROOPA VAHISTAMISMÄÄRUSE TEGEMINE

2. EUROOPA VAHISTAMISMÄÄRUSE TEGEMISEL KOHALDATAVAD NÕUDED

2.1. EVMi rakendusala

Õigusasutus võib EVMi välja anda kahel eesmärgil (EVMi raamotsuse artikli 1 lõige 1):

- a) kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmiseks; või
- b) vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täideviimiseks.

Punkt a on seotud kriminaalmenetlustega, mille raames tagaotsitava saab vastutusele võtta. Punkt b on seotud kuritegude eest kohtu määratud vabadusekaotuslike karistuste või vabadust piiravate julgeolekumeetmega, mis on täitmisele pööratavad. EVMi ei saa välja anda kõikide süütegude puhul, vaid ainult piisavalt raskete süütegude puhul, nagu selgitatakse üksikasjalikumalt allpool.

Mõne liikmesriigi õigussüsteemis võib vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täideviimiseks anda EVMi välja ka siis, kui vabadusekaotuse otsus ei ole lõplik ja seda saab edasi kaevata. Teistes liikmesriikides võib seda liiki EVMi välja anda vaid siis, kui vabadusekaotus või vabadust piirav julgeolekumeede on lõplik. On soovitatav, et EVMi täitev õigusasutus tunnustaks EVMi teinud õigusasutuse klassifikatsiooni, isegi kui see selles aspektis ei vasta täitva õigusasutuse riigi õigussüsteemile.

Sellega seoses tuleb märkida, et EVMi tegeval õigusasutusel on soovitatav kaaluda, kas EVMi tegemine on antud konkreetsel juhul proportsionaalne (vt punkt 2.4) ja kas piisava tulemuse saavutamiseks ei oleks võimalik kasutada leebemat ELi meedet (vt punkt 2.5).

2.1.1. Kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmine

EVMi võib anda välja isiku kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmiseks seoses süütegudega, mille eest siseriikliku õigusega on ette nähtud vabadusekaotus või vabadust piirav julgeolekumeede, mille maksimaalne pikkus on **vähemalt 12 kuud** (EVMi raamotsuse artikli 2 lõige 1).

Silmas on peetud maksimaalset võimalikku karistust, mis on süüteo eest ette nähtud EVMi teinud liikmesriigi õiguses. EVMi täitva liikmesriigi õiguses ette nähtud maksimaalne karistus ei ole selles kontekstis oluline.

Euroopa Kohtu 25. septembri 2015. aasta määrus kohtuasjas C-463/15 PPU, *Openbaar Ministerie v A*.¹⁴

„Nõukogu raamotsuse 2002/584 artikli 2 lõiget 4 ja artikli 4 punkti 1 tuleb tõlgendada selliselt, et nendega on vastuolus, kui vahistamismäärust täitvas liikmesriigis kehtestatakse Euroopa vahistamismääruse alusel üleandmisele mitte ainult selline tingimus, et asjaolu, mille kohta vahistamismäärus välja on antud, loetakse selle liikmesriigi õiguses süüteoks, vaid ka tingimus, et see oleks sama õiguse alusel karistatav vabadusekaotusega, mille maksimaalne pikkus on vähemalt 12 kuud.“

¹⁴

Määrus, Euroopa Kohus, 25.9.2015, A., C-463/15 PPU, ECLI:EU:C:2015:634.

Kriminaalkorras süüdistuse esitamine hõlmab ka kriminaalmenetluse kohtueelse uurimise etappi. Samas ei ole EVMi eesmärk anda isikuid üle pelgalt selleks, et neid saaks kahtlustatavatena üle kuulata. Sel eesmärgil võiks kaaluda pigem teiste meetmete, näiteks Euroopa uurimismääruse (EUM) kasutamist. Teisi õiguslase koostöö meetmeid on ülevaatlikult tutvustatud punktis 2.5.

2.1.2. Vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täideviimine

EVMi võib anda välja **vähemalt nelja kuu** pikkuse vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täideviimiseks (EVMi raamotsuse artikli 2 lõige 1). Olukordades, kus isikul on jäänud kanda vaid väike osa karistusest, soovitatakse pädevatel õigusasutustel siiski kaaluda, kas EVMi tegemine on **proportsionaalne** meede (vt punktid 2.4 ja 2.5).

Neljakuulise miinimumperioodi kindlaksmääramisel ei võeta arvesse ennetähtaegset või tingimisi vabastamist, kriminaalhooldust või muid sarnaseid meetmeid käsitlevaid siseriiklikke õigusnorme, mida võidakse kohaldada pärast isiku üleandmist EVMi teinud liikmesriigile ja mille tulemusena võib tegelik vangistusaeg lüheneda.

Tegeliku ja võimaliku karistuse pikkuse vahel ei ole seost. See tähendab, et kui isikule on juba määratud kombineeritud vabadusekaotuslik karistus mitme süüteo eest ja vabadusekaotuse pikkus on vähemalt neli kuud, võib EVMi välja anda olenemata maksimaalsest võimalikust karistusest iga üksiku süüteo eest.

Kui on teada, et isik elab teises liikmesriigis, soovitatakse EVMi tegeva liikmesriigi pädevatel asutustel kaaluda EVMi tegemise asemel võimalust viia täideviidava karistuse kandmine üle isiku elukohaliikmesriiki, võttes arvesse isiku sotsiaalseid sidemeid ja parema rehabilitatsiooni võimalusi selles liikmesriigis ning muid nõudeid, mis tulenevad nõukogu 27. novembri 2008. aasta raamotsusest 2008/909/JSK vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta kriminaalasjades tehtud otsuste suhtes, millega määratakse vabadusekaotuslikud karistused või vabadust piiravad meetmed, nende Euroopa Liidus täideviimise eesmärgil¹⁵ (vt punkt 2.5.2).

2.1.3. Täitmisele pööratava kohtuotsuse nõue

Enne EVMi tegemist peab õigusasutus alati veenduma täitmisele pööratava siseriikliku kohtuotsuse olemasolus. Otsuse laad sõltub EVMi eesmärgist. Kui EVM antakse välja isikule süüdistuse esitamiseks, peab liikmesriigi pädev õigusasutus enne EVMi tegemist olema teinud siseriikliku vahistamismääruse või muu täitmisele pööratava kohtuotsuse, millel on samad tagajärjed (EVMi raamotsuse artikli 8 lõike 1 punkt c). Euroopa Kohus kinnitas kohtuasjas C-241/15 *Bob-Dogi*¹⁶, et selline siseriiklik vahistamismäärus või muu kohtuotsus on EVMist eraldiseisev. Kui EVM antakse välja vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täideviimiseks, peab olema tehtud vastav täitmisele pööratav siseriiklik kohtuotsus.

Selles kohtuasjas märkis Euroopa Liidu Kohus, et EVMi süsteem peab pakkuma tagaotsitava menetluslike ja põhiõiguste kahetasandilist kaitset – kohtulikule kaitsele, mis on ette nähtud esimesel tasandil, kui tehakse selline siseriiklik kohtuotsus nagu siseriiklik vahistamismäärus, lisandub kaitse, mis tuleb tagada teisel tasandil, kui antakse välja EVM. Niisugune kahetasandiline kohtulik kaitse puudub põhimõtteliselt olukorras, kus

¹⁵ ELT L 327, 5.12.2008, lk 27.

¹⁶ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 1.6.2016, *Bob-Dogi*, C-241/15, ECLI:EU:C:2016:385.

enne EVMi väljaandmist ei ole siseriiklik õigusasutus teinud kohtuotsust, millel EVM põhineb.

Euroopa Kohtu 1. juuni 2016. aasta otsus kohtuasjas C-241/15, *Bob-Dogi*

„Raamotsuse 2002/584 [...] artikli 8 lõike 1 punkti c tuleb tõlgendada nii, et kui selle sätte tähenduses „vahistamismäärusel“ põhinevas Euroopa vahistamismääruses ei mainita siseriiklikku vahistamismäärust, peab vahistamismäärust täitev õigusasutus jätkma selle käiguta, kui see õigusasutus jõuab raamotsuse 2002/584 (muudetud) artikli 15 lõike 2 kohaselt esitatud teabe ja muu tema käsutuses oleva teabe põhjal järeldusele, et Euroopa vahistamismäärus ei ole kehtiv, sest see on välja antud ilma Euroopa vahistamismäärusest eraldi vormistatud siseriiklikku vahistamismäärust tegelikult välja andmata.“

Mõistet „kohtuotsus“ (mis on EVMist eraldiseisev) selgitas Euroopa Kohus täiendavalt otsuses kohtuasjas C-453/16 PPU *Özçelik*¹⁷, jõudes järeldusele, et see mõiste hõlmab politsei poolt eelnevalt tehtud ja EVMi aluseks oleva siseriikliku vahistamismääruse kinnitamist prokuratuuri poolt.

Euroopa Kohtu 10. novembri 2016. aasta otsus kohtuasjas C-453/16PP, *Özçelik*

„Nõukogu [...] raamotsuse 2002/584/JSK artikli 8 lõike 1 punkti c tuleb tõlgendada nii, et politsei poolt kriminaalmenetluse algatamiseks eelnevalt tehtud siseriikliku vahistamismääruse kinnitamist prokuratuuri poolt, nagu on põhikohtuasjas käsitlel, tuleb pidada „kohtuotsuseks“ selle sätte tähenduses.“

Siseriikliku kohtuotsuse või vahistamismääruse olemasolu tuleb EVMi väljaandmisel märkida EVMi vormil (EVMi raamotsuse artikli 8 lõike 1 punkt c; vt käesoleva käsiraamatu punkt 3.2). Otsust või määrust EVMile lisama ei pea.

2.2. 32 süütegu, mille korral tuleb isik üle anda topeltkaristatavust kontrollimata

Enne EVMi väljaandmist peaks pädev õigusasutus tegema kindlaks, kas mõni süütegudest kuulub mõnda neist 32 süüteokategoriasse, mille puhul topeltkaristatavust ei kontrollita. Need süüteod on loetletud EVMi raamotsuse artikli 2 lõikes 2 ja ka EVMi vormil, kus selle loeteluga hõlmatud süüteod tuleks märgistada.

Otsustava tähtsusega on EVMi teinud liikmesriigi õigus. Euroopa Kohus kinnitas seda 3. mai 2007. aasta kohtuotsuses kohtuasjas (C-303/05 *Advocaten voor de Wereld*)¹⁸, leides, et EVMi raamotsuse artikli 2 lõige 2 ei ole vastuolus seaduslikkuse põhimõttega ega kuritegude ja karistuste proportsionaalsuse põhimõttega ega riku võrdsuse ja mittediskrimineerimise põhimõtteid.

Täitev asutus võib topeltkaristatavust kontrollida ainult süütegude puhul, mis ei kuulu 32 süüteo loetellu (vt punkt 5.2).

¹⁷ Kohtuotsus, Euroopa Liidu Kohus, 10.11.2016, *Özçelik*, C-453/16 PPU, ECLI:EU:C:2016:860.

¹⁸ Kohtuotsus, Euroopa Liidu Kohus, 3.5.2007, *Advocaten voor de Wereld*, C-303/05, ECLI:EU:C:2007:261, punktid 48–61.

2.3. Kõrvalsüüteod

1957. aasta väljaandmise Euroopa konventsioon sisaldab sätet kõrvalsüütegude kohta:

„Artikkel 2. Kuriteod, mis toovad kaasa väljaandmise

1. Väljaandmine toimub selliste kuritegude puhul, mis nii taotleva kui taotluse saanud liikmesriigi seaduste järgi on karistatavad vabadusekaotusega või kinnipidamiskorralduse alusel vähemalt üheaastase kinnipidamise või veel raskema karistusega. Kui taotleva poole territooriumil on langetatud süüdimõistev otsus ja on määratud vanglakaristus, peab karistuse kestus olema vähemalt neli kuud.
2. Kui väljaandmise taotlus hõlmab mitmeid erinevaid kuritegusid, millest igaüks on karistatav taotleva ja taotluse saanud poole seaduste järgi vabadusekaotusega või kinnipidamiskorralduse alusel, kuid millest mõned ei vasta tingimustele, mis puudutavad määratava karistuse suurust, on taotluse saanud poolel õigus rahuldada väljaandmistootlus ka viimati nimetatud kuritegude osas.“

EVMi raamotsuses sellist sätet ei ole. Otsus ei reguleeri isikute üleandmist süütegude puhul, mis on karistatavad artikli 2 lõikes 1 sätestatud alampiirist madalama karistumääraga ja mis on seotud põhisüüteoga, mille eest määratav karistus vastab sellele alampiirile. Praktikas on mõned liikmesriigid otsustanud lubada üleandmist selliste ka süütegude korral, teised aga mitte.

VIII lisas on esitatud loetelu liikmesriikidest, mille õigussüsteem lubab isikuid üle anda kõrvalsüütegude eest.

EVMi välja andev õigusasutus võib märkida kõrvalsüüteod EVMi vormil, et saada EVMi täitva liikmesriigi nõusolek nende süütegude eest vastutusele võtmiseks. Alati kehtib siiski nõue, et EVM antakse välja seoses vähemalt ühe süüteoga, mille eest määratav karistus vastab EVMi raamotsuse artikli 2 lõikes 1 sätestatud alampiirile.

Kui vahistamismäärust täitev liikmesriik ei anna kõrvalsüütegude korral isikuid üle, võib erikohustuse reegel (EVMi raamotsuse artikkel 27) välistada vastutusele võtmise EVMi teinud liikmesriigis (vt käsiraamatu punkt 2.6).

2.4. Proportsionaalsus

EVM peaks alati olema oma eesmärgi suhtes proportsionaalne. Isegi kui juhtumi asjaolud kuuluvad EVMi raamotsuse artikli 2 lõike 1 kohaldamisalasse, on EVMi välja andval pädeval asutusel soovitatav kaaluda, kas EVMi tegemine on antud juhul õigustatud.

Arvestades EVMi täitmise tõsiseid tagajärgi tagaotsitava vabadusele ja vaba liikumise piiranguid, peaks õigusasutus enne EVMi tegemise otsust kaaluma selle õigustatust mitme teguri hindamise abil.

Eelkõige võiks arvesse võtta järgmisi tegureid:

- a) süüteo raskusaste, näiteks sellega põhjustatud kahju või oht;
- b) tõenäoline karistus, mis määrataks juhul, kui isik väidetavas süüteos süüdi mõistetakse, näiteks kas karistuseks määrataks vabadusekaotus;

- c) isiku vahi all pidamise tõenäosus EVMi teinud liikmesriigis pärast tema üleandmist; ning
- d) süüteo ohvri huvid.

Lisaks peaks pädev asutus kaaluma, kas EVMi tegemise asemel saaks kasutada teisi õiguslase koostöö meetmeid. Teised liidu õigusaktid, mis käsitlevad õiguslast koostööd kriminaalasjades, näevad ette ka muid meetmeid, mis on paljudes olukordades tulemuslikud, kuid samas leebemad (vt punkt 2.5).

Üldisemas plaanis võib tõdeda, et proportsionaalsuse kontrollimine enne EVMi tegemist võib tugevdada vastastikust usaldust liikmesriikide pädevate asutuste vahel. Seega aitab proportsionaalsuse kontrollimine olulisel määral kaasa EVMi süsteemi tõhusale toimimisele kogu ELis.

2.5. Muud liidu meetmed, mida saab rakendada kriminaalasjades tehtavas õiguslases koostöös

Pädevatel asutustel soovitatakse enne EVMi väljaandmise otsustamist piisavalt kaaluda teisi võimalikke meetmeid.

Kriminaalasjades tehtavas õiguslases koostöös saab vastastikuse tunnustamise põhimõtte alusel kasutada mitut liidu õiguslikku meetet, mis EVMi täiendavad. Need meetmed võivad mõnes olukorras olla EVMist asjakohasemad. Sellised meetmed on eelkõige:

- a) Euroopa uurimismäärus;
- b) kinnipeetavate üleandmine;
- c) vangistuse tingimisi kohaldamata jätmist käsitlevate otsuste ja alternatiivsete mõjutusvahendite üleviimine;
- d) Euroopa järelevalvekorraldus; ning
- e) ahaliste karistuste täitmiselepeõõramine.

Nende meetmete rakendusala selgitatakse ülevaatlikult punktides 2.5.1 — 2.5.5. Lisaks võivad pädevad asutused võtta arvesse võimalusi, mida pakuvad teised rahvusvahelised õigusaktid, näiteks 15. mai 1972. aasta kriminaalmenetluse ülevõtmise Euroopa konventsioon (ETS 073), mida selgitatakse lühidalt punktis 2.5.6.

Rohkem teavet kriminaalasjades tehtavat õiguslast koostööd käsitlevate liidu õigusaktide praktilise kohaldamise kohta võib leida Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku veebisaidilt aadressil www.ejn-crimjust.europa.eu.

Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku veebisaidi jaotis „Judicial Library“ sisaldab iga õigusakti kohta põhjalikku ja praktilist teavet, sealhulgas Euroopa Liidu Teatajas avaldatud tekste, muutmisakte, teavet rakendamise seisuga kohta, Wordi vormingus vorme, teateid, avaldusi, aruandeid, käsiraamatuid ja muud praktilist teavet. Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku veebisaidi avalehel on eraldi sissepääsupunktid (otseteed), mis võimaldavad hõlpsasti leida õiguslast koostööd käsitlevaid liidu õigusakte ja teavet nende rakendamise seisuga kohta liikmesriikides.

Kriminaalmenetluse kohtueelse uurimise etapis võiks kaaluda eelkõige järgmisi meetmeid:

- a) Euroopa uurimismääruse (EUM) väljaandmine, et teises liikmesriigis viibivat kahtlustatavat videolingi abil üle kuulata;
- b) Euroopa uurimismääruse (EUM) väljaandmine, et teises liikmesriigis viibiva kahtlustatava kuulaksid üle selle liikmesriigi pädevad asutused;
- c) Euroopa järelevalvekorralduse (EJK) väljaandmine, et kahtlustatava elukohaliikmesriigis rakendataks kohtueelse uurimise etapis kahtlustatava suhtes vabadusekaotuseta järelevalvemeedet;
- d) SISis hoiatusteate sisestamine, et teha kindlaks kahtlustatava elu- või asukoht (SIS II otsuse artikkel 34). Sellised hoiatusteadetel erinevad vahistamise eesmärgil sisestatud hoiatusteadetest, mida on lähemalt kirjeldatud punktis 3.3.1. Niipea kui elukoht või alaline asukoht on teate sisestanud õigusasutusele teatavaks tehtud, peab viimane võtma vajalikud järelmeetmed (näiteks kaasama kahtlustatava ametliku kohtukutsega kriminaalmenetlusse) ja teate SISist SIRENE käsiraamatu punkti 6.5 kohaselt kustutama;
- e) EVMi täitvas liikmesriigis asuva kahtlustatava kaasamine ametliku kohtukutsega kriminaalmenetlusse, mis viiakse läbi EVMi teinud liikmesriigis; ning
- f) kutse osaleda kriminaalmenetluses vabatahtlikult.

Kui kriminaalmenetluses on kohtuotsus tehtud, võiks kaaluda eelkõige järgmisi meetmeid:

- a) vabadusekaotusliku karistuse rakendamise üleviimine süüdimõistatud isiku elukohaliikmesriiki, kus see täide viiakse;
- b) alternatiivse mõjutusvahendi (nt üldkasuliku töö) või kriminaalhoolduse rakendamise üleviimine süüdimõistatud isiku elukohaliikmesriiki, kus see täide viiakse.

2.5.1. Euroopa uurimismäärus (EUM)

*Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/41/EL, mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades*¹⁹

EUMi võib kasutada selleks, et saada teisest liikmesriigist tõendeid. EUM hõlmab kõiki uurimistoiminguid peale ühiste uurimisrühmade moodustamise. Eesmärk on võimaldada liikmesriikidel paluda teisel liikmesriigil teha uurimistoiminguid vastastikuse tunnustamise põhimõtte alusel. Kui EUM käsitleb uurimistoimingut, mida EUMi täitvas liikmesriigis ei ole või ei saa teha, saab selle EUMi siiski täita mõne alternatiivse uurimistoimingu abil.

EUM asendab 2000. aasta konventsiooni Euroopa Liidu liikmesriikide vahelise vastastikuse õigusabi kohta kriminaalasjades²⁰ ja varasemad killustatud õigusnormid

¹⁹ ELT L 130, 1.5.2014, lk 1.

selles valdkonnas. Olemasolevad meetmed koondati ühte uude õigusakti, et muuta õigusala koostöö uurimiste läbiviimisel kiiremaks ja tõhusamaks. EUMi saab kasutada kriminaalmenetluses, ent õigusasutuse kinnituse alusel ka haldusasutuse algatatud menetluses, millel on kriminaalne mõõde. Liikmesriigid peavad EUMi tunnustamise või täitmise otsustama 30 päeva jooksul ja uurimistoimingu tegema 90 päeva jooksul sellest otsusest.

Mõnes olukorras võib EUMi anda välja kahtlustatava ülekuulamiseks videolingi kaudu, et teha kindlaks, kas kahtlustatava kohtu alla andmiseks oleks vaja anda välja EVM.

Näide 1. Pierre on hiljuti kolinud liikmesriigist A liikmesriiki B. On tõendeid, mis viitavad sellele, et ta oli kaasosaline liikmesriigis A toime pandud tõsisel süüteo. Et otsustada, kas Pierre tuleb vastutusele võtta, peavad liikmesriigi A korrakaitsejad ta esmalt üle kuulama. Liikmesriigi A õigusasutus võib anda välja EUMi Pierre'i ülekuulamiseks liikmesriigis B videolingi kaudu.

Näide 2. Näites 1 esitatud asjaoludel võib liikmesriigi A õigusasutus teise variandina anda välja EUMi, taotledes, et liikmesriigi B pädevad asutused kuulaksid Pierre'i üle ja koostaksid ülekuulamise kohta kirjaliku protokoll.

2.5.2. Kinnipeetavate üleandmine

Nõukogu 27. novembri 2008. aasta raamotsus 2008/909/JSK vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta kriminaalasjades tehtud otsuste suhtes, millega määratakse vabadusekaotuslikud karistused või vabadust piiravad meetmed, nende Euroopa Liidus täideviimise eesmärgil

Raamotsusega 2008/909/JSK on ette nähtud süsteem süüdimõistatud kinnipeetava üleandmiseks ELi liikmesriigile, mille kodanik ta on, hariliku viibimiskoha liikmesriigile või muule ELi liikmesriigile, millega tal on tihedad sidemed. Raamotsust 2008/909/JSK kohaldatakse ka juhul, kui süüdimõistatud isik juba on selles liikmesriigis. Süüdimõistatud isiku nõusolek ei ole enam kõikidel juhtudel üleandmise eeltingimus. See raamotsus on ELi liikmesriikide jaoks asendanud 21. märtsi 1983. aasta kohtulikult karistatud isikute üleandmise Euroopa konventsiooni (ETS 112) ja selle 18. detsembri 1997. aasta lisaprotokoll (ETS 167).

Selle asemel, et anda välja EVM isiku üleandmiseks, et ta kannaks karistust liikmesriigis, kus ta süüdi mõisteti, võib teatavatel juhtudel kasutada raamotsust 2008/909 selleks, et viia karistus täide kohas, kus süüdimõistatud isik elab ja kus tal võivad olla paremad rehabilitatsioonivõimalused.

Raamotsus 2008/909/JSK sisaldab artiklis 25 erisätet, mis käsitleb vabadusekaotuslike karistuste täitmiselepõoramist EVMi täitvas liikmesriigis EVMi raamotsuse artikli 4 lõikes 6 ja artikli 5 lõikes 3 osutatud juhtudel (vt käsiraamatu punktid 5.4.2 ja 5.8.2). Juhtudel, kui kohaldatakse EVMi raamotsuse artikli 4 lõiget 6 või artikli 5 lõiget 3, tuleb kohaldada ka raamotsust 2008/909/JSK, et viia karistus üle liikmesriiki, kus see täide viiakse.

Näide 1

²⁰

Konventsioon, mille nõukogu on koostanud Euroopa Liidu lepingu artikli 34 alusel Euroopa Liidu liikmesriikide vahelise vastastikuse õigusabi kohta kriminaalasjades (EÜT C 197, 12.7.2000, lk 3).

Jerzy on liikmesriigi B kodanik ja selles liikmesriigis on ka tema tavapärane elukoht. Küllastades liikmesriiki A, paneb ta seal toime süüteo. Ta mõistetakse liikmesriigis A kaheks aastaks vangi.

Liikmesriigi A asutused võivad ilma Jerzy nõusolekuta viia karistuse kandmise üle liikmesriiki B, kui see parandab tema rehabilitatsioonivõimalusi ja kui teised raamotsuse 2008/909 tingimused on täidetud.

Näide 2

Gustav on liikmesriigi B kodanik, kuid ta elab liikmesriigis A, kus tal on alaline töökoht ja kus elab ka tema pere. Liikmesriigis B mõistetakse ta süüdi maksusüüteo ja talle määratakse vabadusekaotuslik karistus. Karistuse täideviimiseks EVMi tegemise asemel võivad liikmesriigi B asutused viia vabadusekaotusliku karistuse kandmise üle liikmesriiki A.

2.5.3. Euroopa järelevalvekorraldus (EJK)

*Nõukogu 23. oktoobri 2009. aasta raamotsus 2009/829/JSK Euroopa Liidu liikmesriikides vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta järelevalvemeetmete rakendamise otsuste kui kohtueelse kinnipidamisega seotud alternatiivse võimaluse suhtes*²¹

Raamotsusega 2009/829/JSK võeti kasutusele võimalus viia vabadusekaotuseta järelevalvemeede üle liikmesriigist, kus mitteresidenti kahtlustatakse süüteo sooritamises, liikmesriiki, kus ta elab. See võimaldab kohaldada kahtlustatava suhtes järelevalvemeedet talle tavapärases keskkonnas kuni kohtuprotsessini, mis toimub teises liikmesriigis. Euroopa järelevalvekorraldust võib kasutada kõikide kohtueelsete vabadusekaotuseta järelevalvemeetmete puhul, milleks on näiteks reisikeeld ja kohustus ilmuda korrapäraselt selleks määratud asutusse.

Järelevalvemeetme üleviimise korralduse (EJK) tegemise üle otsustab liikmesriik, kus isik on kavas vastutusele võtta. Asjakohased järelevalvemeetmete liigid on loetletud raamotsuses 2009/829/JSK; mõningatest meetmetest on liikmesriigid teatanud ka hilisemates deklaratsioonides (loetletud Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku veebisaidil). Järelevalvemeetme üleviimine eeldab selle isiku nõusolekut, kelle suhtes meedet kohaldatakse.

Näide: Sonia elab ja töötab liikmesriigis B. Ta viibib ajutiselt liikmesriigis A, kus uuritakse tema poolt toime pandud pettust. Liikmesriigi A õigusasutus teab, kus Sonia liikmesriigis B elab, ega pea suureks ohtu, et Sonia hoiab kohtumenetlusest kõrvale. Selle asemel, et hoida Soniat liikmesriigis A eelvangistuses, võib liikmesriigi A õigusasutus anda välja korralduse, mis kohustab teda ilmuma korrapäraselt liikmesriigi B politseiasutusse. Selleks, et võimaldada Sonial minna tagasi liikmesriiki B ja seal viibida kuni kohtuprotsessini, mis toimub liikmesriigis A, võib liikmesriigi A pädev asutus Sonia nõusolekul anda välja EJK, et liikmesriigi B politseiasutusse ilmumise kohustust liikmesriigis B tunnustataks ja see seal täitmisele pöörataks.

²¹

ELT L 294, 11.11.2009, lk 20.

2.5.4. Vangistuse tingimisi kohaldamata jätmist käsitlevate otsuste ja alternatiivsete mõjutusvahendite üleviimine

*Nõukogu 27. novembri 2008. aasta raamotsus 2008/947/JSK vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta kohtuotsuste ja vangistuse tingimisi kohaldamata jätmist käsitlevate otsuste suhtes, et teostada tingimuslike meetmete ja alternatiivsete mõjutusvahendite järelevalvet*²²

Raamotsusega 2008/947/JSK nähakse ette vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamine vabadusekaotusliku karistuse alternatiivide ja ennetähtaegset vabastamist hõlbustavate meetmete suhtes. Need on seotud kohtumenetluse järgse etapiga.

Raamotsuse kohaselt võib vangistuse tingimisi kohaldamata jätmist käsitlevat otsust või muud alternatiivset mõjutusvahendit rakendada liikmesriigis, mis ei ole isiku süüdi mõistnud liikmesriik, kui isik on sellega nõus.

Näide: Anna on liikmesriigi A kodanik, kuid ta viibib puhkusel liikmesriigis B. Ta mõistetakse liikmesriigis B süüdi süüteos ja vabadusekaotuse asemel määratakse talle kohustus teha üldkasulikku tööd. Ta võib liikmesriiki A tagasi pöörduda, kusjuures liikmesriigi A asutused peavad tunnustama üldkasuliku töö korraldust ja teostama järelevalvet Anna poolt selle kohustuse täitmise üle.

2.5.5. Rahalised karistused

*Nõukogu 24. veebruari 2005. aasta raamotsus 2005/214/JSK rahaliste karistuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta*²³

Raamotsuse 2005/214/JSK alusel kohaldatakse vastastikuse tunnustamise põhimõtet kohtu- või haldusasutuste määratud rahaliste karistuste suhtes. Eesmärk on hõlbustada niisuguste karistuste sundtäitmist liikmesriigis, mis ei ole see liikmesriik, kus karistus määrati. See võimaldab kohtu- või haldusasutusel edastada rahalise karistuse otsuse otse teise liikmesriigi asutusele ning lasta karistust tunnustada ja see täide viia ilma täiendavate formaalsusteta.

Raamotsuse 2005/214/JSK reguleerimisala hõlmab kõiki kuritegusid (artikli 1 punkti a alapunktid i ja ii) ja „süütegusid“ tingimusel, et asjaomasel isikul on olnud võimalus juhtumi arutamisele „kriminaalasjades pädevas kohtus“ (Euroopa Kohus on selgitanud seda mõistet eelkõige oma otsuses kohtuasjas C-60/12 *Baláž*, punktid 39 ja 40)²⁴.

Menetlust kohaldatakse piiriüleses olukorras, kus rahalise karistuse kohta tehakse otsus ühes liikmesriigis, kuid seda tuleb eeldatavalt täita teises liikmesriigis, kus toimepanija elab või kus on tema vara või sissetulek.

Mõne liikmesriigi õigussüsteemi kohaselt võib tasumata rahalise karistuse muuta vabadusekaotuslikuks karistuseks. Sellisel juhul võib vabadusekaotusliku karistuse täideviimiseks anda välja EVMi. Soovitav on võimaluse korral käsitleda raamotsust 2005/214/JSK ühe võimalusena nõuda makse sisse enne rahalise karistuse muutmist vabadusekaotuslikuks karistuseks ning seeläbi vältida EVMi väljaandmise vajadust.

²² ELT L 337, 16.12.2008, lk 102.

²³ ELT L 76, 22.3.2005, lk 16.

²⁴ Kohtuotsus, Euroopa Liidu Kohus, 14.11.2013, *Baláž*, C-60/12, ECLI:EU:C:2013:733.

2.5.6. *Kriminaalmenetluse üleandmine*

Asjakohastel juhtudel tuleks kaaluda kriminaalmenetluse üleandmist liikmesriigile, kus kahtlustatav elab. Üleandmise õiguslik alus on 1972. aasta kriminaalmenetluse ülevõtmise Euroopa konventsioon. Liikmesriikide puhul, kes ei ole seda konventsiooni ratifitseerinud, võib üleandmise aluseks olla vastuvõtva liikmesriigi tavapärane pädevus kriminaaluurimise algatamiseks. Sel juhul on taotluse aluseks tavaliselt 20. aprilli 1959. aasta kriminaalasjades vastastikuse abistamise Euroopa konventsiooni (ETS 030) artikkel 21.

2.6. **Erikohustuse reegel ja võimalik vastutusele võtmine muude süütegude eest**

Üldjuhul ei tohi üleantavat isikut kohtu alla anda, määrata talle karistust või muul viisil võtta temalt vabadust süüteo eest, mis on toime pandud enne üleandmist ja mis on muu süütegu kui see, mille eest ta üle anti. See on EVMi raamotsuse artiklis 27 sätestatud erikohustuse reegel.

Erikohustuse reeglil on mitu erandit. EVMi raamotsus annab liikmesriigile võimaluse teatada, et suhetes teiste liikmesriikidega, kes on esitanud samasuguse teatise, loobub ta erikohustuse reeglist, välja arvatud juhul, kui vahistamismäärust täitev õigusasutus ei osuta konkreetse juhtumi puhul oma üleandmisotsuses teisiti (vt EVMi raamotsuse artikli 27 lõige 1). Komisjoni käsutuses oleva teabe kohaselt on sellise teate edastanud ainult Eesti, Austria ja Rumeenia.

Lisaks on EVMi raamotsuse artikli 27 lõikes 3 loetletud muud olukorrad, kus erikohustuse reeglit ei kohaldata:

- „a) isikul on olnud võimalus lahkuda selle liikmesriigi territooriumilt, kellele ta üle anti, ja ta ei ole seda teinud 45 päeva jooksul pärast tema lõplikku vabastamist või ta on sellele territooriumile pärast lahkumist tagasi pöördunud;
- b) süüteo eest ei saa karistada vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetmega;
- c) kriminaalmenetlus ei anna alust isikuvabadust piirava meetme kohaldamiseks;
- d) isiku suhtes kohaldatakse muud kui vabadusekaotust hõlmavat karistust või meedet, sh rahatrahvi või seda asendavat meedet, isegi kui karistuse või meetmega võib kaasneda isikuvabaduse piiramine;
- e) isik on nõustunud üleandmisega ning samaaegselt loobunud erikohustuse reegli kasutamisest vastavalt artiklile 13;
- f) isik on üleandmise järgselt sõnaselgelt loobunud erikohustuse reegli kasutamisest seoses konkreetsete süütegudega, mis on toime pandud enne üleandmist. Loobumisotsus esitatakse vahistamismääruse teinud liikmesriigi pädevatele õigusasutustele ning see dokumenteeritakse vastavalt selle liikmesriigi siseriiklikule õigusele. Loobumisotsus koostatakse nii, et on selge, et isik on teinud selle vabatahtlikult ning on täielikult teadlik tagajärgedest. Selleks peab isikul olema õigus õiguslasele nõustamisele.“

Muudel juhtudel on vaja taotleda algselt EVMi täitnud liikmesriigi nõusolekut teiste süütegude eest süüdistuse esitamiseks või karistuse täitmisele pööramiseks (EVMi

raamotsuse artikli 27 lõike 3 punkt g). Nõusolek tuleb anda, kui nõusoleku taotlemise aluseks oleva süüteo puhul on kohaldatav üleandmine vastavalt EVMi raamotsuse sätetele, välja arvatud juhul, kui on kohaldatav mõni EVMi täitmatajätmise kohustuslik või vabatahtlik alus.

Vajaduse korral võib EVMi täitev õigusasutus kohaldada oma nõusoleku suhtes mõnda EVMi raamotsuse artiklis 5 sätestatud tingimust, mis on seotud eluaegse vabadusekaotusega ning kodanike ja elanike tagasisaatmisega (vt käsiraamatu punkt 5.8). Sellisel juhul peab EVMi teinud liikmesriik andma asjakohased tagatised (EVMi raamotsuse artikli 27 lõige 4).

Erikohustuse reeglist loobumine EVMi täitva õigusasutuse nõusolekul

Nõusoleku taotlus tuleb esitada sama korra kohaselt ja see peab sisaldama sama teavet nagu tavaline EVM. Seega edastab pädev õigusasutus nõusoleku taotluse otse EVMi täitvale õigusasutusele, mis isiku üle andis. Taotluses sisalduv teave, mis on sätestatud EVMi raamotsuse artikli 8 lõikes 1, tuleb tõlkida samade reeglite kohaselt nagu EVM. EVMi täitev õigusasutus peab otsuse tegema hiljemalt 30 päeva jooksul pärast taotluse saamist (artikli 27 lõige 4).

Kohtuasjas C-388/08 PPU *Leymann ja Pustovarov*²⁵ uuris Euroopa Kohus, kuidas teha kindlaks, kas käsitletava süüteo puhul on EVMi raamotsuse artikli 27 lõike 2 tähenduses tegemist „muu süüteoga“ kui see, millega seoses isik üle anti, mille puhul on vajalik algatada raamotsuse artikli 27 lõike 3 punkti g ja lõike 4 kohane nõusolekumenetlus. Kohus leidis, et:

„tuleb kontrollida, kas süüteo koosseisu tunnused on vastavalt vahistamismääruse teinud liikmesriigi esitatud süüteo õiguslikule kirjeldusele need, mille alusel isik üle anti ning kas on olemas piisav seos vahistamismääruses ja hilisemas menetlusedokumendis esitatud andmete vahel. Süüteo toimepanemise aja ja kohaga seotud asjaolude muutmine on lubatav, kui see tuleneb vahistamismääruse teinud liikmesriigis läbiviidud menetluses kogutud tõenditest, mis puudutavad vahistamismääruses kirjeldatud tegusid, juhul kui need ei muuda süüteo olemust ning neist ei tulene raamotsuse artiklites 3 ja 4 loetletud täitmata jätmise kohustuslikke aluseid.“

3. EUROOPA VAHISTAMISMÄÄRUSE TEGEMISE KORD

3.1. Muud pooleliolevad kriminaalmenetlused ja EVMid, mis on seotud sama isikuga

3.1.1. EVMi tegevas liikmesriigis

Enne EVMi tegemist on pädeval õigusasutusel soovitatav kontrollida, kas tagaotsitavaga seoses on EVMi tegevas liikmesriigis algatatud teisi kriminaalmenetlusi või antud välja teisi EVMe.

Kui EVMi tegevas liikmesriigis on tagaotsitavaga seoses pooleli teisi kriminaalmenetlusi või määratud teisi täideviidavaid vabadusekaotuslikke karistusi, on soovitatav enne EVMi väljaandmist vahetada teavet ja võimaluse korral kooskõlastada tegevust teiste liikmesriigiasutustega. Oluline on tagada, et EVM hõlmaks kõiki süütegusid, mille eest

²⁵ Kohtuotsus, Euroopa Liidu Kohus, 1.12.2008, *Leymann ja Pustovarov*, C-388/08 PPU, ECLI:EU:C:2008:669.

tagaotsitav isik on kavas kohtu alla anda või mille eest talle on EVMi tegevas liikmesriigis määratud karistus. See on soovitatav eelkõige erikohustuse reegli tõttu, mis võib välistada kohtu alla andmise ja karistamise muude süütegude eest peale nende, millega seoses EVMi täitev liikmesriik isiku üle andis (vt punkt 2.6). Kuigi tagaotsitava isiku või täitva liikmesriigi nõusolekut selliste süütegude eest kohtu alla andmiseks või karistuse täideviimiseks võib taotleda pärast üleandmist (vt EVMi raamotsuse artikli 27 lõike 3 punktid f ja g), on praktika näidanud, et nõusoleku saamine võib olla aeganõudev või tülikas.

Võimaluse korral peaks EVM hõlmama kõiki süütegusid, kuna see muudab menetluse EVMi täitvas liikmesriigis kiiremaks ja tõhusamaks. Kui sama isiku kohta on EVM juba varem välja antud, võiks selle EVMi võimaluse korral asendada uue EVMiga, mis hõlmab nii varasemas EVMis märgitud süütegusid kui ka uusi süütegusid. Kui sama isiku kohta on varem vahistamise eesmärgil sisestatud hoiatusteade, tuleks seda täiendada uue EVMiga. Ühe vahistamise eesmärgil välja antud hoiatusteatega seoses on võimalik sisestada mitu EVMi (vt SIRENE käsiraamatu punkt 3.1).

3.1.2. Teises liikmesriigis

Kui on arvata, et tagaotsitavaga seoses on teises liikmesriigis või teistes liikmesriikides pooleli teisi kriminaalmenetlusi või määratud teisi täideviidavaid vabadusekaotuslikke karistusi, siis võib olla kasulik võtta enne EVMi väljaandmist ühendust teise liikmesriigi (liikmesriikide) asutustega. Sellisel juhul võiksid eri liikmesriikide asutused uurida võimalust leppida kokku, milline liikmesriik annab välja (esimese) EVMi, ja võimalust viia kriminaalmenetlus üle ühte liikmesriiki või vähemalt väiksemal arvul liikmesriikidesse.

Pädev asutus peaks SISist kontrollima, kas mõni teine liikmesriik on sisestanud hoiatusteate sama isiku vahistamiseks. Võib juhtuda, et ühe ja sama isiku vahistamiseks on hoiatusteate sisestanud mitu liikmesriiki. Vahistamise korral teavitab EVMi täitva liikmesriigi SIRENE büroo samaaegselt kõiki asjaomaseid liikmesriike (vt SIRENE käsiraamatu punkt 3.2).

Pädev asutus võib võtta ühendust ka Eurojustiga ja/või Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku kontaktpunktidega või siis vahetult teise liikmesriigi pädeva asutusega²⁶.

Tuleks tähele panna, et kui EVMi täitev liikmesriik on tagaotsitava kohta saanud mitu EVMi, peab ta igal juhul otsustama, millisele liikmesriigile tagaotsitav tuleks esimesena üle anda (vt punkt 5.10). Seetõttu võib olla tõhusam püüda enne mitme EVMi tegemist saavutada EVMi välja andvate asutuste vahel kokkulepe selle kohta, millisele liikmesriigile tagaotsitav kõigepealt üle antakse. Kuigi EVMi välja andvate asutuste vahelised kokkulepped samaaegsete EVMide kohta ei ole täitvale asutusele siduvad, peaks ta neid siiski arvesse võtma.

Seepärast on soovitatav kajastada niisugused kokkulepped EVMi vormi jaotises „f“ (Muud asjaga seotud olulised asjaolud), et EVMi täitev asutus neist kohe teada saaks.

²⁶ Eurojusti ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku ülesandeid tutvustatakse dokumendis „Abi õigustöötajatele kriminaalasjades tehtavas rahvusvahelises koostöös. Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ja Eurojust – Mida saame teie heaks teha?“ (Assistance in International Cooperation in Criminal Matters for Practitioners – European Judicial Network and Eurojust — What can we do for you?), mis on leitav nii Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku veebisaidilt (<https://www.ejn-crimjust.europa.eu>) kui ka Eurojusti veebisaidilt (<http://www.eurojust.europa.eu>).

3.2. EVMi vormi täitmine

Üksikasjalikud juhised EVMi vormi täitmise kohta on esitatud III lisas.

3.2.1. Teave, mis tuleb alati esitada

EVMi täitvale õigusasutusele tuleks alati esitada minimaalne teave, mis on õigusasutusele vajalik üleandmisotsuse tegemiseks (vt EVMi raamotsuse artikli 15 lõige 2). Eelkõige peab EVMi täitval õigusasutusel olema võimalik isik tuvastada ja hinnata, kas on kohaldatav mõni täitmatajätmise alus. Seetõttu peaks EVMi välja andev õigusasutus pöörama erilist tähelepanu süüteo (süütegude) kirjeldusele EVMi vormil.

Täpne esitatav teave sõltub konkreetse juhtumi asjaoludest. Siiski on hea meeles pidada, et EVMi täitev asutus ei pruugi olla kuigivõrd või üldse kursis vahistamismääruse aluseks oleva juhtumiga ega EVMi teinud liikmesriigi õigussüsteemiga. Seetõttu on oluline, et EVMi välja andev asutus tagaks EVMis esitatava teabe selguse, õigsuse ja täielikkuse. Kui EVMi vorm on korrektselt täidetud, ei ole lisadokumente esitada vaja.

Kogemused on näidanud, et EVMi teinud ja täitva asutuse vahelised taotlused lisateabe saamiseks on EVMide täitmisel esinevate viivituste üks peamisi põhjuseid. Seetõttu ületatakse tihti EVMi raamotsuses sätestatud tähtaegu (vt punkt 4.1 tähtaegade kohta).

3.2.2. EVMi välja andva asutuse esitatav kasulik lisateave

SISis sisestatavale hoiatusteatele tuleb lisada tagaotsitava fotod ja sõrmejäljed, kui need on olemas. Lisaks sellele tuleks alati märkida vastutava asutuse ja isiku kontaktandmed ja mobiiltelefoni number, et neid saaks teavitada kohe (olenemata kellaajast), kui tagaotsitav on leitud.

Kui on tõenäoline, et EVMi täitev liikmesriik nõuab EVMi teinud liikmesriigilt EVMi raamotsuse artikli 5 alusel tagatist, on soovitatav esitada EVMis vastav teave. Näiteks võiks EVMi välja andev asutus märkida juba oma nõusoleku tagaotsitava tagasisaatmiseks EVMi täitvasse liikmesriiki määratud tingimustel (vt käsiraamatu punkt 5.8).

3.3. EVMi edastamine

EVMi edastamise kord sõltub sellest, kas tagaotsitava asukoht on EVMi välja andvale asutusele teada või mitte (EVMi raamotsuse artikkel 9). Enamikul juhtudel on isiku asukoht teadmata või ebakindel ning EVM tuleks SISi kaudu edastada kõigile liikmesriikidele. Isegi siis, kui isiku asukoht on teada, võib EVMi välja andev õigusasutus otsustada sisestada SISi hoiatusteate (EVMi raamotsuse artikli 9 lõige 2).

3.3.1. Kui tagaotsitava asukoht on teadmata

Kui tagaotsitava asukoht on teadmata, tuleks EVM edastada kõigile liikmesriikidele. Selleks tuleb SISis luua vahistamist või üleandmist käsitlev hoiatusteade vastavalt nõukogu SIS II otsuse artiklile 26. Oluline on rõhutada, et enne SISi hoiatusteate sisestamist peab õigusasutus tegema EVMi.

EVMi teinud asutus peaks EVMi originaali koopia ja kogu asjakohase teabe isiku kohta saatma siseriiklikule SIRENE büroole, vajaduse korral pädeva politseiasutuse kaudu.

EVMi teinud liikmesriigi SIRENE büroo kontrollib teabe terviklikkust (näiteks, kas fotod ja sõrmejäljed on olemas ning neid saab lisada), lisab hoiatusteatele EVMi originaali koopia ja tõlke, kui see on olemas, ning kinnitab hoiatusteate sisestamise SISi.

Lisaks edastab SIRENE büroo EVMi sisu kõigile teistele SIRENE büroodele lisateabe vahetamise kaudu (vorm A). Vorm A antakse välja inglise keeles. Oluline on vormil A (lahtris 311) märkida, kas isiku otsimine piirdub teatavate liikmesriikide territooriumiga (geograafiline otsing).

Vormi A saamisel kontrollivad kõik teised SIRENE bürood, kas vormil A ja EVMis esitatud teave on täielik. SIS II otsuse artikli 25 kohaselt võivad SIRENE bürood õigusasutuse juhendamisel kontrollida, kas on ilmne, et EVMi täitmisest tuleb keelduda, ja kui see nii on, siis lisada hoiatusteatele vahistamist takistava lipu. Kontrollimise ajal peaks hoiatusteade lõppkasutajatele näha jääma. Kui liikmesriik ei täida EVMi ja otsustab seetõttu lisada hoiatusteatele lipu, jääb teade lõppkasutajatele nähtavaks. Toiminguks ei ole mitte tagaotsitava vahistamine, vaid tema asukoha kindlakstegemine (SIRENE käsiraamatu punkt 3.6).

Adressaatideks olevad SIRENE bürood kontrollivad ka siseriiklikest andmebaasidest, näiteks politsei- ja vanglasüsteemidest, kas tagaotsitav on neile juba teada või koguni mõne muu süüteo tõttu juba vahi all. Kui selle kontrolli tulemusena tehakse isiku asukoht kindlaks, edastab SIRENE büroo vormil A esitatud teabe pädevale asutusele, kes täidab EVMi.

Vahistamist käsitlev hoiatusteade on nähtav kõikide liikmesriikide pädevatele asutustele (tavaliselt politsei- ja õigusasutustele). Kui isik leitakse ja vahistatakse SISi sisestatud hoiatusteate alusel teises liikmesriigis, teavitatakse sellest teate sisestanud õigusasutust siseriikliku SIRENE büroo kaudu.

SISi sisestatud vahistamist käsitlev hoiatusteade, mis sisaldab EVMi originaali koopiat, kujutab endast EVMi ja sellel on sama mõju nagu EVMil (SIS II otsuse artikli 31 lõige 1). Pärast teise põlvkonna SISi kasutuselevõtmist ei ole paberkandjal EVMi originaali edastamine enam vajalik, kuna EVMi originaali koopia lisatakse otse hoiatusteate juurde. Kuna EVMi originaal antakse välja selle teinud liikmesriigi ametlikus keeles, vorm A aga inglise keeles, võib EVMi välja andval asutusel siiski osutada vajalikuks saata pärast tagaotsitava vahistamist täitvale liikmesriigile EVMi tõlge. Samuti on võimalik hoiatusteatele kohe lisada koopia EVMi tõlkest ELi ühte või mitmesse ametlikku keelde.

Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku veebisaidil (<http://www.ejn-crimjust.europa.eu>) on esitatud loetelu liikmesriikides aktsepteeritud keeltest (vt punkt 3.4).

EVMi teinud õigusasutus peaks tagama, et SISi sisestatud hoiatusteadet hoitakse üksnes nii kaua, kui on vaja nende eesmärkide saavutamiseks, milleks see sisestati (SIS II otsuse artikli 44 lõige 1). See tähendab, et hoiatusteade tuleb kustutada, kui EVM tühistatakse (vt punkt 10.4) või kui üleandmine on toimunud (SIRENE käsiraamatu punkt 3.11).

3.3.2. Kui tagaotsitava asukoht on teada

Kui tagaotsitava asukoht on teada, võib EVMi välja andev õigusasutus saata EVMi otse seda täitva liikmesriigi pädevale asutusele täitmiseks (EVMi raamotsuse artikli 9 lõige 1).

Kui EVMi välja andev õigusasutus ei tea, milline on pädev EVMi täitev õigusasutus, peab ta tegema järelepärimised, et saada teavet EVMi täitva liikmesriigi käest, sealhulgas ka Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku kontaktpunktide kaudu (EVMi raamotsuse artikli 10 lõige 1). Ka Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku veebisaidil

(<http://www.ejn-crimjust.europa.eu>) olev vahend „Judicial Atlas“ sisaldab kõikide liikmesriikide pädevate asutuste teavet ja kontaktandmeid.

Vähendamaks tagaotsitava põgenemise ohtu, võib EVMi teinud asutus saata EVMi oma siseriiklikule SIRENE büroole, kes edastab selle SISi kaudu teistele liikmesriikidele (vt punkt 3.3.1). SISi sisestatud hoiatusteade teavitab liikmesriikide politseiasutusi, et isik on tagaotsitav. Kõikidele SIRENE büroodele tuleks siiski selgelt teatada, et isiku asukoht on teada, et vältida tarbetut tööd kontrollimisel, kas isik on teada või viibib nende territooriumil.

3.3.3. EVMi edastamine liikmesriikidele, kus ei kasutata Schengeni infosüsteemi (SIS)

ELi liikmesriikidest ei kasuta SISi praegu Iirimaa ja Horvaatia. Kui EVM on vaja edastada mõnda neist liikmesriikidest, võib selle saata kas otse või Interpoli vastava siseriikliku büroo kaudu. Interpoli kaudu edastamise võimalus on ette nähtud EVMi raamotsuse artikli 10 lõikes 3.

Tuleks siiski tähele panna, et mõnes liikmesriigis ei anna Interpoli teade alust vahistamiseks. Sellisel juhul on oluline hoiatusteates selgelt osutada EVMi olemasolule, sest EVMiga kaasneb alati kohustus tagaotsitav kinni pidada.

3.4. EVMi tõlkimine

EVMi vorm tuleb täita EVMi täitva liikmesriigi ametlikus keeles või ühes selle liikmesriigi ametlikest keeltest või tõlkida sellesse keelde. Teise võimalusena võib EVMi tõlkida mõnda Euroopa Liidu institutsioonide ametlikku keelde, kui EVMi täitev liikmesriik on deklaratsioonis teatanud, et ta aktsepteerib ka tõlget sellesse keelde (EVMi raamotsuse artikli 8 lõige 2).

Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku veebisaidil (<http://www.ejn-crimjust.europa.eu>, vahend *Fiches belges*) on esitatud loetelu liikmesriikides aktsepteeritud keeltest.

Kui EVM edastatakse SISi kaudu, võib selle teinud liikmesriik vastavalt SIS II otsuse artikli 27 lõikele 2 lisada hoiatusteatele koopia EVMi tõlkest ühte või mitmesse liidu institutsioonide ametlikku keelde. Need tõlked ja A-vormid peaksid moodustama piisava aluse käsiraamatu punkti 3.3.1 kohaste kontrollide läbiviimiseks. Tuleks tähele panna, et see ei mõjuta kohustust tõlkida EVM seda täitva liikmesriigi aktsepteeritud keelde.

Kui tagaotsitava vahistamise eeldatav koht on teada, võib olla parem tõlkida EVM eelnevalt selle liikmesriigi keelde. Nii on hõlpsam EVMi täitmise lühikestest tähtaegadest kinni pidada.

Kui EVM edastatakse otse seda täitvale õigusasutusele või keskasutusele, tuleb EVMile lisada tõlge. Kuna EVMi tuleb menetleda ja täita viivitamatult (EVMi raamotsuse artikli 17 lõige 1), peaks selle teinud liikmesriik saatma tõlke võimalikult kiiresti, kuid igal juhul tõlgitud EVMi saamiseks EVMi täitva liikmesriigi poolt seatud tähtajaks (vt käsiraamatu punkt 4.3).

Tõlkimisel tuleb kasutada standardset EVMi vormi, mis on kättesaadav liidu kõigis 24 ametlikus keeles. Vormi kõik keeleversioonid on kättesaadavad Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku veebisaidil nii Wordi kui ka PDF-vormingus (jaotistes „Judicial Library“ ja „Compendium“).

3.5. Koostöö ja teabevahetus EVMi täitva liikmesriigi pädevate asutustega pärast seda, kui tagaotsitav on kinni peetud

Kui tagaotsitav on teises liikmesriigis kinni peetud, peaksid EVMi teinud liikmesriigi pädevad asutused kiiresti reageerima EVMi täitva liikmesriigi ametiasutuste teabepäringutele või muudele taotlustele. EVMi teinud liikmesriigi pädevatel asutustel on soovitatav tutvuda käsiraamatu II osaga, mis sisaldab suuniseid heaks koostööks ja teabevahetuseks EVMi täitva liikmesriigi pädevate asutustega. Kui teabevahetuses tekib probleeme, võib abiks olla Euroopa õiguslase koostöö võrgustik või Eurojust. Ka SIRENE bürood hõlbustavad sageli teabevahetust, kui isik on kinni peetud pärast vahistamist käsitleva hoiatusteate sisestamist SISi.

Kui EVMi teinud õigusasutus otsustab EVMi tühistada, peaks ta sellest viivitamata teatama EVMi täitvale asutusele, eriti juhul, kui tagaotsitavalt on võetud vabadus. Samuti peab ta tagama SISi sisestatud hoiatusteate kustutamise.

EVMi teinud õigusasutus võib alati edastada täitvale õigusasutusele mis tahes vajalikku lisateavet (EVMi raamotsuse artikli 15 lõige 3).

II OSA. EUROOPA VAHISTAMISMÄÄRUSE TÄITMINE

4. EUROOPA VAHISTAMISMÄÄRUSE TÄITMISE KORD

4.1. Tähtajad EVMi täitmise otsuse tegemisel

EVMi täitmiseks on kehtestatud ranged tähtajad. Need sõltuvad sellest, kas tagaotsitav on oma üleandmisega nõus või mitte. Tuleb rõhutada, et olenemata tähtaegadest tuleb EVMi menetleda ja täita **viivitamatult** (EVMi raamotsuse artikli 17 lõige 1).

Kui tagaotsitav nõustub üleandmisega, tuleks lõplik otsus EVMi täitmise kohta teha **10 päeva jooksul pärast nõusoleku andmist** (EVMi raamotsuse artikli 17 lõige 2).

Kui tagaotsitav ei nõustu üleandmisega, tuleks lõplik otsus EVMi täitmise kohta teha **60 päeva jooksul pärast tagaotsitava vahistamist** (EVMi raamotsuse artikli 17 lõige 3).

EVMi raamotsuse kohaselt ei saa nõusolekut põhimõtteliselt tühistada. Iga liikmesriik võib siiski sätestada, et nõusoleku ja erikohustuse reegli kohaldamise õigusest loobumise, kui see on asjakohane (vt punkt 2.6), võib tühistada vastavalt tema siseriikliku õiguse alusel kohaldatavatele õigusnormidele. Kui tagaotsitav tühistab oma nõusoleku, siis esialgne 10-päevane tähtaeg enam ei kehti ja selle asemel kohaldatakse 60-päevast tähtaega, mis algab vahistamise päevast (EVMi raamotsuse artikli 13 lõige 4). Selle tähtaja arvestamisel ei võeta arvesse nõusolekust teatamise ja nõusoleku tühistamise vahelist aega.

Kui konkreetset juhul ei ole EVMi võimalik kohaldatavate tähtaegade jooksul täita, võib tähtaega erandkorras **veel 30 päeva** võrra pikendada. Sel juhul peab EVMi täitev õigusasutus EVMi välja andnud õigusasutust sellest viivitamata teavitama ja esitama viivituse põhjused (EVMi raamotsuse artikli 17 lõige 4).

Euroopa Kohus sedastas kohtuasjas C-168/13 PPU *Jeremy F.*²⁷, et peatava toimega kaebus, mille liikmesriigi siseriikliku õiguse kohaselt võib esitada üleandmisotsuse peale, tuleb igal juhul esitada EVMi raamotsuses lõpliku otsuse tegemiseks ette nähtud tähtaegu järgides.

Kohtuasjas C-237/15 PPU *Lanigan*²⁸ otsustas Euroopa Kohus, et EVMi täitmise otsuse tegemiseks ette nähtud tähtaegade möödumine ei vabasta pädevat kohut kohustusest teha otsus EVMi täitmise kohta ega välista iseenesest tagaotsitava jätkuvat vahi all hoidmist. Kui vahi all hoidmise kestus on ülemäära pikk, tuleb siiski teha otsus tagaotsitava vabastamise kohta, võttes vajalikke meetmeid tagaotsitava põgenemise vältimiseks.

Kohustus teavitada viivitustest Eurojusti

Kui liikmesriik ei suuda tähtaegu järgida, peab pädev asutus teatama sellest Eurojustile ja esitama viivituse põhjused (EVMi raamotsuse artikli 17 lõige 7). Arvestades tähtaegade järgimise keskset tähtsust EVMi süsteemi toimimisel, jälgib Eurojust tähtaegade ületamise juhtumeid, millest talle on teatatud. Nii saab Eurojust aidata teha kindlaks viivitusi põhjustavad probleemid. Eurojust võib paljudes olukordades olla pädevatele

²⁷ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 30.5.2013, *Jeremy F.*, C-168/13 PPU, ECLI:EU:C:2013:358.

²⁸ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 16.7.2015, *Lanigan*, C-237/15 PPU, ECLI:EU:C:2015:474.

asutustele tähtaegade järgimisel abiks, näiteks hõlbustades teabevahetust teiste pädevate asutustega.

4.2. Tagaotsitava üleandmise tähtaeg (pärast EVMi täitmise otsuse tegemist)

Tagaotsitava üleandmise tähtaeg hakkab kulgema kohe pärast seda, kui on tehtud lõplik otsus EVMi täitmise kohta. Asjaomased asutused peaksid leppima kokku isiku võimalikult kiires üleandmises (EVMi raamotsuse artikli 23 lõige 1). Igal juhul peab üleandmine toimuma hiljemalt **10 päeva jooksul** pärast täitmise kohta lõpliku otsuse tegemist (EVMi raamotsuse artikli 23 lõige 2). Sel põhjusel on vajalik leppida viivitamata kokku üleandmise praktilises korraldamises.

Kui tagaotsitava üleandmist 10 päeva jooksul takistavad asjaolud, mis ei sõltu kummastki liikmesriigist, peavad EVMi täitev ja EVMi välja andnud õigusasutus viivitamata teineteisega ühendust võtma ja leppima kokku uue üleandmispäeva. Sellisel juhul peab üleandmine toimuma 10 päeva jooksul alates uuest kokkulepitud kuupäevast (EVMi raamotsuse artikli 23 lõige 3).

Kohtuasjas C-640/15 *Vilkas*²⁹ sedastas Euroopa Liidu Kohus, et EVMi täitev õigusasutus ja EVMi välja andnud õigusasutus võivad leppida kokku uue üleandmispäeva, isegi kui kaks eelmist üleandmise katset ebaõnnestusid tagaotsitava osutatud vastupanu tõttu, kui need ametiasutused ei saanud seda vastupanu ette näha ning selle tagajärgi üleandmisele ei saanud vaatamata kogu nimetatud ametiasutuste rakendatud hoolsusele ära hoida, mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus. Kui artiklis 23 sätestatud tähtajad on möödas, on need ametiasutused endiselt kohustatud kokku leppima uue üleandmispäeva.

Üleandmise edasilükkamist tõsistel humanitaarsetel põhjustel, näiteks tagaotsitava raske haiguse tõttu, käsitletakse punktis 5.9.1.

4.3. EVMi tõlkimine

EVMi täitev asutus võib kehtestada tähtaja, mille jooksul tuleb talle esitada EVMi tõlge vastava liikmesriigi ametlikku keelde või muusse keelde, mille ta on teada andnud. Täitvatel asutustel soovitatakse tungivalt seada selleks tähtajaks **6-10 kalendripäeva**.

Kogemused on näidanud, et kuuest päevast lühem tähtaeg on (piisava kvaliteediga) tõlke esitamiseks sageli liiga lühike. Kui tähtaeg on pikem kui 10 päeva, võidakse seda pidada menetluse ülemääraseks pikendamiseks, eriti juhul, kui tagaotsitavat hoitakse vahi all.

4.4. Liikmesriikide pädevate õigusasutuste vaheline teabevahetus enne üleandmisotsuse tegemist

4.4.1. Millal teavet vahetada?

Üleandmisotsuse tegemiseks vajalik lisateave

Lisateabe taotlused peaksid olema erandlikud. Selline teabevahetus peaks toimuma SIRENE büroode kaudu, kasutades selleks ette nähtud vorme (vorm M). EVMi süsteem toimib üldisel eeldusel, et EVMi täitev asutus saab üleandmisotsuse tegemisel lähtuda EVMis sisalduvast teabest. Selle eelduse aluseks on vastastikuse tunnustamise põhimõte ja vajadus teha üleandmisotsus kiiresti. Mõnes olukorras on lisateabe taotlus EVMi täitmiseks siiski vajalik.

²⁹

Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 25.1.2017, *Vilkas*, C-640/15, ECLI:EU:C:2017:39.

Kui EVMi teinud liikmesriigi esitatud teave ei ole EVMi täitvale õigusasutusele üleandmisotsuse tegemiseks piisav, peab EVMi täitev asutus vajaliku lisateabe saamiseks võtma ühendust EVMi teinud asutusega. Oluline on tähele panna, et EVMi raamotsuses on see sätestatud täitva asutuse **kohustusena** (artikli 15 lõige 2).

EVMi teinud ja EVMi täitva asutuse vaheline teabevahetus, mis leiab aset enne üleandmisotsuse tegemist, peaks eelkõige käsitlema üleandmisotsuse tegemiseks vajalikku lisateavet (vt punkt 5.6). Seega peaksid lisateabe taotlused puudutama eelkõige EVMi vormi nõutavat sisu, mis on vajalik selleks, et hinnata EVMi täitmise võimalust ja täitmisest keeldumise aluste kohaldatavust.

Vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaselt ei või EVMi täitev õigusasutus seada kahtluse alla EVMi teinud liikmesriigi õigusasutuste otsuste põhjendatust.

Teabevahetus peaks alati olema võimalikult kiire ja igal juhul tuleb arvesse võtta EVMi raamotsuse artiklis 17 sätestatud EVMi tähtaegu.

Lisateabe taotlemine võib olla vajalik tavaliselt juhul, kui

- a) mõni EVMi vormi vajalik osa ei ole täidetud,
- b) EVMi sisu on ebaselge,
- c) EVMis sisaldub ilmne viga või
- d) ei ole kindel, kas EVMi alusel vahistati õige inimene.

Enne täitmisest keeldumise aluse kohaldamist

On olukordi, kus EVMi täitev õigusasutus võiks enne täitmata jätmise aluse kohaldamise otsustamist võtta ühendust EVMi välja andnud õigusasutusega. See võib olla kasulik näiteks selleks, et teha kindlaks, kas on teisi õiguslase koostöö meetmeid, mida saaks kasutada juhul, kui EVMi ei saa täita.

Muud teabevahetuse põhjused

Täiendav teabevahetus võib osutuda vajalikuks näiteks järgmistel juhtudel:

- a) et saada EVMi teinud liikmesriigilt tagatised, mis on seotud eluaegse vabadusekaotusega või kodanike ja elanike vabadusekaotusliku karistuse kandmiseks tagasisaatmisega EVMi täitvasse liikmesriiki (vt punkt 5.8); ning
- b) kui sama isiku kohta on antud välja mitu EVMi (vt punkt 5.10).

4.4.2. Kuidas teavet vahetada?

EVMi süsteemi toimimise aluseks on pädevate asutuste otsesuhtluse põhimõte. Otsesuhetus EVMi teinud ja EVMi täitva asutuse vahel on kasulik, kuna see on kiire ja usaldusväärne.

Kui liikmesriik on EVMi raamotsuse artiklis 7 kohaselt määranud ametliku kirjavahetuse haldamiseks keskasutuse, peab teabevahetus siiski toimuma keskasutuse kaudu. Keskasutuse määranud liikmesriikide kohta leiab teabe Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku veebisaidil (<https://www.ejn-crimjust.europa.eu>).

„Judicial Atlas“ (kontaktandmed)

Liikmesriikide pädevate asutuste kontaktandmeid on võimalik leida Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku veebisaidi vahendi „Atlas“ abil (<https://www.ejn-crimjust.europa.eu>). „Atlas“ töötati välja selleks, et oleks võimalik teha kindlaks täitmisele kuuluva otsuse vastuvõtmiseks pädev kohalik asutus ning võtta ühendust asjakohase isikuga, kellega arutada EVMi ja teiste vastastikusel tunnustamisel põhinevate vahenditega seotud praktilisi küsimusi.

Teabevahetuse meetodid

EVMi raamotsus ei sisalda konkreetseid norme, mis käsitleksid EVMi saamisele järgneva teabevahetuse vormi või korda. Teabevahetus võib toimuda mis tahes kättesaadava ja piisavalt turvalise vahendi abil (nt telefon või e-post). Kõige tõhusam on suhelda otse, minimaalsete formaalsustega ja leppides kokku ühise keele kasutamises, kui võimalik.

Kirjalike teadete keelekasutus võiks olla võimalikult lihtne. Termineid ja mõisteid, millel eri liikmesriikide õigussüsteemis võivad olla erinevad tähendused, tuleks vältida või selgitada. See aitab ära hoida arusaamatusi ja probleeme tõlgetega.

Hea teabevahetus tagab, et menetlus on kiire, kulgeb arusaamatusteta ega ületa EVMi raamotsuse artiklis 17 sätestatud lühikesi tähtaegu (tähtaegade kohta vt käsiraamatu punkte 4.1 ja 4.2).

Kiireloomulisus

EVMi välja andnud asutus peab lisateabe taotlustele viivitamata vastama. EVMi täitev asutus võib seada selle teabe saamiseks (mõistliku) tähtaja, võttes arvesse vajadust järgida EVMi raamotsuse artiklis 17 sätestatud tähtaegu (EVMi raamotsuse artikli 15 lõige 2).

Samuti peaksid pädevad asutused arvestama lisateabe taotlustest tulenevaid viivitusi ja püüdma viia need viivitused miinimumini.

Teabevahetuses võivad abiks olla Eurojust või Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku kontaktpunktid

Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku kontaktpunktid ja Eurojusti liikmesriikide liikmed võivad hõlbustada teabevahetust teiste liikmesriikide ametiasutustega. Nii Euroopa õiguslase koostöö võrgustik kui ka Eurojust võivad tagada kiire ja mitteametliku teabevahetuse kõikide liikmesriikide õigussüsteemide esindajate vahel.

Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku või Eurojusti kasutamine nende konkreetset rolli silmas pidades on eriti soovitatav kiireloomulistel juhtudel ja/või siis, kui õige asutusega kontakti saamine on keeruline.

Näiteks Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku veebisait (jaotised „Judicial Atlas“ ja „Fiches belges“) ja kontaktpunktid võivad olla abiks pädevate täitvate asutuste kindlakstegemisel ning pakkuda teavet EVMi täitvas liikmesriigis kohaldatavate konkreetsete nõuete kohta, samas kui Eurojusti liikmesriigi liikme poole tuleks pöörduda korduvate viivituste, täitmisest keeldumise ja EVMide kattuvuse korral. Peale selle võib

EVMi raamotsuse artikli 10 lõike 2 alusel kasutada EVMi edastamiseks Euroopa õigusala koostöö võrgustiku turvalist sideühendust. Hea tava kohaselt tuleks EVMi vormil märkida, kas EVMi koostamisel on osalenud Euroopa õigusala koostöö võrgustiku kontaktpunktid või Eurojusti liikmesriikide liikmed³⁰.

SIRENE büroode roll

Kui SISI on sisestatud vahistamist käsitlev hoiatusteade, vastutab SIRENE büroo teabevahetuse eest ajavahemikul isiku tabamisest kuni vähemalt ametliku üleandmismenetluse alguseni. Õigusasutused peaksid hoidma SIRENE bürood kursis sündmustega, mis toimuvad isiku tabamise ja EVMi täitmise kohta lõpliku otsuse tegemise vahelisel ajal.

4.5. EVMi täitva asutuse kohustus teavitada EVMi välja andnud asutust pärast üleandmise kohta otsuse tegemist

Olles otsustanud, kas tagaotsitav tuleks üle anda või mitte, on EVMi täitev õigusasutus kohustatud teavitama EVMi teinud liikmesriigi asutust oma otsusest ja isiku vahi all pidamise kestusest.

4.5.1. Teave üleandmise otsuse kohta

EVMi täitev õigusasutus peab EVMi välja andnud asutusele teatama oma otsusest üleandmise kohta. Sõltumata sellest, kas tagaotsitav antakse üle või mitte, tuleb sellest teatada **kohe pärast otsuse tegemist**, et võimaldada EVMi teinud liikmesriigi ametiasutustel võtta asjakohaseid meetmeid. EVMi teinud liikmesriigi viivitamatu teavitamise kohustus tuleneb EVMi raamotsuse artiklist 22.

Selleks on soovitatav kasutada käsiraamatu VII lisas esitatud standardvormi. Samuti on soovitatav, et EVMi täitev õigusasutus teataks oma otsusest **otse** EVMi välja andnud asutusele, sest see hõlbustab kiiret ja selget teabevahetust (vt punkt 4.4.2).

EVMi täitmisest keeldumise korral tuleb esitada põhjused (EVMi raamotsuse artikli 17 lõige 6).

Oluline on, et EVMi täitev õigusasutus **osutaks selgelt, millise süüteoga seoses isik üle antakse**. See on vajalik EVMi raamotsuse artiklist 27 tuleneva erikohustuse reegli tõttu (vt käsiraamatu punkt 2.6). Erikohustuse reegel võib välistada enne üleandmist toime pandud süütegude eest EVMi teinud liikmesriigis kohtu alla andmise peale selle süüteoga või nende süütegude, millega seoses tagaotsitav üle anti.

Kui EVM on sisestatud SISI, peaks EVMi täitev õigusasutus teavitama oma otsusest oma liikmesriigi SIRENE bürood.

4.5.2. Teave vahi all pidamise kestuse kohta

EVMi teinud õigusasutusele tuleb esitada kogu teave tagaotsitava EVMi alusel vahi all pidamise kestuse kohta. EVMi raamotsuse kohaselt tuleb see teave edastada **üleandmise**

³⁰

Eurojusti ja Euroopa õigusala koostöö võrgustiku ülesandeid tutvustatakse dokumendis „Abi õigustöötajatele kriminaalasjades tehtavas rahvusvahelises koostöös. Euroopa õigusala koostöö võrgustik ja Eurojust – Mida saame teie heaks teha?“ (Assistance in International Cooperation in Criminal Matters for Practitioners – European Judicial Network and Eurojust — What can we do for you?), mis on leitav nii Euroopa õigusala koostöö võrgustiku veebisaidilt (<https://www.ejn-crimjust.europa.eu>) kui ka Eurojusti veebisaidilt (<http://www.eurojust.europa.eu>).

ajal (EVMi raamotsuse artikli 26 lõige 2). Teabe võib edastada EVMi täitnud õigusasutus või määratud keskasutus.

EVMi teinud liikmesriigi ametiasutustel on oluline teada vahi all pidamise täpset kestust. See aeg tuleb maha arvata lõpliku vabadusekaotusliku karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetme tulemusena kantava karistuse kestusest (EVMi raamotsuse artikli 26 lõige 1).

VII lisas esitatud standardvormil on koht vahi all pidamise kestuse märkimiseks.

Euroopa Kohus sedastas 28. juuli 2016. aasta kohtuotsuses kohtuasjas C-294/16 PPU *JZ*³¹:

„47 [...] tuleb mõistet „vahi all pidamine“ raamotsuse 2002/584 artikli 26 lõike 1 tähenduses tõlgendada nii, et sellega peetakse lisaks vangistusele silmas kõiki tõkendeid või kõiki asjaomasele isikule määratud tõkendeid kogumis, mis nende laadi, kestuse, mõju ja kohaldamisviiside tõttu võtavad asjaomaselt isikult vabaduse viisil, mis sarnaneb vangistusele.

(...)

53 Raamotsuse 2002/584 artikli 26 lõike 1 kohaldamisel on Euroopa vahistamismääruse teinud liikmesriigi õiguskaitseasutus kohustatud hindama, kas vahistamismäärust täitvas liikmesriigis asjaomase isiku suhtes kohaldatud tõkendeid saab samastada sellise vabadusekaotusega, nagu käsitletakse käesoleva kohtuotsuse punktis 47, ja kas seega kujutavad need tõkendid endast vahi all pidamist kõnealuse artikli 26 lõike 1 tähenduses. Kui selle hindamise käigus jõuab see õiguskaitseasutus järeldusele, et see on nii, siis nõuab kõnealuse raamotsuse 2002/584 artikli 26 lõige 1, et ajavahemikust, mil see isik peab kandma Euroopa vahistamismääruse teinud liikmesriigis vabadusekaotust, tuleb arvata tervikuna maha ajavahemik, mil selliseid meetmeid kohaldati.

(...)

55 Sellegipoolest olgu märgitud, et kuna kõnealuse artikli 26 lõige 1 piirdub Euroopa vahistamismääruses nimetatud isiku põhiõiguste minimaalse kaitsetaseme tagamisega, ei saa seda tõlgendada – nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 72 märkis – nii, et sellega oleks vastuolus see, et Euroopa vahistamismääruse teinud liikmesriigi õiguskaitseasutus võiks ainuüksi siseriikliku õiguse alusel arvata vahistamismääruse teinud liikmesriigis isiku kantava karistuse kogupikkusest maha kogu või osa ajavahemikust, mil selle isiku suhtes kohaldati vahistamismäärust täitvas liikmesriigis tõkendeid, mis ei kujutanud endast mitte vabadusekaotust, vaid vabaduse piiramist.

56 Lõpuks olgu meenutatud, et käesoleva kohtuotsuse punktis 53 käsitletud hindamise käigus võib Euroopa vahistamismääruse teinud liikmesriigi õiguskaitseasutus raamotsuse 2002/584 artikli 26 lõike 2 alusel taotleda

³¹

Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 28.7.2016, *JZ*, C-294/16 PPU, ECLI:EU:C:2016:610.

vahistamismääruse teinud liikmesriigilt mis tahes teavet, mida ta peab vajalikuks.“

4.6. Tagaotsitava EMI täitvas liikmesriigis vahi all pidamine

Kui tagaotsitav on EVMi alusel vahistatud, peab EVMi täitev õigusasutus otsustama, kas isikut tuleb vahi all pidada või võib ta kuni EVMi täitmise kohta otsuse tegemiseni vabaks lasta. Vahi all pidamine ei ole seega kohustuslik ja isiku võib kooskõlas EVMi täitva liikmesriigi siseriikliku õigusega igal ajal tingimuslikult vabastada (EVMi raamotsuse artikkel 12).

Kui isikut ei hoita vahi all, peab EVMi täitva liikmesriigi pädev asutus võtma vajalikud meetmed isiku põgenemise vältimiseks (EVMi raamotsuse artikkel 12). Sellisteks meetmeteks võivad olla näiteks reisekeeld, kohustus korrapäraselt ilmuda määratud asutusse ja elektrooniline valve.

Vahi all pidamise otsus tehakse kooskõlas siseriikliku õigusega ja vastavalt Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklile 6, mis sätestab, et igal inimesel on õigus vabadusele ja turvalisusele.

16. juuli 2015. aasta kohtuotsuses kohtuasjas C-237/15 PPU *Lanigan*, otsustas Euroopa Liidu Kohus:

„Nõukogu [...] raamotsuse 2002/584 [...] artikli 15 lõiget 1 ja artiklit 17 tuleb tõlgendada nii, et vahistamismäärust täitev õigusasutus on endiselt kohustatud tegema otsuse Euroopa vahistamismääruse täitmise kohta ka pärast nimetatud artiklis 17 ette nähtud tähtaegade möödumist.

Nimetatud raamotsuse artiklit 12 koostoimes selle raamotsuse artikliga 17 tuleb Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklit 6 arvestades tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus, kui kirjeldatud olukorras peetakse tagaotsitavat isikut kooskõlas vahistamismäärust täitva liikmesriigi õigusega jätkuvalt vahi all, kuigi asjaomase isiku vahi all pidamise kogukestus ületab nimetatud tähtaegu, tingimusel et isikut ei peeta vahi all põhikohtuasja menetluse olemust arvestades ülemäära kaua, mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus. Kui vahistamismäärust täitev õigusasutus otsustab selle isiku vahi alt vabastada, peab ta nimetatud isiku vabastamisel võtma kõik meetmed, mida ta peab vajalikuks isiku põgenemise vältimiseks ja selle tagamiseks, et materiaalsed tingimused tema üleandmiseks oleksid jätkuvalt täidetud kuni lõpliku otsuse tegemiseni Euroopa vahistamismääruse kohta.“

5. ÜLEANDMISOTSUS

5.1. EVMi täitmise üldine kohustus

Täitvatel õigusasutustel on üldine kohustus täita iga EVM vastastikuse tunnustamise põhimõtte alusel ja vastavalt EVMi raamotsuse sätetele (artikkel 1). Neid sätteid tutvustatakse käsiraamatu punktides 5–8. Üleandmisotsus tuleb ellu viia punktis 4 nimetatud tähtaja jooksul.

Lisaks peavad pädevad asutused tagama, et järgitakse tagaotsitava minimaalseid menetlusõigusi, mida on kirjeldatud punktis 11.

5.2. 32 süütegu, mille korral tuleb isik üle anda topeltkaristatavust kontrollimata

EVMi täitev asutus peaks kontrollima, kas EVMi välja andnud asutus on märkinud mõne süüteo ühena neist 32 süüteost, mis on loetletud EVMi raamotsuse artikli 2 lõikes 2. Täitev asutus võib topeltkaristatavust kontrollida ainult süütegude puhul, mis ei kuulu nende 32 süüteo hulka.

Siinkohal tuleb rõhutada, et kohaldatav on üksnes EVMi teinud liikmesriigi õiguse kohane süüteo kvalifikatsioon ja maksimumkaristus. Täitev asutus peab tunnustama EVMi teinud asutuse poolt EVMis märgitud.

11. jaanuari 2017. aasta kohtuotsuses kohtuasjas C-289/15 *Grundza* () tõlgendas Euroopa Kohus raamotsuse 2008/909 artikli 7 lõiget 3 ja artikli 9 lõike 1 punkti d (nimelt seda, kuidas tuleb hinnata topeltkaristatavuse tingimust). Euroopa Kohus sedastas:

„38 [...] kahepoolse karistatavuse hindamisel peab täidesaatva liikmesriigi pädev asutus kontrollima, kas kuriteo aluseks olevad faktilised asjaolud, mis on kajastatud väljaandjariigi pädeva asutuse kohtuotsuses, annaksid juhul, kui need oleksid aset leidnud täidesaatva riigi territooriumil, aluse kohaldada kriminaalkaristust selle riigi territooriumil.

(...)

49 [...] peab täidesaatva riigi pädev asutus kahepoolse karistatavuse hindamisel kontrollima mitte seda, kas rikutud on väljaandjariigis kaitstud huvi, vaid kas juhul, kui selline kuritegu oleks toime pandud tema liikmesriigi territooriumil, oleks asutus asunud seisukohale, et rikutud on selle liikmesriigi siseriiklikus õiguses kaitstud sarnast huvi.“

Kui EVMi täitev asutus leiab, et eeltooduga seoses on tehtud ilmne viga, on tuleks tal selgituse saamiseks võtta ühendust EVMi välja andnud asutusega (vt teabevahetuse kohta punkti 4.4).

5.3. Kõrvalsüüteod

Kõrvalsüütegude puhul mõeldakse üleandmist ühe või enama süüteo eest, mille eest on ette nähtud EVMi raamotsuse artikli 2 lõikes 1 sätestatud alampiirist väiksem karistumäär. Need süüteod võib EVMis märkida kõrvalsüütegudena. EVMi välja andev õigusasutus võib sellised süüteod EVMi vormil märkida, isegi kui need ei kuulu EVMi rakendusalasasse (vt punkt 2.3).

EVM tuleb siiski välja anda vähemalt ühe süüteoga seoses, mille eest määratav karistus vastab EVMi raamotsuse artikli 2 lõikes 1 sätestatud alampiirile.

EVMi raamotsuses ei ole sõnaselgelt sätestatud, kuidas tuleks lahendada kõrvalsüüteoga seoses üleandmise küsimus. Mõned liikmesriigid on otsustanud seda lubada, teised aga mitte. Kui EVMi täitev liikmesriik ei anna kõrvalsüütegude korral isikuid üle, võib erikohustuse reegel välistada selliste süütegude eest vastutusele võtmise EVMi teinud riigis (vt erikohustuste reegli kohta punkt 2.6).

Kui EVMis on märgitud kõrvalsüüteod, peaks EVMi täitev õigusasutus üleandmisotsuses selgelt osutama, kas üleandmine hõlmab ka kõrvalsüütegusid. Kõrvalsüütegudega seoses

üleandmine annab EVMi teinud liikmesriigile pädevuse võtta isik selliste süütegude eest vastutusele või rakendada nende eest vabadusekaotuslikku karistust.

VIII lisas on esitatud loetelu liikmesriikidest, kelle õigussüsteem võimaldab isikuid kõrvalsüütegude korral üle anda.

5.4. Täitmatajätmise (täitmisest keeldumise) alused

EVMide täitmise üldist kohustust (mis on sätestatud EVMi raamotsuse artikli 1 lõikes 2) piiravad EVMi täitmata jätmise, s.t *täitmisest keeldumise* kohustuslikud ja vabatahtlikud alused (EVMi raamotsuse artiklid 3, 4 ja 4a). Oluline on tähele panna, et EVMi raamotsuse kohaselt on need ainsad alused, millele EVMi täitev asutus võib täitmisest keeldumiseks tugineda. Täitmata jätmise vabatahtlike aluste puhul võib täitev õigusasutus tugineda ainult nendele alustele, mis on võetud üle tema liikmesriigi siseriiklikku õigusesse. Euroopa Kohus on selgitanud, et see aluste loetelu on **ammendav** (eelkõige kohtuasjas C-123/08 *Wolzenburg* (6. Oktoobri 2009. aasta kohtuotsus, punkt 57) ja liidetud kohtuasjades C-404/15 ja C-659/15 PPU *Aranyosi ja Căldăraru* (5. aprilli 2016. aasta kohtuotsus, punkt 80))³².

Enne üleandmisest keeldumise otsustamist võib täitev õigusasutus võtta ühendust EVMi välja andnud asutusega. See võib olla soovitatav, kui mõni täitmata jätmise alus on lahtine. Samuti võib EVMi täitev asutus enne keeldumise otsuse tegemist teatada võimalustest võtta teisi meetmeid, nagu kinnipeetavate üleandmine (vt punkt 4.4 teabevahetuse kohta ja punkt 2.5 ELi õigusala koostöö teiste meetmete kohta).

Kui üleandmisest keeldumise otsus on tehtud, ei või tagaotsitavat EVMi alusel enam vahi all hoida.

5.4.1. Täitmatajätmise kohustuslikud alused

Kui mõni täitmatajätmise kohustuslik alus on kohaldatav, peab täitev asutus EVMi täitmisest keelduma (EVMi raamotsuse artikkel 3). Seega, kui EVMi täitev õigusasutus on teinud kindlaks, et mõni selline keeldumise alus on kohaldatav, peab ta täitmisest keelduma. Need alused on sätestatud EVMi raamotsuse artiklis 3.

Amnestia (artikli 3 lõige 1)

Vahistamismääruse aluseks oleva süüteo puhul on vahistamismäärust täitvas liikmesriigis antud amnestia. Lisaks on nõutav, et see liikmesriik oli pädev uurima süütegu oma siseriikliku kriminaalõiguse alusel.

Ne bis in idem (artikli 3 lõige 2)

Vahistamismäärust täitev õigusasutus teab, et tagaotsitava suhtes on samade tegude eest teises liikmesriigis langetatud lõplik kohtuotsus. Lisaks on nõutav, et kui kohtuotsusega määrati karistus, on see karistus kantud või on see sel ajal kandmisel või ei saa seda enam karistuse määranud liikmesriigi õiguse alusel täita.

Euroopa Kohus on teinud mitu kohtuotsust, mis puudutavad *ne bis in idem* põhimõtte tõlgendamist seoses Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni (Schengeni

³² Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 6.10.2009 *Wolzenburg*, C-123/08, ECLI:EU:C:2009:616; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 5.4.2016 *Aranyosi ja Căldăraru*, liidetud kohtuasjad C-404/15 ja C-659/15 PPU, ECLI:EU:C:2016:198.

konventsioon) artikliga 54. Need kohtuotsused on EVMi raamotsuse suhtes kohaldatavad kohtuasjas C-261/09 *Mantello*³³ tehtud kohtuotsuse alusel ning neis selgitatakse mõisteid nagu „lõplik otsus“, „sama tegu“ ja „karistus kantud“. Kohtuasjas C-129/14 PPU *Spasic*³⁴ sedastas Euroopa Kohus, et Schengeni konventsiooni artikkel 54 on kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 50, kus see põhimõte on sätestatud.

VI lisas on esitatud kokkuvõtted Euroopa Kohtu otsustest, mis käsitlevad *ne bis in idem* põhimõtet.

Schengeni konventsiooni artikkel 54

„Isikut, kelle suhtes üks konventsiooniosaline on langetanud lõpliku kohtuotsuse, ei või teine konventsiooniosaline sama teo eest vastutusele võtta, tingimusel et kui isikule on karistus määratud, on ta selle ära kandnud või kannab seda või seda ei saa otsuse langetanud konventsiooniosalise õiguse alusel enam täitmisele pöörata.“

Harta artikkel 50

„Mitmekordse kohtumõistmise ja karistamise keeld

Kedagi ei tohi uuesti kohtu alla anda ega karistada kuriteo eest, milles ta on liidu territooriumil seaduse järgi juba lõplikult õigeks või süüdi mõistetud.“

Vanus alla kriminaalvastutuse kohaldamise ea alampiiri (artikli 3 lõige 3)

Tagaotsitava vanuse tõttu ei saa teda vahistamismääruse aluseks olevate tegude eest EVMi täitva liikmesriigi õiguse alusel kriminaalvastutusele võtta.

Kriminaalvastutuse kohaldamise ea alampiirid on liikmesriikides erinevad. Erinev on ka selle ea arvestamise hetk: see võib olla näiteks kahtlustatava süüteo toimepanemise hetk või siis süüdistuse esitamise hetk.

Täitmatajätmise alus on kohaldatav siis, kui EVMi täitvas liikmesriigis võiks tagaotsitava suhtes tema vanuse tõttu alгатada vaid tsiviil- või halduskohtumenetluse, kuid mitte kriminaalmenetluse.

5.4.2. Täitmatajätmise vabatahtlikud alused

Kui on kohaldatav mõni täitmatajätmise vabatahtlik alus, mis on siseriiklikku õigusesse üle võetud, võib täitev asutus keelduda EVMi täitmisest sõltuvalt juhtumi asjaoludest. Need alused on sätestatud EVMi raamotsuse artiklis 4.

Topeltkaristatavuse puudumine (artikli 4 lõige 1)

EVMi aluseks olev tegu ei ole EVMi täitva liikmesriigi õiguse alusel süütegu.

See alus puudutab üksnes süütegusid, mis ei ole loetletud EVMi raamotsuse artikli 2 lõikes 2, mille puhul topeltkaristatavust ei kontrollita. Samas võib see täitmatajätmise vabatahtlik alus olla kohaldatav ka siis, kui tegu vastab mõnele EVMi raamotsuse artikli 2 lõikes 2 loetletud süütegudest, kuid see on EVMi teinud liikmesriigi õiguse

³³ Kohtuotsus, Euroopa Liidu Kohus, 16.11.2010, *Mantello*, C-261/09, ECLI:EU:C:2010:683.

³⁴ Kohtuotsus, Euroopa Liidu Kohus, 27.5.2014 PPU, *Spasic*, C-129/14, ECLI:EU:C:2014:586.

kohaselt karistatav vabadusekaotusega või vabadust piirava julgeolekumeetmega, mille maksimaalne kestus on vähem kui kolm aastat, ja see tegu ei ole EVMi täitva liikmesriigi õiguse alusel süütegu. Euroopa Kohus selgitas kohtuasjas C-289/15 *Grundza* (11. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus), kuidas topeltkaristatavuse tingimust tuleb hinnata (vt punkt 5.2).

Seoses maksude, tollimaksude, tolli- ja rahavahetustehingutega ei tohi keelduda EVMi täitmisest põhjusel, et EVMi täitva liikmesriigi õiguses ei ole kehtestatud samasuguseid tolli- või muid makse või selles puuduvad samasugused makse, tollimakse, tolli- ja rahavahetustehinguid käsitlevad norme nagu EVMi teinud liikmesriigi õigusaktides.

EVMi täitvas liikmesriigis on käimas menetlus (artikli 4 lõige 2)

Isik, kelle kohta EVM on välja antud, on antud EVMi täitvas liikmesriigis kohtu alla sama teo eest, millel EVM põhineb.

EVMi täitvas liikmesriigis on sama süüteo eest vastutusele võtmine välistatud (artikli 4 lõige 3)

EVMi täitva liikmesriigi õigusasutused on otsustanud EVMi aluseks oleva süüteo eest vastutusele mitte võtta või menetluse lõpetada või tagaotsitava suhtes on liikmesriigis seoses samade tegudega langetatud lõplik kohtuotsus, mis ei võimalda menetlust jätkata.

Vt ka punkti 5.4.1 *ne bis in idem* põhimõtte kohta.

Vastutusele võtta või karistada ei saa aegumise tõttu (artikli 4 lõige 4)

EVMi täitva liikmesriigi õiguse alusel ei või tagaotsitavat kriminaalkorras kohtu alla anda või karistada aegumise tõttu ning teod kuuluvad selle liikmesriigi jurisdiktsiooni alla tema kriminaalõiguse alusel.

Vt ka punkti 5.4.1 *ne bis in idem* põhimõtte kohta.

Kolmandas liikmesriigis on tehtud lõplik kohtuotsus (artikli 4 lõige 5)

EVMi täitev õigusasutus teab, et tagaotsitava suhtes on samade tegude eest kolmandas liikmesriigis tehtud lõplik kohtuotsus ning kui sellega on määratud karistus, on see kantud või täitmisel või ei saa seda enam karistuse määranud liikmesriigi õiguse alusel täita.

EVMi täitev liikmesriik kohustub karistuse täide viima (artikli 4 lõige 6)

Kui EVM on välja antud vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks ja tagaotsitav viibib EVMi täitvas liikmesriigis või on selle kodanik või omab seal elukohta, võib EVMi täitev asutus kaaluda, kas isiku üleandmise asemel EVMi teinud liikmesriigile võiks karistuse täide viia täitva asutuse liikmesriigis.

Ka raamotsuse 2008/909/JSK artikkel 25 sisaldab erisätet, mis käsitleb vabadusekaotuslike karistuste täitmiselepõõramist EVMi täitvas liikmesriigis EVMi raamotsuse artikli 4 lõikes 6 osutatud juhul (vt käsiraamatu punkt 2.5.2). Raamotsusega 2008/909/JSK asendati 1983. aasta konventsioon ja selle lisaprotokoll. Seega tuleb

kohaldada raamotsust 2008/909/JSK, et anda karistus üle liikmesriiki, kus see täide viiakse.

Raamotsuse 2008/909 kohaselt ei ole süüdimõistetud isiku nõusolek enam kõikidel juhtudel üleandmise eeltingimus.

Kohtuasjas C-66/08 *Kozłowski*³⁵ märkis Euroopa Kohus, et EVMi raamotsuse artikli 4 lõikes 6 kasutatud terminitele „viibib“ ja „elab“ tuleb anda ühtne definitsioon, sest tegemist on liidu õiguse autonoomsete mõistetega. Nendega peetakse silmas olukordi, mille puhul tagaotsitav on asunud tegelikult elama EVMi täitvasse liikmesriiki või siis on tal mõnda aega püsivalt selles liikmesriigis viibimise tulemusena tekkinud selle liikmesriigiga side, mis vastab selles liikmesriigis elamisest tulenevale seotuse astmele. „Viibimise“ kindlaksmääramisel tuleb anda üldhinnang mitmele objektiivsele tegurile, mille hulka kuuluvad isiku viibimise kestus, laad ja tingimused ning isiku perekondlikud ja majanduslikud sidemed EVMi täitva liikmesriigiga.

Kohtuasjas C-123/08 *Wolzenburg* otsustas Euroopa Kohus EVMi raamotsuse artikli 4 lõike 6 ja liidu kodanike võrdse kohtlemise põhimõtte kohta, et Euroopa Ühenduse asutamislepingu (nüüd ELi toimimise lepingu artikkel 18) artikliga 12 ei ole vastuolus EVMi täitva liikmesriigi õigusnorm, mille kohaselt selle liikmesriigi pädev õigusasutus keeldub vabadusekaotusliku karistuse täitmiseks välja antud EVMi täitmisest sisserändajast ELi kodaniku puhul tingimusel, et isik on selles liikmesriigis seaduslikult ja pidevalt viis järjestikust aastat elanud. Samas ei või liikmesriik EVMi raamotsuse artikli 4 lõikes 6 sätestatud EVMi täitmata jätmise vabatahtliku alusel kohaldamiseks esitada täiendavaid haldusnõudeid, nagu alalise elamisloa omamise nõue.

Kohtuasjas C-42/11 *Lopes da Silva Jorge*³⁶ leidis Euroopa Kohus, et EVMi raamotsuse artikli 4 punkti 6 ning Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 18 tuleb tõlgendada nii, et kuigi liikmesriik võib EVMi raamotsuse artikli 4 punkti 6 ülevõtmisel otsustada piirata olukordi, mil siseriiklik vahistamismäärust täitev õigusasutus võib selle sätte kohaldamisalasse kuuluva isiku üleandmisest keelduda, ei tohi ta välistada selle normi kohaldamisalast absoluutsel ja automaatsel viisil muude liikmesriikide kodanikke, kes viibivad või elavad selle liikmesriigi territooriumil, olenemata seotusest, mis neil selle liikmesriigiga on. Siseriiklikud kohtud peavad asjaomast siseriiklikku õigust tõlgendama EVMi raamotsuse sõnastust järgides, et tagada raamotsuse täieulatuslik rakendamine.

Eksterritoriaalsus (süüteod on toime pandud väljaspool EVMi teinud liikmesriiki) (artikli 4 lõige 7)

EVM on seotud süütegudega, mis:

- a) loetakse EVMi täitva liikmesriigi õiguse alusel täielikult või osaliselt toime panduks täitva liikmesriigi territooriumil või kohas, mida sellena käsitletakse; või
- b) on toime pandud väljaspool EVMi teinud liikmesriigi territooriumi ning EVMi täitva liikmesriigi õigus ei võimalda kohtu alla anda samade süütegude eest, kui need on toime pandud väljaspool tema territooriumi.

³⁵ Kohtuotsus, Euroopa Liidu Kohus, 17.7.2008, *Kozłowski*, C-66/08, ECLI:EU:C:2008:437.

³⁶ Kohtuotsus, Euroopa Liidu Kohus, 5.9.2012, *Lopes da Silva Jorge*, C-42/11, ECLI:EU:C:2012:517.

5.5. Kohtumõistmine tagaselja

EVMi raamotsust muudeti raamotsusega 2009/299/JSK, millega jäeti välja artikli 5 lõige 1 ja lisati uus artikkel 4a tagaseljaotsuste kohta. Uued normid puudutavad olukordi, kus täitev õigusasutus on saanud EVMi seoses vabadusekaotusliku karistusega, mille kohta tehti otsus EVMi teinud liikmesriigis toimunud menetluses, kus isik ei viibinud kohal.

EVMi raamotsuse artikkel 4a sisaldab täitmata jätmise vabatahtlikku alust, mille kohaselt võib keelduda täitmast EVMi, mis on tehtud vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks, kui isik ei ilmunud kohtulikule arutelule, mille tulemusel otsus tehti (tagaseljaotsus).

Sellel reeglil on siiski mitu erandit. Järgmiste kindlaksmääratud asjaolude korral (artikkel 4a) ei või EVMi saanud õigusasutus keelduda tagaseljaotsuse alusel välja antud EVMi täitmisest.

EVMis on märgitud, et kooskõlas EVMi teinud liikmesriigi siseriiklikes õigusaktides määratletud täiendavate menetlusnõuetega

- a) ja õigeaegselt
 - i) esitati asjakohasele isikule kohtukutse isiklikult ning seega teavitati teda sellest, millal ja kus toimub kava kohaselt kohtulik arutelu, mille tulemusel asjaomane otsus tehti, või sai asjaomane isik tegelikult muul viisil ametliku teabe selle kohta, millal ja kus toimub kava kohaselt kohtulik arutelu, mille tulemusel otsus tehti, sellisel viisil, et ühemõtteliselt tehti kindlaks, et asjaomane isik oli kavandatud kohtulikust arutelust teadlik, ning
 - ii) teavitati asjaomast isikut sellest, et otsuse võib teha ka siis, kui isik ei ilmu kohtulikule arutelule, või
- b) on asjaomane isik, olles kavandatud kohtulikust arutelust teadlik, andnud volituse enda kohtulikul arutelul kaitsmiseks asjaomase isiku või liikmesriigi poolt määratud õigusnõustajale, kes teda kohtulikul arutelul ka kaitses, või
- c) pärast seda, kui asjaomasele isikule otsus kätte toimetati ning teda teavitati selgesõnaliselt õigusest taotleda asja uuesti läbivaatamist või otsus edasi kaevata ning tema õigusest osaleda sellel kohtulikul arutelul, mis võimaldab asja, sealhulgas uue tõendusmaterjali sisulist uuesti läbivaatamist ja mille tulemuseks võib olla algse otsuse tühistamine:
 - i) teatas asjaomane isik selgesõnaliselt, et ta ei vaidlusta seda otsust, või
 - ii) ei taotlenud asjaomane isik asja uuesti läbivaatamist ega kaevanud otsust edasi kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul või
- d) ei toimetatud asjaomasele isikule otsust isiklikult kätte, kuid
 - i) see toimetatakse talle isiklikult kätte viivitamatult pärast üleandmist ning teda teavitatakse selgesõnaliselt tema õigusest taotleda asja uuesti läbivaatamist või otsus edasi kaevata ning tema õigusest osaleda sellel

kohtulikul arutelul, mis võimaldab asja, sealhulgas uue tõendusmaterjali sisulist uuesti läbivaatamist ja mille tulemuseks võib olla algse otsuse tühistamine, ning

- ii) teda teavitatakse ajavahemikust, mille jooksul peab ta taotlema asja uuesti läbivaatamist või kaebama otsuse edasi, nagu on esitatud asjaomases EVMis.

Kohtuasjas C-399/11 *Melloni*³⁷ käsitleti küsimust, kas EVMi raamotsuse artikli 4a lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui EVMi täitev õigusasutus kohaldab samas sättes täpsustatud asjaoludel karistuse täitmisele pööramiseks välja antud EVMi täitmise suhtes tingimust, et tagaselja tehtud süüdimõistvat otsust peab saama EVMi teinud liikmesriigis testida.

Euroopa Kohus sedastas, et EVMi raamotsuse artikli 4a lõikes 1 nähakse ette sellise EVMi täitmata jätmise vabatahtlik alus, mis on antud välja tagaselja mõistetud karistuse täitmiseks. Sellele alusele tuginemise vabadust piiravad siiski neli erandit, mis on sätestatud artikli 4a lõike 1 punktides a–d. Euroopa Kohus otsustas, et neis neljas olukorras ei või EVMi täitev õigusasutus kohaldada tagaselja süüdi mõistetud isiku üleandmise suhtes tingimust, et olemas peab olema süüdimõistva otsuse testimise võimalus süüdimõistetu juuresolekul.

Kohtuasjas C-108/16 PPU *Dworzecki* (24. mai 2016. aasta kohtuotsus)³⁸ leidis Euroopa Kohus:

„Raamotsuse 2002/584 [...] artikli 4a lõike 1 punkti a alapunkti i tuleb tõlgendada nii, et selles sättes toodud tingimustele ei vasta iseenesest selline kohtukutse, nagu on arutlusel põhikohtuasjas, mida ei toimetatud isiklikult kätte asjaomasele isikule, vaid temaga koos elavale täisealisele isikule, kes lubas kohtukutse sellele isikule edasi anda, ilma et Euroopa vahistamismäärus võimaldaks ühemõtteliselt kindlaks teha, kas ja millal see täisealine isik kohtukutse asjaomasele isikule tegelikult üle andis.“

5.6. EVMi täitva õigusasutuse kohustus võtta arvesse põhiõigusi

EVMi raamotsus ei sisalda sätet, mis käsitleb EVMi täitmata jätmist põhjusel, et EVMi teinud liikmesriigis rikutakse tagaotsitava põhiõigusi.

Samas on EVMi raamotsuse artikli 1 lõikes 3 ning põhjendustes 12 ja 13 selgitatud, et EVMiga seoses tuleb järgida põhiõigusi ja õiguse üldpõhimõtteid.

Liidetud kohtuasjades C-404/15 ja C-659/15 PPU *Aranyosi ja Căldăraru* (5. aprilli 2016. aasta kohtuotsus) sedastas Euroopa Kohus:

„Juhul kui on objektiivseid, usaldusväärseid, täpseid ja nõuetekohaselt ajakohastatud andmeid, millest ilmneb, et vahistamismääruse teinud liikmesriigis esineb kinnipidamistingimustes süstemaatilisi või üldisi puudusi, või need puudutavad teatavaid isikute rühmi või kinnipidamisasutusi, siis peab vahistamismäärust täitev õiguskaitseasutus konkreetselt ja täpselt kontrollima, kas on piisavalt alust arvata, et isikul, kelle suhtes on kriminaalmenetluse

³⁷ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 26.2.2013, *Melloni*, C-399/11, ECLI:EU:C:2013:107.

³⁸ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 24.5.2016, *Dworzecki*, C-108/16 PPU, ECLI:EU:C:2016:346.

läbiviimise või vabaduskaotusliku karistuse täitmisele pööramise eesmärgil tehtud Euroopa vahistamismäärus, on tema kinnipidamistingimuste tõttu selles liikmesriigis tegelik oht langeda nimetatud liikmesriigile üleandmise korral ebainimliku või alandava kohtlemise ohvriks harta artikli 4 tähenduses.

Selleks peab ta taotlema lisateavet vahistamismääruse teinud õiguskaitseasutuselt, kes peab – vajaduse korral pärast vahistamismääruse teinud liikmesriigi keskasutuse või keskasutuste poole pöördumist raamotsuse artikli 7 tähenduses – saatma selle teabe taotluses määratud tähtajal. Vahistamismäärust täitev õiguskaitseasutus peab puudutatud isiku üleandmise kohta otsuse tegemise edasi lükkama kuni ajani, mil saabub lisateave, mis võimaldab tal kõnealuse ohu olemasolu kahtluse kõrvaldada.

Kui sellise ohu olemasolu ei ole mõistliku aja jooksul võimalik kõrvaldada, peab see õiguskaitseasutus otsustama, kas üleandmise menetlus lõpetada.“

Kui EVMi täitva liikmesriigi õigusasutusel on tõendeid, mis viitavad tegelikule ohule, et EVMi teinud liikmesriigi üldiste kinnipidamistingimuste tõttu koheldakse kinnipeetavaid selles liikmesriigis ebainimlikult või alandavalt, peab õigusasutus järgima Euroopa Kohtu poolt *Aranyosi ja Căldăraru* kohtuasjas tehtud otsuses (punktid 89–104) kirjeldatud korda.

Menetlustoimingud, mida liikmesriikide täitvad asutused peavad tegema, kui neil on tõendeid, mis viitavad tegelikule ohule, et kinnipeetavatele saab EVMi teinud liikmesriigis osaks ebainimlik või alandav kohtlemine

Sellisel juhul tuleks teha alljärgnevad toimingud.

1. Kontrollimine, kas eksisteerib tegelik oht, et üldiste kinnipidamistingimuste tõttu saab tagaotsitavale osaks ebainimlik ja alandav kohtlemine:

- *tuginedes objektiivsetele, usaldusväärsetele, täpsetele ja nõuetekohaselt ajakohastatud andmetele, mida võib muu hulgas saada rahvusvaheliste kohtute, nagu Euroopa Inimõiguste Kohus, otsustest, EVMi teinud liikmesriigi kohtute otsustest ning Euroopa Nõukogu või Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni süsteemis tehtud otsustest, aruannetest ja muudest dokumentidest.*

2. Kui sellise ohu olemasolu on üldiste kinnipidamistingimuste põhjal kindlaks tehtud, tuleb hinnata, kas on piisavalt alust arvata, et konkreetsed juhtumi asjaoludel on tagaotsitava ebainimliku ja alandava kohtlemise oht olemas:

- *kohustus EVMi raamotsuse artikli 15 lõike 2 alusel taotleda, et EVMi välja andnud asutus esitaks kiiresti vajalikku lisateavet tingimuste kohta, milles tagaotsitavat on kavas kinni pidada;*
- *võimalus taotleda teavet kinnipidamistingimuste kontrollimise mehhanismide olemasolu kohta;*
- *võimalus seada vastamiseks tähtaeg, võttes arvesse teabe kogumiseks kuluvat aega, aga ka EVMi raamotsuse artiklis 17 sätestatud tähtaegu.*

3. Kui EVMi välja andnud asutuselt saadud teabe ja täitvale õigusasutusele kättesaadava muu teabe põhjal on tehtud kindlaks tegelik oht, et tagaotsitavale võib saada osaks ebainimlik või alandav kohtlemine (kuni EVMi kohta ei ole veel lõplikku otsust tehtud):

- *kohustus lükata kõnealuse EVMi täitmine edasi. Teavitada tuleb Eurojusti (vastavalt EVMi raamotsuse artikli 17 lõikele 7);*
- *võimalus pidada asjaomast isikut vahi all, kuid üksnes tingimusel, et EVMi täitmise menetlust on viidud läbi piisava hoolsusega ja vahi all viibimise kestus ei ole ülemäära pikk (vastavalt kohtuasjas C-237/15 Lanigan tehtud otsuse punktidele 58, 59 ja 60), ning võttes nõuetekohaselt arvesse harta artikliga 48 tagatud süütuse presumptsiooni põhimõtet ja järgides harta artikli 52 lõikes 1 ette nähtud proportsionaalsuse põhimõtet;*
- *võimalus või isegi kohustus isik tingimuslikult vabastada, võttes meetmeid põgenemise vältimiseks.*

4. Lõplik otsus:

- *kui EVMi välja andnud õigusasutuselt saadud teabe põhjal võib EVMi täitev õigusasutus tagaotsitava ebainimliku ja alandava kohtlemise välistada, peab ta tegema otsuse EVMi täitmise kohta;*
- *kui EVMi täitev õigusasutus leiab, et ebainimliku ja alandava kohtlemise ohtu ei saa mõistliku aja jooksul välistada, peab ta otsustama, kas üleandmise menetlus lõpetada.*

5.7. Proportsionaalsus – EVMi täitva liikmesriigi roll

EVMi raamotsus ei näe ette EVMi täitva liikmesriigi võimalust hinnata EVMi proportsionaalsust. See on kooskõlas vastastikuse tunnustamise põhimõttega. Kui EVMi täitvas liikmesriigis tõstatatakse saadud EVMi proportsionaalsusega seoses tõsiseid küsimusi, soovitatakse EVMi välja andnud ja täitval asutusel sel teemal omavahel otse suhelda. Eeldatavasti tekivad sellised olukorrad üksnes erandlikel asjaoludel. Omavahel konsulteerides võib pädevatel õigusasutustel õnnestuda leida sobivam lahendus (vt punkti 4.4 pädevate asutuste vahelise teabevahetuse kohta). Sõltuvalt juhtumi asjaoludest võib näiteks olla võimalik EVM tühistada ja kasutada selle asemel muid siseriiklikus või liidu õiguses ette nähtud meetmeid.

Õigusasutused võivad sellistes olukordades konsulteerida ka Eurojustiga või Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku kontaktpunktidega. Need organid võivad teabevahetusele ja lahenduste leidmisele kaasa aidata.

5.8. Tagatised, mida EVMi teinud liikmesriik võib anda

EVMi raamotsuse artikli 5 kohaselt võib EVMi täitev õigusasutus oma liikmesriigi õiguse alusel kohaldada täitmise suhtes teatavaid tingimusi. Need tingimused võivad olla seotud järgmiste olukordadega: eluaegse vabadusekaotuse läbivaatamine ja kodanike tagasisaatmine vabadusekaotusliku karistuse kandmiseks EVMi täitvasse liikmesriiki.

Vastavad tagatised võivad olla ette nähtud EVMi teinud liikmesriigi siseriiklikus õiguses või siis EVMi teinud liikmesriigi ja EVMi täitva liikmesriigi pädevate asutuste vahelises

kokkuleppes. Tagatised võivad puudutada ainult EVMi raamotsuse artiklis 5 sätestatud küsimusi, nagu on kinnitanud Euroopa Kohus (eelkõige liidetud kohtuasjades C-404/15 ja C-659/15 PPU, *Aranyosi ja Căldăraru*, punkt 80, ja kohtuasjas C-237/15 PPU, *Lanigan*, punkt 36).

Tähelepanu! Tagaseljaotsuse ülevaatamist puudutav tagatis, mis oli sätestatud artikli 5 lõikes 1, on raamotsusega 2009/299/JSK välja jäetud ja asendatud uue artikliga 4a, mis sisaldab põhjalikumaid sätteid tagaseljaotsuste kohta (vt käsiraamatu punkt 5.5).

Kohtuasjas C-306/09 *I.B.* (21. oktoobri 2010. aasta kohtuotsus)³⁹ sedastas Euroopa Kohus:

„Nõukogu [...] raamotsuse 2002/584/JSK [...] artikli 4 punkti 6 ja artikli 5 punkti 3 tuleb tõlgendada nii, et kui asjassepuutuv vahistamismäärust täitev liikmesriik on rakendanud oma siseriiklikus õiguskorras selle raamotsuse artikli 5 punkte 1 ja 3, siis võib nimetatud artikli 5 punkti 1 tähenduses kohaldada tagaselja määratud karistuse täitmiseks tehtud Euroopa vahistamismääruse täitmise suhtes tingimust, et isik, kes on vahistamismäärust täitva liikmesriigi kodanik või elab seal, tuuakse tagasi sellesse liikmesriiki, et ta kannaks seal vajaduse korral karistust, mis mõistetakse talle vahistamismääruse teinud liikmesriigis asja uue läbivaatamise tulemusel, mille juures ta viibis.“

5.8.1. *Eluaegse vabadusekaotuse või eluaegse vabadust piirava julgeolekumeetme otsuse läbivaatamine*

Kui EVM on antud välja seoses süüteoga, mis on karistatav eluaegse vabadusekaotusega, võib EVMi täitev liikmesriik nõuda EVMi teinud liikmesriigilt tagatist karistuse läbivaatamise kohta (EVMi raamotsuse artikli 5 lõige 2).

Eluaegne vabadusekaotus tähendab karistuse kandmist vanglas. **Eluaegne vabadust piirav julgeolekumeede** tähendab muud liiki kinnipidamist, näiteks psühhiaatriaiglas.

Tagatise andmiseks võib EVMi teinud liikmesriik tõendada, et tema õigussüsteemis on ette nähtud võimalus vaadata karistus läbi kas taotluse esitamise korral või hiljemalt 20 aasta möödumisel. Piisav tagatis on ka see, kui isikul on õigus EVMi teinud liikmesriigi õiguse või tavade alusel taotleda armuandmismeetmeid, et kõnealust karistust või meedet täide ei viidaks.

5.8.2. *Kodanike ja elanike tagasisaatmine*

EVMi raamotsus näeb ette võimaluse saata tagaotsitav vabadusekaotusliku karistuse kandmiseks oma päritoluriiki. EVMi raamotsuse artikli 5 lõikes 3 on sätestatud, et kui isik, kelle kohta on kohtu alla andmise eesmärgil antud välja EVM, on EVMi täitva liikmesriigi kodanik või omab seal elukohta, võib täitev liikmesriik seada tingimuse, et EVMi teinud liikmesriik peab saatma selle isiku tagasi täitvasse liikmesriiki, kus EVMi teinud liikmesriigis määratud vabadusekaotuslik karistus või vabadust piirav julgeolekumeede täide viiakse.

EVMi täitev liikmesriik peaks selle tingimuse selgelt esitama. Võimaluse korral peaksid EVMi välja andnud liikmesriik ja seda täitev liikmesriik leppima kokku selle tingimuse üksikasjades enne, kui täitev liikmesriik teeb otsuse üleandmise kohta.

³⁹

Kohtuotsus, Euroopa Liidu Kohus, 21.10.2010, *I.B.*, C-306/09, ECLI:EU:C:2010:626.

Kui juba enne EVMi väljaandmist on teada, et tagaotsitav on EVMi täitva liikmesriigi kodanik või elanik, võib EVMi välja andev õigusasutus EVMi vormil märkida, et nõustub võimaliku tagasisaatmise tingimusega.

EVMi teinud liikmesriik on kohustatud tagama selle tingimuse täitmise. Kui üleantud isiku suhtes tehtud otsus vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme kohta on lõplik, peab EVMi teinud liikmesriik võtma ühendust EVMi täitnud liikmesriigiga, et isiku tagasisaatmises kokku leppida. EVMi teinud liikmesriik peaks tagama otsuse tõlkimise EVMi täitnud liikmesriigi ametlikku keelde.

Raamotsus 2008/909/JSK artikkel 25 sisaldab erisätet, mis käsitleb vabadusekaotuslike karistuste täitmiselepööramist EVMi täitnud liikmesriigis EVMi raamotsuse artikli 5 lõikes 3 osutatud juhul. Karistuse üleviimiseks EVMi teinud liikmesriiki, kus see täide viiakse, tuleb kohaldada raamotsusega 2008/909/JSK ette nähtud korda ja tingimusi (vt käsiraamatu punkt 2.5.2).

5.9. Edasilükkamine või ajutine üleandmine

5.9.1. Tõsised humanitaarsed põhjused

Kui täitev õigusasutus on teinud otsuse EVMi täitmise kohta, hakkab kulgema isiku üleandmise 10-päevane tähtaeg (nagu on selgitatud punktis 4.2). Täitev õigusasutus võib siiski erandkorras otsustada üleandmise tõsistel humanitaarsetel põhjustel ajutiselt edasi lükata, näiteks siis, kui on alust arvata, et üleandmine ilmselt ohustaks tagaotsitava elu või tervist (EVMi raamotsuse artikli 23 lõige 4).

EVM tuleb täita kohe, kui selline põhjus on ära langenud. EVMi täitev asutus peab viivitamata teavitama EVMi välja andnud õigusasutust ja leppima kokku uues üleandmiskuupäeval. Sellisel juhul peab üleandmine toimuma 10 päeva jooksul alates uuest kokkulepitud kuupäevast. Nimetatud tähtaja möödumisel ei või EVMi täitev liikmesriik isikut EVMi alusel enam vahi all pidada ja isik tuleb vabastada (EVMi raamotsuse artikli 23 lõige 5).

Kui sellised humanitaarsed põhjused kestavad **määramatu aja vältel või on püsivad**, võiksid EVMi välja andnud asutus ja täitev asutus omavahel konsulteerida ja kaaluda, kas EVMile on alternatiive. Näiteks võiks uurida võimalust viia menetlus või vabadusekaotuslik karistus üle EVMi täitvasse liikmesriiki või tühistada EVM (nt tõsise püsiva haiguse korral).

5.9.2. Käimasolev kriminaalmenetlus või vabadusekaotusliku karistuse täideviimine

Pärast EVMi täitmise otsuse tegemist võib täitev õigusasutus tagaotsitava üleandmise edasi lükata, et isiku saaks EVMi täitvas liikmesriigis anda kohtu alla **muu** süüteo eest (artikli 24 lõige 1).

Sel juhul peaks üleandmine toimuma kohe pärast isiku vastutuselevõtmist, EVMi välja andnud ja EVMi täitva asutuse vahel kokkulepitud kuupäeval.

Kui tagaotsitavale on juba määratud karistus muu süüteo eest, võib üleandmise edasi lükata, et isik saaks karistuse EVMi täitvas liikmesriigis ära kanda (EVMi raamotsuse artikli 24 lõige 1).

Sel juhul peaks üleandmine toimuma pärast seda, kui isik on karistuse ära kandnud, EVMi välja andnud ja EVMi täitva asutuse vahel kokkulepitud kuupäeval.

Tähelepanu! Kui EVMi täitvas liikmesriigis käimas olev kriminaalmenetlus on seotud **sama** süüteoga, mis on EVMi aluseks, võib täitev liikmesriik keelduda EVMi täitmisest (selle süüteoga seoses) (vt EVMi raamotsuse artikli 4 lõige 2 ja käsiraamatu punkt 5.4.2.). Kui artikli 3 lõike 2 tingimused on täidetud, tuleb EVMi täitmisest keelduda (vt käsiraamatu punkt 5.4.1).

5.9.3. Edasilükkamise asemel ajutine üleandmine

Eespool punktis 5.9.2 kirjeldatud olukorras võib EVMi täitev õigusasutus üleandmise edasilükkamise asemel anda tagaotsitava EVMi teinud liikmesriigile ajutiselt üle. Seda võib teha isiku kohtu alla andmise või juba määratud karistuse kandmise eesmärgil (EVMi raamotsuse artikli 24 lõige 2).

EVMi täitev ja EVMi välja andnud õigusasutus peavad leppima kirjalikult ja ühemõtteliselt kokku ajutise üleandmise tingimustes. Kokkulepe on EVMi teinud liikmesriigi kõigile asutustele siduv (EVMi raamotsuse artikli 24 lõige 2).

Ajutine üleandmine võimaldab vältida EVMi teinud liikmesriigis käimas olevas menetluses viivitusi, mis on tingitud asjaolust, et ka EVMi täitvas liikmesriigis on käimas menetlus või määratud karistus.

5.9.4. EVMi täitmise edasilükkamine, kuna on tehtud kindlaks tagaotsitava ebainimliku või alandava kohtlemise tegelik oht

Nagu Euroopa Kohus otsustas ühendatud kohtuasjades C/404/15 ja C-65915 PPU, *Aranyosi ja Căldăraru*, tuleb EVMi täitmine edasi lükata (kuid täitmisest mitte loobuda), kui EVMi välja andnud asutuselt saadud teabe ja EVMi täitvale õigusasutusele kättesaadava muu teabe põhjal on tehtud kindlaks tegelik oht, et tagaotsitavale võib saada osaks ebainimlik või alandav kohtlemine (kuni EVMi kohta ei ole veel lõplikku otsust tehtud). Kui EVMi täitev asutus teeb otsuse sellise edasilükkamise kohta, peab täitev liikmesriik vastavalt EVMi raamotsuse artikli 17 lõikele 7 teavitama Eurojusti ja esitama viivituse põhjused (vt käsiraamatu punktid 5.6 ja 4.1).

5.10. Mitu EVMi sama isiku kohta

5.10.1. Otsustamine, milline EVM täita

Sama isiku kohta võib samade või erinevate tegudega seoses olla välja antud mitu EVMi ühe või mitme liikmesriigi asutuste poolt. Järgmised juhised kehtivad sõltumata sellest, kas EVMid anti välja samade või erinevate tegude eest.

Kui sama isiku kohta on antud välja mitu EVMi, otsustab EVMi täitev asutus milline neist täita, võttes asjakohaselt arvesse kõiki asjaolusid (artikkel 16).

Enne otsuse tegemist on EVMi täitval asutusel soovitatav püüda kooskõlastada tegevust nende õigusasutustega, kes EVMid välja andsid. Kui EVMid välja andnud asutused on juba omavahel kokkuleppele jõudnud, peaks täitev asutus seda arvesse võtma, ehkki EVMi raamotsuse kohaselt ei ole sellised kokkulepped täitvale asutusele siduvad.

Samuti võib EVMi täitev asutus nõu küsida Eurojustilt (EVMi raamotsuse artikli 16 lõige 2). Eurojust võib hõlbustada ja kiirendada kooskõlastamist ning esitada arvamuse konkureerivate EVMide kohta. Ideaalis peaks otsus selle kohta, milline EVM täita, põhinema kõigi EVMi välja andnud asutuste nõusolekul.

Kaaludes, millist EVMi täita ja kas EVMid välja andnud asutused jõuavad kokkuleppele, peaks EVMi täitev asutus eelkõige arvesse võtma järgmisi tegureid (EVMi raamotsuse artikli 16 lõige 1):

- a) süütegude suhteline raskusaste;
- b) süütegude toimepanemise koht;
- c) EVMide kuupäevad; ning
- d) kas EVM on antud välja kohtu alla andmiseks või vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks.

Loetelu ei ole ammendav. Puuduvad ka ranged reeglid selle kohta, millises järjekorras neid tegureid tuleks arvesse võtta – seda tuleb kaaluda üksikjuhtumite kaupa. Igal juhul kohustab EVMi raamotsuse artikkel 16 EVMi täitvat õigusasutust olukorda asjakohaselt arvesse võtma. Otsustamist põhimõttel „kes ees, see mees“ tuleks seega vältida.

EVMi täitvad õigusasutused võivad tutvuda ka Eurojusti juhistega konkureerivate EVMide kohta (*Guidelines for Deciding on Competing EAWs*), mis on esitatud Eurojusti 2004. aasta aastaaruandes (kättesaadav aadressil www.eurojust.europa.eu).

Üleandmisotsuse tegemisel peab EVMi täitev asutus selgelt märkima, milline EVM on üleandmise aluseks. Seejärel peab EVMi täitva liikmesriigi SIRENE büroo saatma igale asjaomasele liikmesriigile vormi G (SIRENE käsiraamatu punkt 3.2).

Selle hindamine, milline EVM täita, peaks hõlmama ainult neid EVMe, mis on **täitmisele pööratavad**. Seetõttu peaks täitev õigusasutus esmalt iga EVMi hindama, et teha kindlaks, kas neid on võimalik täita. Kui mõne EVMi puhul on kohaldatav täitmatajätmise alus, võiks täitev õigusasutus selguse huvides teha eraldi otsuse seda EVMi mitte täita.

5.10.2. Paralleelsed menetlused

Kui kaks või enam liikmesriiki on andnud välja EVMid süütegude eest, mis on seotud **samade asjaolude ja sama isikuga**, on pädevatel asutustel kohustus omavahel teavet vahetada ja koostööd teha. See kohustus tuleb nõukogu 30. novembri 2009. aasta raamotsusest 2009/948/JSK kohtualluvuskonfliktide vältimise ja lahendamise kohta kriminaalmenetluses⁴⁰. Sellistes olukordades on pädevatel asutustel soovitatav viidata oma riigi siseriiklikule õigusaktile, millega see raamotsus üle võeti.

Kui kokkuleppele ei jõuta, peab mis tahes asjaomane pädev asutus pöörduma Eurojusti poole juhul, kui on tegemist Eurojusti pädevusse kuuluva küsimusega⁴¹. Eurojustiga võib konsulteerida ka teistes olukordades.

Paralleelsed EVMid saanud liikmesriigid peaksid teavitama EVMi teinud liikmesriikide pädevaid asutusi paralleelsetest menetlustest.

⁴⁰ ELT L 328, 15.12.2009, lk 42.

⁴¹ Nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsus 2002/187/JSK, millega moodustatakse Eurojust, et tugevdada võitlust raskete kuritegude vastu (EÜT L 63, 6.3.2002, lk 1).

Liikmesriikide pädevad asutused, kes andsid välja EVMid, peaksid EVMi täitvat õigusasutust teavitama omavahelisest koostööst kohtualluvuskonflikti lahendamisel ja selles menetluses saavutatud võimalikust kokkuleppest.

6. EVMi TÄITVAS LIIKMESRIIGIS VAHI ALL PEETUD AJA MAHAARVESTAMINE

Kui tagaotsitav on üle antud, peab EVMi teinud liikmesriik võtma arvesse ajavahemikke, mil isikut peeti EVMi täitmise tõttu vahi all. Kõik need ajavahemikud tuleb EVMi teinud liikmesriigis kantava vabadusekaotusliku karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetme kestusest maha arvestada (EVMi raamotsuse artikkel 26). Kui isik mõistetakse õigeks, võivad kohalduda EVMi teinud liikmesriigi õigusnormid kahju hüvitamise kohta.

Seetõttu ja nagu on kirjeldatud punktis 4.5.2, peab EVMi täitev õigusasutus või täitva liikmesriigi keskasutus esitama kogu teabe tagaotsitava EVMi alusel vahi all pidamise kestuse kohta. See teave tuleb esitada üleandmise ajal (vt ka Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-294/16 PPU, JZ).

7. EDASPIDINE ÜLEANDMINE

7.1. Teisele liikmesriigile

Kui tagaotsitav on EVMi alusel EVMi teinud liikmesriigile üle antud, võib sellel liikmesriigil osutada vajalikuks teha otsus muu EVMi täitmise kohta, mille teine liikmesriik on andnud välja sama isiku kohta. EVMi raamotsuse artikli 28 lõike 2 kohaselt võib EVMi teinud liikmesriik edaspidi anda isiku teisele liikmesriigile üle EVMi algselt täitnud liikmesriigi **nõusolekuta** järgmistel juhtudel:

- a) kui tagaotsitaval on olnud võimalus lahkuda selle liikmesriigi territooriumilt, kellele ta üle anti, ja ta ei ole seda teinud 45 päeva jooksul pärast tema lõplikku vabastamist või ta on sellele territooriumile pärast lahkumist tagasi pöördunud;
- b) kui tagaotsitav nõustub oma üleandmisega EVMi alusel liikmesriigile, kes ei ole EVMi täitev liikmesriik;

Tagaotsitava nõusolek edaspidise üleandmise kohta esitatakse EVMi teinud liikmesriigi pädevatele õigusasutustele. Nõusolek tuleb dokumenteerida vastavalt selle liikmesriigi siseriiklikule õigusele. See tuleb koostada nii, et on selge, et asjaomane isik on teinud selle vabatahtlikult ning on täielikult teadlik tagajärgedest.

- c) kui tagaotsitava suhtes ei kohaldata erikohustuse reeglit. Kui erikohustuse reegel on kohaldatav, välistab see tagaotsitavalt vabaduse võtmise süütegude eest, millega seoses isikut üle ei antud, ja seega ka edaspidise üleandmise (vt käsiraamatu punkt 2.6).

Muudel juhtudel on edaspidiseks üleandmiseks vaja taotleda EVMi algselt täitnud liikmesriigi nõusolekut⁴². Nõusolek tuleb anda, kui nõusoleku taotlemise aluseks oleva

⁴² EVMi raamotsuse artikli 28 lõige 1 näeb ette liikmesriigi võimaluse teatada, et edaspidise väljaandmisega seoses niisuguse üleandmisega nõustumine kehtib tema suhetes teiste liikmesriikidega, kes on edastanud samasuguse teate. Komisjoni käsutuses oleva teabe kohaselt on sellise teate edastanud ainult Rumeenia.

süüteo puhul on kohaldatav üleandmine vastavalt EVMi raamotsuse sätetele, välja arvatud juhul, kui on kohaldatav mõni täitmatajätmise kohustuslik või vabatahtlik alus.

Vajaduse korral võib EVMi täitev õigusasutus kohaldada oma nõusoleku suhtes mõnda EVMi raamotsuse artiklis 5 sätestatud tingimust, mis on seotud eluaegse vabadusekaotusega ning kodanike ja elanike tagasisaatmisega (vt käsiraamatu punkt 5.8). Sellisel juhul peab EVMi teinud liikmesriik andma asjakohased tagatised (EVMi raamotsuse artikli 28 lõige 3).

Kui isik on järjestikuste EVMide alusel rohkem kui korra antud ühest liikmesriigist teise üle, siis selle isiku järgnev üleandmine muule kui tema viimasena üle andnud liikmesriigile nõuab **üksnes** selle isiku **viimasena üle andnud** liikmesriigi nõusolekut (vt Euroopa Kohtu otsus kohtuasjas C-192/12 PPU *West*)⁴³.

Menetlus

Nõusoleku taotlus tuleb esitada sama korra kohaselt ja see peab sisaldama sama teavet nagu tavalise EVMi puhul. Pädev õigusasutus edastab nõusoleku taotluse otse EVMi täitvale õigusasutusele, mis isiku üle andis. Taotluses sisalduv nõutav teave, mis on sätestatud EVMi raamotsuse artikli 8 lõikes 1, tuleb tõlkida samade reeglite kohaselt nagu EVM. Täitev õigusasutus peab nõusoleku kohta otsuse tegema hiljemalt 30 päeva jooksul pärast taotluse saamist (artikli 28 lõige 3).

Kohtuasi C-192/12 PPU *West* (Euroopa Kohtu 28. juuni 2012. aasta kohtuotsus)

„Nõukogu [...] raamotsuse 2002/584/JSK [...] artikli 28 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et kui isik on järjestikuste Euroopa vahistamismääruste alusel rohkem kui korra antud ühest liikmesriigist teise üle, siis selle isiku järgnev üleandmine muule kui tema viimasena üle andnud liikmesriigile nõutab üksnes selle isiku viimasena üle andnud liikmesriigi nõusolekut.“

7.2. Kolmandale riigile

Isikut, kes on EVMi alusel üle antud, ei anta mitteliikmesriigile (kolmandale riigile) välja ilma isiku üleandnud liikmesriigi pädeva asutuse nõusolekuta. Nõusolek antakse kooskõlas sellele liikmesriigile siduvate väljaandmislepingutega ja siseriikliku õigusega (EVMi raamotsuse artikli 28 lõige 4).

8. KOHUSTUSED SEOSSES KOLMANDATE RIIKIDEGA

8.1. Samaaegsed EVMid ja väljaandmistaoitlused

8.1.1. Kolmandate riikide taotlused

Liikmesriik võib tema territooriumil oleva isiku kohta saada EVMi ja samaaegselt kolmanda riigi väljaandmistaoitluse. Need võivad olla seotud samade või erinevate tegudega. EVMi ja väljaandmistaoitluse täitmise üle võivad liikmesriigis otsustada eri asutused. Sellisel juhul peaksid need asutused otsustama toimimise üle koostöös, lähtudes allpool esitatud kriteeriumidest. Nõuandeid ja abi riikide taotluste koordineerimisel võib küsida ka Eurojustilt ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustikult.

EVMi raamotsus ei sisalda norme, mis reguleeriksid seda, kas eelistada tuleb EVMi või väljaandmistaoitlust. EVMi raamotsuse artikli 16 lõike 3 kohaselt peavad liikmesriigid

⁴³

Kohtuotsus, Euroopa Liidu Kohus, 28.6.2012, *West*, C-192/12 PPU, ECLI:EU:C:2012:404.

võtma asjakohaselt arvesse kõiki asjaolusid ja eelkõige EVMi raamotsuse artikli 16 lõikes 1 nimetatud kriteeriume, mida arvestatakse sama isiku kohta esitatud mitme taotluse puhul.

Seega peaksid pädevad asutused võtma arvesse järgmisi tegureid:

- a) suhteline raskusaste;
- b) süütegude toimepanemise koht;
- c) EVMi ja väljaandmistaoitluse kuupäevad; ning
- d) kas EVM on antud välja kohtu alla andmiseks või vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks.

EVMi täitvad õigusasutused võivad tutvuda ka Eurojusti juhistega konkureerivate EVMide kohta (*Guidelines for Deciding on Competing EAWs*), mis on esitatud Eurojusti 2004. aasta aastaaruandes (kättesaadav aadressil www.eurojust.europa.eu).

Lisaks tuleb võtta arvesse vastavas väljaandmislepingus esitatud kriteeriume. Need võivad hõlmata eelkõige väljaandmisest keeldumise aluseid ja mitme väljaandmistaoitluse saamise korral kohaldatavaid reegleid.

Kui kolmanda riigi väljaandmistaoitluse on saanud liikmesriik, mille õigusnormidega on tagatud oma kodanike kaitse väljaandmise eest, ja taotlus käsitleb teise liikmesriigi kodanikku, peab täitev õigusasutus teavitama liikmesriiki, mille kodanik kõnealune isik on, ja andma isiku üle sellele liikmesriigile viimase EVMi alusel, kui see on välja antud, kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega kohtuasjas C-182/15 *Petruhhin*⁴⁴.

„ELTL artikleid 18 ja 21 tuleb tõlgendada nii, et kui liikmesriigile, kuhu teise liikmesriigi kodanikust liidu kodanik on liikunud, esitab väljaandmistaoitluse kolmas riik, kellega esimene liikmesriik on sõlminud väljaandmise lepingu, on ta kohustatud teavitama liikmesriiki, mille kodakondsus kõnealusel kodanikul on, ning olenevalt olukorrast viimati nimetatud liikmesriigi taotlusel andma selle kodaniku talle üle vastavalt nõukogu [...] raamotsuse 2002/584/JSK [...] sätetele, tingimusel et sellel liikmesriigil on tema siseriikliku õiguse alusel pädevus selle isiku suhtes menetlust läbi viia seoses väljaspool tema territooriumi toime pandud tegudega.

Juhul kui kolmas riik esitab liikmesriigile taotluse anda välja teise liikmesriigi kodanik, peab esimene liikmesriik kontrollima, et väljaandmine ei kahjusta Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 19 nimetatud õigusi.“

8.1.2. Rahvusvahelise Kriminaalkohtu taotlused

Kui liikmesriik saab EVMi ja samaaegselt Rahvusvahelise Kriminaalkohtu väljaandmistaoitluse sama isiku kohta, peab pädev asutus (või asutused) kaaluma kõiki punktis 8.1.1 nimetatud asjaolusid. Liikmesriigi kohustused, mis tulenevad Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudist, on siiski EVMi täitmise suhtes ülimuslikud (EVMi raamotsuse artikli 16 lõige 4).

⁴⁴

Kohtuotsus, Euroopa Liidu Kohus, 6.9.2016, *Petruhhin*, C-182/15, ECLI:EU:C:2016:630.

8.2. Eelnev väljaandmine kolmandast riigist ja erikohustuse reegel

Kui tagaotsitava on EVMi täitvale liikmesriigile välja andnud kolmas riik, võib väljaandmisega kaasneda erikohustuse reegel; see oleneb kohaldatava väljaandmislepingu tingimustest. Erikohustuse reegel tähendab, et väljaantud isiku võib kohtu alla anda või temalt võib vabaduse võtta üksnes süüteo või süütegude eest, millega seoses ta välja anti. EVMi raamotsus ei piira kohustust järgida sellistes olukordades erikohustuse reeglit (EVMi raamotsuse artikkel 21). See tähendab, et tagaotsitava välja andnud riigi nõusolekuta ei pruugi EVMi täitval liikmesriigil olla lubatud seda isikut edaspidi üle anda.

EVMi raamotsuse kohaselt peab EVMi täitev riik sellise olukorra lahendamiseks võtma kõik vajalikud meetmed, et viivitamata taotleda kolmanda riigi (kust tagaotsitav välja anti) nõusolekut isiku üleandmiseks EVMi välja andnud liikmesriigile (EVMi raamotsuse artikkel 21).

EVMi raamotsuse artiklis 17 osutatud tähtajad (vt käsiraamatu punkt 4.1) ei hakka kulgema enne erikohustuse reegli kohaldamise lõppu. Kuni tagaotsitava välja andnud riigi otsuseni peab EVMi täitev liikmesriik tagama, et isiku tegelikuks üleandmiseks vajalikud materiaalsed tingimused oleksid jätkuvalt täidetud (EVMi raamotsuse artikkel 21). Eelkõige võib osutuda vajalikuks võtta meetmeid, mis on vajalikud isiku põgenemise vältimiseks.

9. LÄBIVEDU

9.1. Läbivedu teise liikmesriigi kaudu

Läbivedu (EVMi raamotsuse artikkel 25) tähendab olukorda, kus tagaotsitav toimetatakse EVMi täitvast liikmesriigist EVMi teinud riiki kolmanda ELi liikmesriigi maismaa- või veeterritooriumi kaudu. Kolmas liikmesriik peab sellist läbivedu lubama. EVMi teinud riigi pädev asutus peab siiski kolmandale liikmesriigile esitama järgmise teabe:

- a) tagaotsitava, kelle kohta on antud välja EVM, isikuandmed ja kodakondsus;
- b) EVMi olemasolu;
- c) süüteo olemus ja õiguslik kvalifikatsioon;
- d) süüteo tehilolude kirjeldus, sealhulgas aeg ja koht.

Läbiveo hõlbustamiseks tuleks see teave esitada võimalikult kiiresti enne läbiveo korraldamist. EVMi välja andnud õigusasutusel on seetõttu soovitatav kaaluda võimalikku läbiveovajadust juba enne üleandmise kuupäevas EVMi täitva õigusasutusega kokku leppimist. See on oluline ka selleks, et mitte ületada isiku üleandmise ranget tähtaega, mis on sätestatud EVMi raamotsuse artiklis 23 (tavaliselt 10 päeva).

Teave tuleks esitada antud liikmesriigis läbiveotaotluste vastuvõtmise eest vastutavale asutusele. Teavet liikmesriikide vastavate asutuste kohta leiate Euroopa õigusala koostöö võrgustiku veebisaidilt (jaotised „Judicial Atlas“ ja „Fiches belges“). Teabe võib asjaomasele asutusele esitada ükskõik millisel kirjalikku taasesitamist võimaldaval viisil,

muuhulgas e-postiga. Seejärel peab läbiveoliikmesriik sama korra kohaselt teatama oma otsusest (EVMi raamotsuse artikli 25 lõige 3).

Ehkki EVMi raamotsus ei sea läbiveotaotlustega seoses tähtaega, peaks läbiveoliikmesriik neid menetlema viivitusteta.

Lennugraafiku kohaste vahemaandumisteta õhutranspordi puhul eeltoodud reegleid ei kohaldata. Kui toimub lennugraafiku väline maandumine, peab EVMi teinud riik siiski esitama läbiveoliikmesriigi määratud asutusele eeltoodud teabe, nagu tehtaks siis, kui tegemist oleks läbiveoga maismaa- või veeterritooriumi kaudu (artikli 25 lõige 4).

9.2. Lábiveoliikmesriigi kodanikud ja elanikud

Lábiveo lubamise kohustuse erandid kehtivad olukordades, kus isik, kelle kohta on antud välja EVM, on lábiveoliikmesriigi kodanik või elanik. Kui EVM on antud välja isiku kohta alla andmise eesmärgil, võib lábiveoliikmesriik seada tingimuse, et isik saadetakse pärast ülekuulamist tagasi lábiveoliikmesriiki, kus EVMi teinud riigis määratud vabadusekaotuslik karistus või vabadust piirav julgeolekumeede täide viiakse (EVMi raamotsuse artikli 25 lõige 1). Selle tingimuse puhul tuleks *mutatis mutandis* järgida artikli 5 lõiget 3 (vt punkt 5.8.2). Kui EVM on antud välja karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täideviimiseks, võib lábiveoliikmesriik lábiveost keelduda.

9.3. Kolmandast riigist liikmesriiki väljaandmine

Kolmandatest riikidest väljaandmist EVMi raamotsus otseselt ei käsitle; isiku kolmandast riigist liikmesriiki väljaandmise korral kohaldatakse *mutatis mutandis* artikli 25 sätteid lábiveo kohta, mida on tutvustatud käsiraamatu punktides 9.1 ja 9.2. Seejuures mõistetakse väljendit „Euroopa vahistamismäärus“ EVMi raamotsuse artiklis 25 väljendina „väljaandmistaotlus“ (artikli 25 lõige 5).

10. TÄITMATA JÄETUD EVM

10.1. Selle tagamine, et isikut samas liikmesriigis uuesti ei vahistata

Kui täitev õigusasutus otsustab EVMi täitmisest keelduda, peab selle liikmesriigi pädev asutus tagama, et liikmesriigi territooriumil ei saa täitmata jäetud EVMi alusel enam tagaotsitavat vahistada. Selleks peab ta tagama, et

- a) vastavale SISi hoiatusteatele lisatakse vahistamist takistav lipp; ning
- b) vastavad siseriiklikes süsteemides olevad hoiatusteated kustutatakse. Lisateavet vahistamist takistava lipu lisamise kohta vt SIRENE käsiraamatu punktist 2.6.

10.2. EVMi teinud liikmesriigi teavitamine

Täitev asutus peab EVMi välja andnud asutusele teatama EVMi kohta tehtud otsusest (EVMi raamotsuse artikkel 22). Selleks on soovitatav kasutada käsiraamatu VII lisas esitatud standardvormi. Kui täitev õigusasutus otsustab EVMi täitmisest keelduda, annab see teave EVMi välja andnud õigusasutusele võimaluse kaaluda, kas EVM tühistada või mitte.

10.3. EVMi välja andnud õigusasutuse otsus EVMi võimaliku tühistamise kohta

EVMi raamotsus ei kohusta EVM tühistama, kui üks liikmesriik on selle täitmisest keeldunud: teistel liikmesriikidel võib sellegipoolest olla võimalik EVM täita. Seetõttu

jäävad EVM ja vastav SISi hoiatusteade senisel kujul kehtima, kui EVMi välja andnud õigusasutus ei otsusta seda tühistada.

Igal EVMil peaks siiski alati olema seaduslik alus. Otsustades, kas EVM tuleks pärast seda, kui liikmesriik on selle täitmisest keeldunud tühistada või mitte, peaks EVMi välja andnud õigusasutus kaaluma juhtumi asjaolusid ning kohaldatavat siseriiklikku ja liidu õigust, sealhulgas põhiõigusi. Eelkõige võiks kaaluda järgmisi küsimusi.

- a) Kas on tõenäoline, et ka teised liikmesriigid kohaldavad seda täitmatajätmise kohustuslikku alust, mida kohaldas täitev õigusasutus? See on oluline eelkõige *ne bis in idem* põhimõtte puhul (EVMi raamotsuse artikli 3 lõige 2);
- b) Kas EVMi säilitamine on endiselt proportsionaalne (vt käsiraamatu punkt 2.4)?;
- c) Kas EVM on ainus meede, mis tõenäoliselt tulemust annab (vt käsiraamatu punkt 2.5)?.

10.4. Pikaajaliste EVMide läbivaatamine SISis

EVMi välja andnud asutused peaksid jälgima oma hoiatusteateid SISis. Neil võib osutada vajalikuks jälgida asjaomaste süütegude aegumist ning võimalikke olulisi muudatusi kriminaalmenetluses ja siseriiklikus õiguses, mis mõjutavad tagaotsitava seisundit.

SIS II otsuse kohaselt võib isikute kohta sisestatud hoiatusteateid hoida SISis üksnes nii kaua, kui on vaja nende eesmärkide saavutamiseks, milleks need sisestati (SIS II otsuse artikli 44 lõige 1). Kui EVMil ei ole enam alust, peab EVMi teinud liikmesriigi pädev asutus selle SIS II süsteemist viivitamata kustutama. Sisestatud EVMid jäävad SISi kuni kolmeks aastaks (välja arvatud juhul, kui need on antud välja lühemaks ajavahemikuks) ja seejärel kustutatakse automaatselt (artikli 44 lõige 5). Seetõttu peab EVMi välja andnud asutus hiljemalt kolme aasta jooksul EVMi sisestamisest SIS II süsteemi otsustama, kas EVMi kehtivust tuleks pikendada. Liikmesriigid võivad määrata lühema läbivaatamistähtaaja (SIS II otsuse artikli 44 lõige 3).

Kui isik on üle antud, tuleb EVMidega seotud hoiatusteated igal juhul SISist kustutada.

11. TAGAOTSITAVA MENETLUSÕIGUSED

EVMi raamotsus annab tagaotsitavale mitu menetlusõigust. EVMi raamotsuse artikli 11 kohaselt on tagaotsitaval õigus teada EVMist ja selle sisust ning võimalusest nõustuda üleandmisega, samuti õigus õigusnõustaja ja tõlgi abile. Need õigused tuleb tagada kooskõlas EVMi täitva liikmesriigi siseriikliku õigusega. Tagaotsitavale annavad õigusi ka EVMi raamotsuse teised sätted, eelkõige artikli 4a lõige 2 (õigus teabele tagaseljaotsuste kohta), artikli 13 lõige 2 (õigusnõustamine enne nõusoleku andmise otsuse tegemist), artikkel 14 ja artikkel 19 (õigus olla ära kuulatud) ning artikli 23 lõige 5 (vabastamine, kui isiku üleandmiseks ette nähtud tähtajad on möödunud).

Neid õigusi tugevdavad eriõigusaktid, mis käsitlevad menetluslikke tagatise, nagu selgitatakse allpool punktides 11.1–11.8.

11.1. Õigus suulisele ja kirjalikule tõlkele

EVMi täitmisel kehtib õigus suulisele ja kirjalikule tõlkele, mis on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta direktiiviga 2010/64/EL õiguse kohta suulisele ja kirjalikule tõlkele kriminaalmenetluses⁴⁵.

Direktiivi 2010/64/EL artikli 2 lõike 7 kohaselt peavad EVMi täitva liikmesriigi pädevad asutused tagama järgmised õigused igale isikule, kelle suhtes on käimas EVMi menetlus ja kes ei räägi või ei mõista menetluses kasutatavat keelt:

- a) õigus viivitamatule suulisele tõlkele kriminaalmenetluses uurimis- ja õigusasutustes, sealhulgas politsei poolt läbiviidava küsitlemise, kõikide kohtuistungite ja võimalike vaheistungite ajal;
- b) õigus suulisele tõlkele kahtlustatava või süüdistatava isiku ning tema õigusnõustaja vahelise suhtluse tarbeks, mis on otseselt seotud menetluse käigus läbiviidava mis tahes küsitlemise või ülekuulamise või edasikaebuse esitamise või muude menetluslike taotlustega; ning
- c) õigus vaidlustada otsus, mille kohaselt ei ole tõlge vajalik, ning juhul kui suuline tõlge oli kättesaadav, võimalus esitada kaebus selle kohta, et suulise tõlke kvaliteet ei olnud piisav menetluse õigluse tagamiseks.

Direktiivi 2010/64/EL artikli 3 lõike 6 kohaselt peavad EVMi täitva liikmesriigi pädevad asutused võimaldama EVMi kirjaliku tõlke isikule, kelle suhtes on käimas EVMi täitmise menetlus ja kes ei mõista keelt, milles EVM on koostatud. Erandina võib kirjaliku tõlke asemel esitada suulise tõlke või suulise kokkuvõtte tingimusel, et niisuguse suulise tõlke või kokkuvõttega ei kahjustata menetluse õiglust.

Suuline ja kirjalik tõlge peavad olema piisava kvaliteediga, et tagada menetluse õiglus, kindlustades eelkõige, et kahtlustatav või süüdistatav isik on teadlik tema vastu esitatud kahtlustuse või süüdistuse sisust ja on võimeline kasutama õigust kaitsele. Samuti on oluline tähele panna, et liikmesriigid peavad katma suulise ja kirjaliku tõlke kulud sõltumata menetluse tulemusest.

11.2. Õigus teabele

Vastavalt direktiivile 2012/13/EL, milles käsitletakse õigust saada kriminaalmenetluses teavet⁴⁶, on EVMi täitmise eesmärgil vahistatud isikutel õigus saada vahistamisel kirjalikku teavet oma õiguste kohta.

Direktiivi artikli 5 kohaselt tuleb isikule, kes vahistatakse EVMi täitmise eesmärgil, anda viivitamata asjakohane õiguste deklaratsioon, mis sisaldab teavet tema õiguste kohta vastavalt õigusaktile, millega EVMi täitvas liikmesriigis rakendatakse EVMi raamotsust. Õiguste deklaratsiooni soovituslik näidis on esitatud direktiivi 2012/13/EL II lisas (vt käsiraamatu IX lisa).

⁴⁵ ELT L 280, 26.10.2010, lk 1. Taanile ei ole see direktiiv siduv.

⁴⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2012. aasta direktiiv 2012/13/EL, milles käsitletakse õigust saada kriminaalmenetluses teavet (ELT L 142, 1.6.2012, lk 1). Taanile ei ole see direktiiv siduv.

Teabe esitamine dokumenteeritakse vastavalt asjaomase liikmesriigi dokumenteerimiskorrale. Teabe esitamisest keeldumist ja teabe esitamata jätmist peab saama siseriiklikus õiguses sätestatud korras vaidlustada.

11.3. Õigus kaitsjale

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta direktiivi 2013/48/EL, mis käsitleb õigust kaitsjale kriminaalmenetluses ja Euroopa vahistamismäärusega seotud menetluses ning õigust lasta teavitada vabaduse võtmisest kolmandat isikut ja suhelda vabaduse võtmise ajal kolmandate isikute ja konsulaarasutustega⁴⁷ kohaselt on isikul, kelle kohta on antud välja EVM, õigus kaitsjale.

Isikul, kelle kohta on antud välja EVM, on õigus kaitsjale pärast EVMi kohast vahistamist EVMi täitvas liikmesriigis (direktiivi 2013/48/EL artikli 10 lõiked 1, 2 ja 3). EVMi täitvas liikmesriigis kaitsja kasutamise õiguse sisu puhul kehtivad järgmised normid:

- a) tagaotsitaval on õigus kasutada kaitsjat sellise perioodi jooksul ja sellisel viisil, mis annab talle võimaluse kasutada oma õigusi tõhusalt ning igal juhul põhjendamatult viivitusest pärast temalt vabaduse võtmist;
- b) tagaotsitaval on õigus kohtuda ja suhelda teda esindava kaitsjaga; ning
- c) tagaotsitava kaitsjal on õigus viibida tagaotsitava ülekuulamise juures määrust täitvas õigusasutuses ja sellel osaleda siseriiklikus õiguses sätestatud korra kohaselt.

Lisaks on tagaotsitaval õigus määrata kaitsja EVMi teinud liikmesriigis (direktiivi 2013/48/EL artikli 10 lõiked 4, 5 ja 6). Selle kaitsja ülesanne on abistada EVMi täitvas liikmesriigis asuvat kaitsjat, andes talle teavet ja nõu, et tagaotsitaval oleks võimalik tõhusalt kasutada EVMi raamotsusest tulenevaid õigusi.

11.4. Õigus lasta kolmandat isikut vabaduse võtmisest teavitada

Isikul, kelle kohta on antud välja EVM, on alates EVMi täitvas liikmesriigis vahistamise hetkest õigus sellele, et põhjendamatult viivitusest teatatakse vabaduse võtmisest vähemalt ühele tema poolt nimetatud isikule, näiteks sugulasele või tööandjale⁴⁸.

11.5. Õigus suhelda kolmandate isikutega

Isikul, kelle kohta on antud välja EVM, on alates EVMi täitvas liikmesriigis vahistamise hetkest õigus põhjendamatult viivitusest suhelda vähemalt ühe enda nimetatud kolmanda isikuga, näiteks sugulasega⁴⁹.

11.6. Õigus suhelda konsulaarasutustega

Isikul, kelle kohta on antud välja EVM ja kes ei ole EVMi täitva liikmesriigi kodanik, on alates EVMi täitvas liikmesriigis vahistamise hetkest õigus lasta vabaduse võtmisest põhjendamatult viivitusest teatada oma kodakondsusjärgse liikmesriigi konsulaarasutustele ning nende asutustega suhelda⁵⁰.

⁴⁷ ELT L 294, 6.11.2013, lk 1. Direktiivi ülevõtmise lõpptähtaeg oli 27. november 2016. Taanile, Ühendkuningriigile ja Iirimaaile ei ole see direktiiv siduv.

⁴⁸ Direktiivi 2013/48/EL artikkel 5.

⁴⁹ Direktiivi 2013/48/EL artikkel 6.

⁵⁰ Direktiivi 2013/48/EL artikkel 7.

Samuti on tal õigus lasta end külastada oma konsulaarasutustel, õigus nendega vestelda ja vahetada kirju ning õigus lasta oma konsulaarasutustel korraldada tema esindamist juristi poolt.

11.7. Laste eriõigused

Laste puhul, kelle kohta on antud välja EVM, kohaldatakse alates nende EVMi täitvas liikmesriigis vahistamise hetkest eritagatise⁵¹. Need on seotud eelkõige järgmisega:

- a) õigus teabele;
- b) õigus vanemliku vastutuse kandja teavitamisele;
- c) õigus kaitsja abile;
- d) õigus arstlikule kontrollile;
- e) vabaduse võtmise korral õigus erikohtlemisele;
- f) õigus eraelu puutumatuse kaitsmisele; ning
- g) õigus sellele, et last saadab menetluse käigus vanemliku vastutuse kandja.

11.8. Õigus tasuta õigusabile

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2016. aasta direktiivi (EL) 2016/1919, milles käsitletakse tasuta õigusabi andmist kahtlustatavatele ja süüdistatavatele kriminaalmenetluses ning isikutele, kelle üleandmist taotletakse Euroopa vahistamismäärusega seotud menetluses⁵² kohaselt on isikul, kelle kohta on antud välja EVM, õigus tasuta õigusabile.

Isikul, kelle kohta on antud välja EVM, on pärast EVMi kohast vahistamist EVMi täitvas liikmesriigis õigus tasuta õigusabile kuni tema üleandmiseni või kuni otsus tema üleandmisest keeldumise kohta on jõustunud (direktiivi (EL) 2016/1919 artikli 5 lõige 1).

Lisaks on tagaotsitaval, kes kasutab direktiivi 2013/48/EL artikli 10 lõigete 4 ja 5 kohaselt oma õigust määrata EVMi teinud liikmesriigis kaitsja, kes abistaks EVMi täitvas liikmesriigis asuvat kaitsjat, õigus saada tasuta õigusabi ka EVMi teinud liikmesriigis, kui selline tasuta õigusabi on vajalik, et tagada tegelik õiguskaitse kättesaadavus (direktiivi (EL) 2016/1919 artikli 5 lõige 2).

Liikmesriigid võivad kummalgi juhul kohaldada vajaduspõhisuse kriteeriume vastavalt direktiivi (EL) 2016/1919 artikli 4 lõikele 3, mida kohaldatakse *mutatis mutandis* õigusabile EVM menetluses ((EL) 2016/1919 direktiivi artikli 5 lõige 3). Vajaduse hindamisel tuleks seega arvesse võtta kõiki asjakohaseid ja objektiivseid tegureid, nagu asjaomase isiku sissetulek, vara ja perekondlikud asjaolud, samuti kaitsjale makstavad õigusabi kulud ja elatustase asjaomases liikmesriigis, et teha asjaomases liikmesriigis

⁵¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/800, mis käsitleb kriminaalmenetluses kahtlustatavate või süüdistatavate laste menetluslikke tagatise (ELT L 132, 21.5.2016, lk 1). Liikmesriikide siseriiklikku õigusesse ülevõtmise lõpptähtaeg on 11. juuni 2019. Taanile, Ühendkuningriigile ja Iirimaa ei ole see direktiiv siduv.

⁵² ELT L 297, 4.11.2016, lk 1. Direktiivi ülevõtmise lõpptähtaeg on 25. mai 2019. Taanile, Ühendkuningriigile ja Iirimaa ei ole see direktiiv siduv.

kohaldatavate kriteeriumide alusel kindlaks, et tagaotsitaval ei ole kaitsjale õigusabi kulude tasumiseks piisavalt vahendeid.

**I LISA. EUROOPA VAHISTAMISMÄÄRUSE RAAMOTSUS, MITTEAMETLIK
KONSOLIDEERITUD VERSIOON¹**

EVMi raamotsuse eestikeelne tekst

NÕUKOGU RAAMOTSUS,

13. juuni 2002,

Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta

(2002/584/JSK)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 31 punkte a ja b ning artikli 34 lõike 2 punkti b,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut²,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust³

ning arvestades järgmist:

- (1) Vastavalt 15. ja 16. oktoobril 1999 Tampere kogunenud Euroopa Ülemkogu otsusele ning eelkõige selle punktile 35 tuleks kaotada liikmesriikidevaheline formaalne väljaandmismenetlus nende isikute suhtes, kes hoiavad kõrvale karistuse kandmise eest pärast lõplikku süüdimõistmist, ning väljaandmismenetlust tuleks kiirendada nende isikute suhtes, keda kahtlustatakse süüteo toimepanemises.
- (2) Tampere Euroopa Ülemkogu otsuse punktis 37 kavandatud ja nõukogu poolt 30. novembril 2000⁴ vastu võetud kriminaalasjades tehtud otsuste vastastikuse tunnustamise põhimõtte rakendusmeetmete programmis käsitletakse vahistamismääruste vastastikust täitmist.
- (3) Kõik või mõned liikmesriigid on paljude väljaandmist käsitlevate konventsioonide osalisriigid, sealhulgas 13. detsembri 1957. aasta väljaandmise Euroopa konventsioon ja 27. jaanuari 1977. aasta terrorismi tõkestamise Euroopa konventsioon. Väljaandmist käsitlevad seadused Põhjamaades on identse sõnastusega.

¹ Mitteametlik konsolidatsioon sisaldab vaid raamotsuse 2002/584/JSK põhjendusi, aga ei sisalda seda muutnud raamotsuse 2009/299/JSK põhjendusi.

² EÜT C 332 E, 27.11.2001, lk 305.

³ Arvamus on esitatud 9. jaanuaril 2002 (Euroopa Ühenduste Teatajas seni avaldamata).

⁴ EÜT C 12 E, 15.1.2001, lk 10.

- (4) Lisaks sellele on liikmesriigid sõlminud järgmised kolm konventsiooni, mis käsitlevad ainult või osaliselt väljaandmist ning mis on liidu *acquis* osa: 14. juuni 1985. aasta Schengeni lepingu (kontrolli järkjärgulise kaotamise kohta ühispiiridel) 19. juuni 1990. aasta rakendamise konventsioon⁵ (käsitleb nende liikmesriikide vahelisi suhteid, kes on selle konventsiooni osalisriigid), 10. märtsi 1995. aasta konventsioon Euroopa Liidu liikmesriikide vahelise väljaandmise lihtsustatud menetluse kohta⁶ ja 27. septembril 1996. aasta Euroopa Liidu liikmesriikide vaheline väljaandmise konventsioon⁷.
- (5) Tulenevalt eesmärgist kujundada Euroopa Liit vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevaks alaks tuleks kaotada liikmesriikidevaheline väljaandmine ja asendada see õigusasutustevahelise üleandmissüsteemiga. Lisaks sellele võimaldab süüdimõistetute kriminaalkaristuste täitmiseks või kahtlustatavatele süüdistuse esitamiseks uue lihtsustatud üleandmissüsteemi sisseviimine kõrvaldada keerukuse ja võimalikud viivitused, mis on omased praegusele väljaandmiskorrale. Tavapärased koostöösuhted, mis on siiani domineerinud liikmesriikide vahel, tuleks asendada kriminaalasjades tehtud otsuste vaba liikumisega, mis hõlmaks nii kohtuotsuse eelseid kui lõplikke otsuseid vabadusel, turvalisusel ning õigusel rajaneva ala raamistikus.
- (6) Käesolevas raamotsuses sätestatud Euroopa vahistamismäärus on esimene kindel meede kriminaalõiguse valdkonnas, millega kohaldatakse vastastikuse tunnustamise põhimõtet, mida Euroopa Ülemkogu nimetas õiguslase koostöö nurgakiviks.
- (7) 13. detsembri 1957. aasta väljaandmise Euroopa konventsioonile rajatud mitmepoolse väljaandmissüsteemi asendamise eesmärki ei suuda seoses selle ulatuse ja toimega ühepoolsetl tegutsevad liikmesriigid piisavalt saavutada ning seda saab paremini saavutada liidu tasandil, võib nõukogu võtta meetmeid vastavalt subsidiaarsuse põhimõttele, millele on osutatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 2 ja Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklis 5. Viimati nimetatud artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev raamotsus kaugemale sellest, mis on vajalik nimetatud eesmärgi saavutamiseks.
- (8) Euroopa vahistamismääruse täitmise kohta tehtud otsuseid tuleb piisavalt kontrollida, mis tähendab, et selle liikmesriigi õigusasutus, kus tagaotsitav on vahistatud, peab tegema otsuse tema üleandmise kohta.
- (9) Keskasutuste roll Euroopa vahistamismääruse täitmisel peab piirduma praktilise ja haldusabiga.
- (10) Euroopa vahistamismääruse toimimine põhineb suurel liikmesriikidevahelisel usaldusel. Selle kohaldamise võib peatada ainult siis, kui üks liikmesriik on raskelt ja jätkuvalt rikkunud Euroopa Liidu lepingu artikli 6 lõikes 1 sätestatud põhimõtteid ja kui rikkumise on nimetatud lepingu artikli 7 lõike 1 alusel kindlaks teinud nõukogu ja sellel on artikli 7 lõikes 2 sätestatud tagajärjed.

⁵ EÜT L 239, 22.9.2000, lk 19.

⁶ EÜT C 78, 30.3.1995, lk 2.

⁷ EÜT C 313, 13.10.1996, lk 12.

- (11) Liikmesriikidevahelistes suhetes peaks Euroopa vahistamismäärus asendama kõik eelmised juriidilised dokumendid, sealhulgas Schengeni lepingut rakendava konventsiooni III jaotise väljaandmist käsitlevad sätted.
- (12) Käesolev raamotsus austab põhiõigusi ja järgib põhimõtteid, mida tunnustatakse Euroopa Liidu lepingu artiklis 6 ja mis on kajastatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas⁸, eelkõige selle VI peatükis. Käesolevat raamotsust ei tõlgendata keeluna ära öelda isiku üleandmisest, kelle suhtes on tehtud Euroopa vahistamismäärus, kui on objektiivselt alust arvata, et nimetatud vahistamismäärus on tehtud isiku kohtu alla andmiseks või karistamiseks kõnealuse isiku soo, rassi, usu, etnilise kuuluvuse, kodakondsuse, keele, poliitiliste vaadete või seksuaalse sättumuse alusel või et see kahjustaks selle isiku olukorda mis tahes eeltoodud põhjusel.
- Käesoleva raamotsusega ei takistata liikmesriigil kohaldamast oma põhiseaduse norme seoses õiglase menetluse, ühinemisvabaduse, ajakirjandusvabaduse ja sõnavabadusega muudes meediakanalites.
- (13) Ühtki isikut ei tohi tagasi saata, välja saata ega välja anda riigile, kus on suur oht, et see isik võidakse surma mõista, teda võidakse piinata või kohelda või karistada muul ebainimlikul või alandaval moel.
- (14) Kõik liikmesriigid on ratifitseerinud Euroopa Nõukogu 28. jaanuari 1981. aasta isikuandmete automatiseeritud töötlemisel isiku kaitse konventsiooni, tuleks käesoleva raamotsuse rakendamiseks seoses töödeldavaid isikuandmeid kaitsta vastavalt nimetatud konventsiooni põhimõtetele,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA RAAMOTSUSE:

1. PEATÜKK

ÜLDPÕHIMÕTTED

Artikkel 1

Euroopa vahistamismääruse määratlus ja selle täitmise kohustus

1. Euroopa vahistamismäärus on liikmesriigi väljaantud kohtuotsus, et teine liikmesriik võtaks tagaotsitava vahi alla ja annaks ta üle kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmise või vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks.
2. Liikmesriigid täidavad mis tahes Euroopa vahistamismääruse vastastikuse tunnustamise põhimõtte alusel ja vastavalt käesoleva raamotsuse sätetele.
3. Käesolev raamotsus ei ole mõjuta kohustust austada põhiõigusi ja õiguse üldpõhimõtteid, mis on kirja pandud Euroopa Liidu lepingu artiklis 6.

⁸ EÜT C 364, 18.12.2000, lk 1.

Euroopa vahistamismääruse rakendusala

1. Euroopa vahistamismääruse võib teha tegude eest, mida vahistamismääruse teinud liikmesriigis karistatakse vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetmega, mille maksimaalne pikkus on vähemalt 12 kuud, või kui karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetme kohta on otsus tehtud, peab see olema vähemalt nelja kuu pikkune.
2. Käesoleva raamotsuse alusel ja teo topeltkaristatavust kontrollimata toimub Euroopa vahistamismääruse alusel üleandmine järgmiste kuritegude puhul, nagu need on vahistamismääruse teinud liikmesriigi õigusaktides määratletud ja kui need on vahistamismääruse teinud liikmesriigis karistatavad vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetmega, mille maksimaalne pikkus on vähemalt kolm aastat:
 - kuritegelikus ühenduses osalemine,
 - terrorism,
 - inimkaubandus,
 - laste seksuaalne ekspluateerimine ja lapsporno,
 - narkootiliste ja psühhotroopsete ainete salakaubavedu,
 - ebaseaduslik relva-, laskemoona- ja lõhkeainetega kauplemine,
 - korruptsioon,
 - pettus, sealhulgas pettus, mis kahjustab Euroopa ühenduste finantshuve 26. juuli 1995. aasta Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse konventsiooni tähenduses,
 - kuritegelikul teel saadud tulu rahapesu,
 - raha võltsimine, sealhulgas eurode võltsimine,
 - arvutikuriteod,
 - keskkonnakuriteod, sealhulgas eriti ohustatud looma- ja taimeliikide ning taimesortide salakaubavedu,
 - kaasa aitamine ebaseaduslikule piiri ületamisele ja elamisele,
 - tahtlik tapmine, raske kehavigastuse tekitamine,
 - ebaseaduslik kauplemine inimorganite ja -kudedega,
 - inimrööv, ebaseaduslik vabadusevõtmine ja pantvangi võtmine,
 - rassism ja ksenofoobia,

- organiseeritud või relvastatud röövimine,
 - kultuuriväärtuste, sealhulgas antiik- ja kunstiesemete salakaubavedu,
 - kelmus,
 - väljapressimine ja rahaväljapressimine,
 - toodete võltsimine ja piraatkoopiate valmistamine,
 - haldusdokumentide võltsimine ja nendega kaubitsemine,
 - maksevahendi võltsimine,
 - ebaseaduslik kauplemine hormoonpreparaatide ja muude kasvukiirendajatega,
 - tuumamaterjalide ja radioaktiivsete ainete salakaubavedu,
 - varastatud sõidukitega kauplemine,
 - vägistamine,
 - süütamine,
 - Rahvusvahelise Kriminaalkohtu alluvusse kuuluvad kuriteod,
 - õhusõiduki või laeva kaaperdamine,
 - sabotaaž.
3. Tegutsedes ühehäälselt ja olles konsulteerinud Euroopa Parlamendiga Euroopa Liidu lepingu artikli 39 lõikes 1 sätestatud tingimustel, võib nõukogu alati otsustada lisada lõikes 2 sisalduvale nimekirjale muid süüteokategooriaid. Nõukogu tutvub põhjalikult artikli 34 lõike 3 alusel komisjoni esitatud aruandega ja otsustab, kas nimekirja tuleks täiendada või muuta.
4. Muude süütegude puhul, mida ei ole nimetatud lõikes 2, võib üleandmise suhtes kohaldada tingimust, et teod, mille suhtes on tehtud Euroopa vahistamismäärus, on vahistamismäärust täitva liikmesriigi õigusaktide alusel süüteod selle koosseisu tunnustest või kirjeldusviisist olenemata.

Artikkel 3

Euroopa vahistamismääruse täitmata jätmise kohustuslikud alused

Vahistamismäärust täitva liikmesriigi õigusasutus (edaspidi „vahistamismäärust täitev õigusasutus“) kohustub keelduma Euroopa vahistamismääruse täitmisest järgmistel juhtudel:

1. kui vahistamismääruse aluseks oleva süüteo puhul on vahistamismäärust täitvas liikmesriigis antud amnestia ning kui see riik oli pädev uurima süütegu siseriikliku kriminaalõiguse alusel;
2. kui vahistamismäärust täitev õigusasutus teab, et tagaotsitava suhtes on samade tegude eest teises liikmesriigis langetatud lõplik kohtuotsus ning kui sellega on määratud karistus, on see karistus kantud või on see sel ajal kandmisel või ei saa seda enam karistuse määranud liikmesriigi õiguse alusel täita;
3. kui isikut, kelle suhtes Euroopa vahistamismäärus on tehtud, ei saa seoses tema vanusega võtta vahistamismääruse teinud riigi õiguse alusel kriminaalvastutusele vahistamismääruse aluseks olevate tegude eest.

Artikkel 4

Euroopa vahistamismääruse täitmata jätmise vabatahtlikud alused

Vahistamismäärust täitev õigusasutus võib keelduda Euroopa vahistamismääruse täitmisest, kui:

1. artikli 2 lõikes 4 osutatud juhul ei kujuta Euroopa vahistamismääruse aluseks olev tegu vahistamismäärust täitva liikmesriigi õiguse alusel süütegu; kuid seoses maksude, tolli ja valuutatehingutega ei keelduta Euroopa vahistamismääruse täitmisest põhjusel, et vahistamismäärust täitva liikmesriigi seadustes ei ole kehtestatud samasuguseid makse või neis puuduvad samasugused maksude, tolli ja valuutatehingute eeskirjad nagu vahistamismääruse teinud liikmesriigi seadustes;
2. kui isik, kelle suhtes kohaldatakse Euroopa vahistamismäärust, on võetud vahistamismäärust täitvas liikmesriigis vastutusele sama teo eest, millel Euroopa vahistamismäärus põhineb;
3. kui vahistamismäärust täitva liikmesriigi õigusasutused on otsustanud Euroopa vahistamismääruse aluseks oleva süüteo eest vastutusele mitte võtta või menetlus lõpetada või kui tagaotsitava suhtes on liikmesriigis seoses samade tegudega langetatud lõplik kohtuotsus, mis ei võimalda menetlust jätkata;
4. kui vahistamismäärust täitva liikmesriigi õiguse alusel ei või tagaotsitavat kohtu alla anda või karistada aegumise tõttu ning kui teod kuuluvad selle liikmesriigi jurisdiktsiooni alla tema kriminaalõiguse alusel;
5. kui vahistamismäärust täitev õigusasutus teab, et tagaotsitava suhtes on samade tegude eest kolmandas riigis tehtud lõplik kohtuotsus ning kui sellega on

määratud karistus, on see kantud või täitmisel või ei saa seda enam karistuse määranud riigi õiguse alusel täita;

6. kui Euroopa vahistamismäärus on tehtud vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks ja tagaotsitav viibib vahistamismäärust täitvas liikmesriigis või on selle kodanik või omab seal elukohta ning see riik kohustub karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitma vastavalt oma siseriiklikule õigusele;
7. kui Euroopa vahistamismäärus on seotud süütegudega, mis:
 - a) loetakse vahistamismäärust täitva liikmesriigi õiguse alusel täielikult või osaliselt toime panduks vahistamismäärust täitva liikmesriigi territooriumil või kohas, mida sellena käsitletakse; või
 - b) on toime pandud väljaspool vahistamismääruse teinud liikmesriigi territooriumi ning vahistamismäärust täitva liikmesriigi õigus ei võimalda kohtu alla anda samade süütegude eest, kui need on toime pandud väljaspool tema territooriumi.

Artikkel 4a

Otsused, mis tehakse pärast kohtulikku arutelu, millele asjaomane isik isiklikult ei ilmunud

1. Vahistamismäärust täitev õigusasutus võib samuti keelduda täitmast Euroopa vahistamismäärust, mis on tehtud vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks, kui isik ei ilmunud isiklikult kohtulikule arutelule, mille tulemusel otsus tehti, välja arvatud kui Euroopa vahistamismääruses märgitakse, et kooskõlas vahistamismääruse teinud liikmesriigi siseriiklikes õigusaktides määratletud täiendavate menetlusnõuetega
 - a) ja õigeaegselt
 - i) esitati asjakohasele isikule kohtukutse isiklikult ning seega teavitati teda sellest, millal ja kus toimub kava kohaselt kohtulik arutelu, mille tulemusel asjaomane otsus tehti, või sai asjaomane isik tegelikult muul viisil ametliku teabe selle kohta, millal ja kus toimub kava kohaselt kohtulik arutelu, mille tulemusel otsus tehti, sellisel viisil, et ühemõtteliselt tehti kindlaks, et asjaomane isik oli kavandatud kohtulikust arutelust teadlik,

ning
 - ii) teavitati asjaomast isikut sellest, et otsuse võib teha ka siis, kui isik ei ilmu kohtulikule arutelule;

- b) on asjaomane isik, olles kavandatud kohtulikust arutelust teadlik, andnud volitused enda kohtulikul arutelul kaitsmiseks asjaomase isiku või riigi poolt määratud õigusnõustajale, kes teda kohtulikul arutelul ka kaitses;

või

- c) ning pärast seda, kui asjaomasele isikule otsus kätte toimetati ning teda teavitati selgesõnaliselt õigusest taotleda asja uuesti läbivaatamist või otsus edasi kaevata ning tema õigusest osaleda sellel kohtulikul arutelul, mis võimaldab asja, sealhulgas uue tõendusmaterjali sisulist uuesti läbivaatamist ja mille tulemuseks võib olla algse otsuse tühistamine:

- i) teatas asjaomane isik selgesõnaliselt, et ta ei vaidlusta seda otsust,

või

- ii) ei taotlenud asjaomane isik asja uuesti läbivaatamist ega kaevanud otsust edasi kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul;

või

- d) ei toimetatud asjaomasele isikule otsust isiklikult kätte, kuid

- i) see toimetatakse talle isiklikult kätte viivitamatult pärast üleandmist ning teda teavitatakse selgesõnaliselt tema õigusest taotleda asja uuesti läbivaatamist või otsus edasi kaevata ning tema õigusest osaleda sellel kohtulikul arutelul, mis võimaldab asja, sealhulgas uue tõendusmaterjali sisulist uuesti läbivaatamist ja mille tulemuseks võib olla algse otsuse tühistamine,

ning

- ii) teda teavitatakse ajavahemikust, mille jooksul peab ta taotlema asja uuesti läbivaatamist või kaebama otsuse edasi, nagu on esitatud asjaomases Euroopa vahistamismääruses.

2. Kui Euroopa vahistamismäärus antakse välja vabadusekaotusliku karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks lõike 1 punktis d sätestatud tingimuste kohaselt ning asjaomane isik ei ole saanud eelnevalt ametlikku teavet tema suhtes algatatud kriminaalmenetluse kohta, võib kõnealune isik, kui teda teavitatakse Euroopa vahistamismääruse sisust, taotleda otsuse ära kirja enne seda, kui ta üle antakse. Kohe pärast seda, kui vahistamismääruse teinud asutus on nimetatud taotlusest teavitatud, esitab vahistamismääruse teinud asutus otsuse ära kirja täidesaatva asutuse kaudu väljanõutavale isikule. Väljanõutava isiku taotlus ei tohi lükata edasi üleandmise menetlust ega lükata edasi Euroopa vahistamismääruse täitmise otsust. Otsus esitatakse asjaomasele isikule üksnes teavitamise eesmärgil; seda ei käsitleta otsuse ametliku kättetoimetamisena ning sellest ei hakata lugema mis tahes ajalisi piiranguid, mida kohaldatakse uuesti läbivaatamise või edasikaebamise suhtes.

3. Kui isiku üleandmine toimub lõike 1 punktis d sätestatud tingimuste kohaselt ja kõnealune isik on taotlenud asja uuesti läbivaatamist või kaevanud otsuse edasi,

vaadatakse kõnealust läbivaatamist või apellatsioonimenetlust ootava isiku kinnipidamine nimetatud menetluse lõpuleviimiseni üle kooskõlas otsuse teinud liikmesriigi seadusega kas regulaarselt või asjaomase isiku taotlusel. Selline läbivaatamine sisaldab eelkõige võimalust kinnipidamine peatada või katkestada. Asja uuesti läbivaatamine või apellatsioonimenetlus algab õigeaegselt pärast üleandmist.

Artikkel 5

Vahistamismääruse teinud liikmesriigis teatavatel juhtudel antavad tagatised

Euroopa vahistamismääruse täitmise suhtes täitva õigusasutuse poolt võib vahistamismäärust täitva liikmesriigi õiguse alusel kohaldada järgmisi tingimusi:

1. [välja jäetud]
2. kui Euroopa vahistamismääruse aluseks oleva süüteo eest saab karistada eluaegse vabadusekaotusega või eluaegse vabadust piirava julgeolekumeetmega, võib nimetatud vahistamismääruse suhtes kohaldada tingimust, et vahistamismääruse teinud liikmesriigi õigussüsteemis oleks sätestatud määratud karistuse või meetme läbivaatamine taotluse esitamise korral või hiljemalt 20 aasta möödumisel või armuandmismeetmed, mida saab isiku suhtes kohaldada vahistamismääruse teinud liikmesriigi õiguse või tavade alusel, mille eesmärk on kõnealuse karistuse või meetme täitmata jätmine;
3. kui isik, kelle suhtes on tehtud Euroopa vahistamismäärus kohtu alla andmiseks, on vahistamismäärust täitva liikmesriigi kodanik või omab seal elukohta, võib üleandmise suhtes kohaldada tingimust, et see isik tuuakse pärast ülekuulamist vahistamismäärust täitvasse liikmesriiki tagasi, et ta saaks seal kanda vabadusekaotust või täita vabadust piiravat julgeolekumeedet, mis on talle määratud vahistamismääruse teinud liikmesriigis.

Artikkel 6

Pädevate õigusasutuste määramine

1. Vahistamismääruse teinud õigusasutus on vahistamismääruse teinud liikmesriigi õigusasutus, mis on pädev tegema Euroopa vahistamismäärust selle riigi õiguse alusel.
2. Vahistamismäärust täitev õigusasutus on vahistamismäärust täitva liikmesriigi õigusasutus, mis on pädev Euroopa vahistamismäärust täitma selle riigi õiguse alusel.
3. Iga liikmesriik teatab nõukogu peasekretariaadile, milline on tema õiguse alusel pädev õigusasutus.

Artikkel 7

Tuginemine keskasutusele

1. Iga liikmesriik võib määrata pädevaid õigusasutusi abistama keskasutuse või mitu keskasutust, kui see on tema õigussüsteemis nii sätestatud.
2. Liikmesriik võib, kui see osutub vajalikuks tulenevalt tema kohtusüsteemi korraldusest, panna oma keskasutuse(d) vastutama Euroopa vahistamismääruste edastamise ja vastuvõtmise haldamise ning kogu muu ametliku kirjavahetuse eest, mis on nendega seotud.

Liikmesriik, kes soovib kasutada käesolevas artiklis osutatud võimalusi, edastab nõukogu peasekretariaadile teabe, mis on seotud määratud keskasutuse või keskasutustega. Need andmed on vahistamismääruse teinud liikmesriigi kõigile asutustele siduvad.

Artikkel 8

Euroopa vahistamismääruse sisu ja vorm

1. Euroopa vahistamismäärus sisaldab järgmist teavet, mis on esitatud vastavalt lisas toodud vormile:
 - a) tagaotsitava isikuandmed ja kodakondsus;
 - b) vahistamismääruse teinud õigusasutuse nimi, aadress, telefoni- ja faksinumber ning elektronposti aadress;
 - c) tõendid täidetava kohtuotsuse, vahistamismääruse või mis tahes muu sama jõuga täidetava kohtuotsuse kohta, mis kuulub artiklite 1 ja 2 rakendusalas;
 - d) süüteo olemus ja õiguslik kvalifikatsioon, eelkõige seoses artikliga 2;
 - e) süüteo toimepaneku tehilolude kirjeldus, sealhulgas aeg, koht ja tagaotsitava isiku kuriteos osalemise laad;
 - f) lõpliku kohtuotsuse olemasolu korral määratud karistus või kuriteo eest ettenähtud karistumäär vahistamismääruse teinud liikmesriigi õiguse alusel;
 - g) võimaluse korral muud süüteo tagajärjed.
2. Euroopa vahistamismäärus tuleb tõlkida vahistamismäärust täitva liikmesriigi ametlikku keelde või ühte tema ametlikest keeltest. Mis tahes liikmesriik võib käesoleva raamotsuse vastuvõtmisel või hiljem kinnitada deklaratsioonis, mis antakse hoiule nõukogu peasekretariaati, et ta aktsepteerib tõlget ühte või mitmesse Euroopa ühenduste institutsioonide ametlikest keeltest.

2. PEATÜKK

ÜLEANDMISKORD

Artikkel 9

Euroopa vahistamismääruse edastamine

1. Kui tagaotsitava asukoht on teada, võib vahistamismääruse teinud õigusasutus edastada Euroopa vahistamismääruse otse täitvale õigusasutusele.
2. Vahistamismääruse teinud õigusasutus võib igal ajal otsustada teha tagaotsitava kohta märke Schengeni infosüsteemi (SIS).
3. Märges tehakse vastavalt 19. juuni 1990. aasta konventsiooni (millega rakendatakse 14. juuni 1985. aasta Schengeni lepingut kontrolli järgjärgulise kaotamise kohta ühispiiridel) sätetele. Märges Schengeni infosüsteemis on võrdväärne Euroopa vahistamismäärusega koos artikli 8 lõikes 1 osutatud teabega.

Üleminekuperioodil ehk seni, kuni SISI kaudu saab edastada kogu artiklis 8 ettenähtud teabe, on märges samaväärne Euroopa vahistamismäärusega kuni vahistamismäärust täitev õigusasutus on vahistamismääruse originaali asjakohaselt kätte saanud.

Artikkel 10

Euroopa vahistamismääruse edastamise üksikasjalik kord

1. Kui vahistamismääruse teinud õigusasutus ei tea, milline on pädev vahistamismäärust täitev õigusasutus, teeb ta vajaliku järelepärimise, et saada teavet vahistamismäärust täitva liikmesriigi käest, sealhulgas ka Euroopa kohtute võrgu⁹ kontaktpunktide kaudu.
2. Kui vahistamismääruse teinud õigusasutus soovib, võib edastamine toimuda Euroopa kohtute võrgu turvalise telekommunikatsioonisüsteemi kaudu.
3. Kui SISI teenuseid ei ole võimalik kasutada, võib vahistamismääruse teinud õigusasutus paluda Euroopa vahistamismäärus edastada Interpolil.
4. Vahistamismääruse teinud õigusasutus võib edastada Euroopa vahistamismääruse mis tahes turvaliste vahendite abil, mille puhul on võimalik esitada kirjalik tõend selle kohta, et vahistamismääruse täitval liikmesriigil on võimalik kontrollida määruse autentsust.

⁹ Nõukogu 29. juuni 1998. aasta ühismeede 98/428/JSK Euroopa kohtute võrgu moodustamise kohta (EÜT L 191, 7.7.1998, lk 4).

5. Kõik raskused, mis on seotud Euroopa vahistamismääruse täitmiseks vajalike mis tahes dokumentide edastamise või autentsusega, lahendatakse asjaomaste õigusasutuste otsekontaktide teel või, kui see on kohane, liikmesriikide keskasutuste kaasamisega.
6. Kui Euroopa vahistamismääruse saab asutus, kes ei ole pädev sellega tegelema, saadab ta Euroopa vahistamismääruse automaatselt edasi oma liikmesriigi pädevale asutusele ja teatab sellest kohaselt ka vahistamismääruse teinud õigusasutusele.

Artikkel 11

Tagaotsitava õigused

1. Kui tagaotsitav vahistatakse, teatab vahistamismäärust täitev pädev õigusasutus vastavalt oma siseriiklikule õigusele sellele isikule Euroopa vahistamismäärusest ja selle sisust ning ka võimalusest nõustuda enda üleandmisega vahistamismääruse teinud õigusasutusele.
2. Tagaotsitaval, kes on vahistatud Euroopa vahistamismääruse alusel, on õigus õigusnõustaja ja tõlgi abile vastavalt vahistamismäärust täitva liikmesriigi siseriiklikule õigusele.

Artikkel 12

Isiku vahi all pidamine

Kui isik võetakse vahi alla Euroopa vahistamismääruse alusel, teeb vahistamismäärust täitev õigusasutus otsuse, kas tagaotsitav peaks jääma vahi alla vastavalt vahistamismäärust täitva liikmesriigi õigusele. Isiku võib igal ajal vabastada kooskõlas vahistamismäärust täitva liikmesriigi siseriikliku õigusega, eeldusel et nimetatud liikmesriigi pädev asutus võtab kõik meetmed, mida ta peab vajalikuks, et vältida isiku põgenemist.

Artikkel 13

Üleandmisega nõustumine

1. Kui vahistatu väidab, et ta on üleandmisega nõus, peab see nõusolek ja, kui vaja, tema selgesõnaline loobumisotsus õigusest, et tema suhtes kohaldataks artikli 27 lõikes 1 osutatud erikohustuse reeglit, olema antud täitvale õigusasutusele vastavalt vahistamismäärust täitva liikmesriigi siseriiklikule õigusele.
2. Iga liikmesriik peab võtma vajalikke meetmeid selle tagamiseks, et nõusoleku ja, kui vaja, ka lõikes 1 märgitud loobumisotsuse väljaselgitamisel ilmneks selgesti, et asjaomane isik on toiminud vabatahtlikult, olles teadlik kõigist tagajärgedest. Selleks peab tagaotsitaval olema õigus õigusalaselt nõustamisele.

3. Lõikes 1 osutatud nõusolek ja loobumisotsus, kui see on asjakohane, tuleb ametlikult dokumenteerida vastavalt vahistamismäärust täitva liikmesriigi siseriiklikus õiguses sätestatud korrale.
4. Nõusolekut ei saa põhimõtteliselt tühistada. Iga liikmesriik võib sätestada, et nõusoleku ja loobumisotsuse, kui see on asjakohane, võib tühistada vastavalt tema siseriikliku õiguse alusel kohaldatavatele eeskirjadele. Artiklis 17 ettenähtud tähtaegade arvestamisel ei võeta sellisel juhul arvesse nõusolekust teatamise ja nõusoleku tühistamise vahelist aega. Liikmesriik, kes soovib seda võimalust kasutada, teatab sellest nõukogu peasekretariaadile, kui see raamotsus vastu võetakse, ning teatab nõusoleku tühistamiskorrast ja selle muudatustest.

Artikkel 14

Tagaotsitava ülekuulamine

Kui vahistatu ei ole nõus oma üleandmisega nagu see on osutatud artiklis 13, on tal õigus, et vahistamismäärust täitev õigusasutus ta üle kuulaks vastavalt vahistamismäärust täitva liikmesriigi õigusele.

Artikkel 15

Üleandmisotsus

1. Vahistamismäärust täitev õigusasutus teeb käesolevas raamotsuses määratletud aja jooksul ja tingimustel otsuse, kas isik tuleb üle anda.
2. Kui vahistamismäärust täitev õigusasutus leiab, et vahistamismääruse teinud liikmesriigi edastatud teabest ei piisa üleandmisotsuse tegemiseks, küsib ta vajalikku lisateavet, eelkõige seoses artiklitega 3–5 ja artikliga 8, mis tuleb kiiresti saata, ning võib selle saamiseks kehtestada tähtaja, võttes arvesse vajadust järgida artiklis 17 kehtestatud tähtaegu.
3. Vahistamismääruse teinud õigusasutus võib alati edastada täitvale õigusasutusele mis tahes vajalikku lisateavet.

Artikkel 16

Otsus mitme taotluse korral

1. Kui kaks või enam liikmesriiki on teinud sama isiku kohta Euroopa vahistamismääruse, teeb vahistamismäärust täitev õigusasutus otsuse, milline Euroopa vahistamismäärus täidetakse, võttes asjakohaselt arvesse kõiki asjaolusid ning eriti kuritegude suhtelist raskust ja toimepanemise kohta, Euroopa vahistamismääruste vastavaid kuupäevi ning seda, kas määrus on tehtud kohtu alla andmiseks või vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks.

2. Lõikes 1 osutatud valiku tegemisel võib vahistamismäärust täitev õigusasutus küsida nõu Eurojustilt¹⁰.
3. Kui on vastuolu Euroopa vahistamismääruse ja kolmanda riigi esitatud väljaandmistootluse vahel, teeb vahistamismäärust täitva liikmesriigi pädev asutus otsuse, kumb on ülimuslik, kas Euroopa vahistamismäärus või väljaandmistootlus, võttes asjakohaselt arvesse kõiki asjaolusid ning eelkõige neid, millele on osutatud lõikes 1 ja mida on nimetatud kohaldatavas konventsioonis.
4. Käesolev artikkel ei piira liikmesriikide kohustusi, mis tulenevad Rahvusvahelise Kriminaalkohtu statuudist.

Artikkel 17

Euroopa vahistamismääruse täitmiseotsuse tähtajad ja kord

1. Euroopa vahistamismäärust menetletakse ja see täidetakse viivitamatult.
2. Juhul kui tagaotsitav nõustub üleandmisega, tuleks lõplik otsus Euroopa vahistamismääruse täitmise kohta teha kümne päeva jooksul pärast nõusoleku andmist.
3. Muudel juhtudel tuleks lõplik otsus Euroopa vahistamismääruse täitmise kohta teha 60 päeva jooksul pärast tagaotsitava vahistamist.
4. Kui erijuhtudel ei ole Euroopa vahistamismäärust võimalik täita lõikes 2 või 3 kehtestatud tähtaja jooksul, teavitab vahistamismäärust täitev õigusasutus sellest viivitamata vahistamismääruse teinud õigusasutusele ja esitab viivituse põhjused. Sel juhul võib seda tähtaega veel 30 päeva võrra pikendada.
5. Vahistamismäärust täitev õigusasutus tagab kuni lõpliku otsuse tegemiseni Euroopa vahistamismääruse osas, et oleksid jätkuvalt täidetud materiaalsed tingimused isiku üleandmiseks.
6. Euroopa vahistamismääruse täitmisest keeldumise korral tuleb esitada põhjused.
7. Kui liikmesriik ei suuda erandlikel asjaoludel järgida käesolevas artiklis sätestatud tähtaegu, teatab ta sellest Eurojustile ja esitab viivituse põhjused. Lisaks sellele teatab liikmesriik, kes on pidevalt kogenud teise liikmesriigi poolseid viivitusi Euroopa vahistamismääruste täitmisel, sellest nõukogule, et hinnata liikmesriikide tasandil käesoleva raamotsuse rakendamist.

¹⁰ Nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsus 2002/187/JSK, millega moodustatakse Eurojust, et tugevdada võitlust raskete kuritegude vastu (EÜT L 63, 6.3.2002, lk 1).

Artikkel 18

Olukord enne otsuse tegemist

1. Kui Euroopa vahistamismäärus on tehtud kriminaalkorras kohtu alla andmiseks, peab vahistamismäärust täitev õigusasutus:
 - a) nõustuma, et tagaotsitav tuleb ära kuulata vastavalt artiklile 19;
 - b) või nõustuma tagaotsitava ajutise üleandmisega.
2. Ajutise üleandmise tingimused ja kestus tuleb kindlaks määrata vahistamismääruse teinud ja vahistamismäärust täitva õigusasutuse vastastikusel kokkuleppel.
3. Ajutise üleandmise korral peab isik saama tagasi pöörduda vahistamismäärust täitvasse liikmesriiki, et osaleda üleandmiskorra raames toimuval istungil, mis teda puudutab.

Artikkel 19

Isiku ülekuulamine enne otsuse tegemist

1. Tagaotsitava kuulab üle õigusasutus, keda abistab vastavalt taotluse esitanud kohtu liikmesriigi seadustele abiks määratud isik.
2. Tagaotsitav kuulatakse üle vastavalt vahistamismäärust täitva liikmesriigi seadustele ning tingimustel, milles on vahistamismääruse teinud ja vahistamismäärust täitev õigusasutus omavahel kokku leppinud.
3. Pädev vahistamismäärust täitev õigusasutus võib nimetada tagaotsitava ülekuulamisel osalema teise oma liikmesriigi õigusasutuse, et tagada käesoleva artikli ja ettenähtud tingimuste nõutav kohaldamine.

Artikkel 20

Privileegid ja immunitetid

1. Kui tagaotsitaval on privileeg või immunitet seoses kohtualluvuse või täitmisega vahistamismäärust täitvas liikmesriigis, ei hakka artiklis 17 osutatud tähtajad kulgema enne päeva, mil täitvale õigusasutusele on teatatud, et privileeg või immunitet on ära võetud.

Vahistamismäärust täitev liikmesriik tagab, et materiaalsed tingimused tõhusaks üleandmiseks oleksid täidetud, kui isikul enam ei ole privileegi ega immuniteti.
2. Kui privileegi ja immunitedi äravõtmisõigus on vahistamismäärust täitva liikmesriigi asutusel, taotleb vahistamismäärust täitev õigusasutus viivitamata selle õiguse kasutamist. Kui privileegi ja immunitedi äravõtmisõigus on teise riigi asutusel või rahvusvahelisel organisatsioonil, taotleb vahistamismääruse teinud õigusasutus selle õiguse kasutamist.

Artikkel 21

Samaaegsed rahvusvahelised kohustused

Käesolev raamotsus ei piira vahistamismäärust täitva liikmesriigi kohustusi, kui tagaotsitav on kolmandast riigist sellele liikmesriigile välja antud ning kui seda isikut kaitsevad selle kokkuleppe erisätted, mille alusel isik välja anti. Vahistamismäärust täitev liikmesriik võtab kõik vajalikud meetmed ja taotleb viivitamata selle riigi luba, kes tagaotsitava välja andis, et teda oleks võimalik üle anda liikmesriigile, mis Euroopa vahistamismääruse tegi. Artiklis 17 osutatud tähtajad ei hakka kulgema enne erisätete kohaldamise lõppu. Vahistamismäärust täitev õigusasutus tagab, et oleksid jätkuvalt täidetud materiaalsed tingimused tõhusaks üleandmiseks, kuni riik, kes tagaotsitava välja andis, teeb otsuse.

Artikkel 22

Otsusest teatamine

Vahistamismäärust täitev õigusasutus teatab vahistamismääruse teinud õigusasutusele viivitamata Euroopa vahistamismääruse kohta tehtud otsusest.

Artikkel 23

Isiku üleandmise tähtajad

1. Tagaotsitav antakse asjaomaste asutuste kokkulepitud päeval võimalikult kiiresti üle.
2. Ta antakse üle hiljemalt kümne päeva jooksul pärast lõppotsuse tegemist Euroopa vahistamismääruse täitmise kohta.
3. Kui tagaotsitava üleandmist lõikes 2 sätestatud tähtaja jooksul takistavad asjaolud, mis ei sõltu kummastki liikmesriigist, võtavad vahistamismäärust täitev ja vahistamismääruse teinud õigusasutus viivitamata teineteisega ühendust ja lepivad kokku uue üleandmispäeva. Sellisel juhul toimub üleandmine 10 päeva jooksul alates uuest kokkulepitud kuupäevast.
4. Üleandmise võib erandkorras ajutiselt edasi lükata humanitaarsetel põhjustel, näiteks kui on alust arvata, et see ilmselt ohustaks tagaotsitava elu või tervist. Euroopa vahistamismäärus täidetakse, kui nimetatud põhjuseid enam ei ole. Vahistamismäärust täitev õigusasutus teatab sellest viivitamata vahistamismääruse teinud õigusasutusele ja nad lepivad kokku uues üleandmiskuupäevas. Sellisel juhul toimub üleandmine 10 päeva jooksul alates uuest kokkulepitud kuupäevast.
5. Kui lõigetes 2–4 osutatud tähtaegade möödumisel on isik ikka veel vahi all, vabastatakse ta.

Artikkel 24

Edasilükatud või tingimuslik üleandmine

1. Vahistamismäärust täitev õigusasutus võib, olles otsustanud Euroopa vahistamismääruse täita, lükata tagaotsitava üleandmine edasi, et teda saaks vahistamismäärust täitvas liikmesriigis kohtu alla anda teo eest, millele ei ole osutatud Euroopa vahistamismääruses, või kui talle on juba karistus sellise teo eest määratud, et ta saaks karistust kanda selle liikmesriigi territooriumil.
2. Üleandmise edasilükkamise asemel võib vahistamismäärust täitev õigusasutus anda tagaotsitava vahistamismääruse teinud liikmesriigile ajutiselt üle tingimustel, mille vastastikusel kokkuleppel määravad kindlaks vahistamismäärust täitev ja vahistamismääruse teinud õigusasutus. Kokkulepe sõlmitakse kirjalikult ning selle tingimused on vahistamismääruse teinud liikmesriigi kõigile asutustele siduvad.

Artikkel 25

Läbivedu

1. Iga liikmesriik lubab, välja arvatud keeldumisvõimaluse kasutamise korral, kui taotletakse selle liikmesriigi kodaniku või seal elukohta omava isiku läbivedu vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täimiseks, viia läbi oma territooriumi vahistatud tagaotsitava, eeldusel et riigile on esitatud järgmine teave:
 - a) tagaotsitava, kelle kohta on tehtud Euroopa vahistamismäärus, isikuandmed ja kodakondsus;
 - b) Euroopa vahistamismääruse olemasolu;
 - c) süüteo olemus ja selle juriidiline kvalifikatsioon;
 - d) süüteo tehjolude kirjeldus, sealhulgas aeg ja koht.

Kui isik, kelle kohta on kohtu alla andmise eesmärgil tehtud Euroopa vahistamismäärus, on läbiveoliikmesriigi kodanik või omab seal elukohta, võib läbiveo suhtes kohaldada tingimust, et isik saadetakse pärast ülekuulamist läbiveoliikmesriiki tagasi, et ta saaks seal kanda vahistamismääruse teinud liikmesriigis talle määratud vabadusekaotust või täita vabadust piiravaid julgeolekumeetmeid.
2. Iga liikmesriik määrab asutuse, mis vastutab läbiveotaotluste ja vajalike dokumentide vastuvõtmise ning mis tahes muu ametliku kirjavahetuse eest, mis on seotud läbiveotaotlustega. Liikmesriigid edastavad selle teabe asutuse määramise kohta nõukogu peasekretariaadile.
3. Läbiveotaotluse ja lõikes 1 ettenähtud teabe võib saata lõike 2 alusel määratud asutusele mis tahes vahendite abil, mille puhul on võimalik esitada kirjalik tõend. Läbiveoliikmesriik teeb oma otsuse teatavaks samal moel.

4. Käesolevat raamotsust ei kohaldata lennugraafiku kohaste vahemaandumisteta õhutranspordi puhul. Kuid kui toimub lennugraafiku väline maandumine, esitab vahistamismääruse teinud liikmesriik lõike 2 kohaselt määratud asutusele lõikes 1 sätestatud teabe.
5. Käesolevat artiklit kohaldatakse *mutatis mutandis* läbiveo korral, mis puudutab kolmandast riigist liikmesriigile väljaantavat isikut. Eelkõige loetakse, et väljend „väljaandmistaoitus“ asendab väljendi „Euroopa vahistamismäärus“.

3. PEATÜKK

ÜLEANDMISE MÕJU

Artikkel 26

Vahistamismäärust täitvas liikmesriigis vahi all peetud aja mahaarvestamine

1. Vahistamismääruse teinud liikmesriik arwab määratud vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme tulemusel vahistamismääruse teinud liikmesriigis kantava karistuse kogupikkusest maha vahi all pidamise kogu kestuse, mis tulenes Euroopa vahistamismääruse täitmisest.
2. Selleks edastab vahistamismäärust täitev õigusasutus või artikli 7 alusel määratud keskasutus vahistamismääruse teinud õigusasutusele üleandmise ajal kogu teabe, mis puudutab Euroopa vahistamismääruse alusel tagaotsitava vahi all pidamise pikkust.

Artikkel 27

Kohtu alla andmise võimalused muude süütegude eest

1. Iga liikmesriik võib teatada nõukogu peasekretariaadile, et tema suhetes teiste liikmesriikidega, kes on esitanud samasuguse teatise, eeldatakse nõusolekut seoses vastutusele võtmise, karistuse määramise või vahistamisega süüteo eest, mis on toime pandud enne üleandmist ja mis on muu süütegu kui see, mille eest ta üle anti, kui vahistamismäärust täitev õigusasutus ei osuta konkreetse juhtumi puhul teisiti oma üleandmisotsuses.
2. Välja arvatud lõigetes 1 ja 3 osutatud juhtudel, ei tohi üleantavat kohtu alla anda, määrata talle karistust või muul viisil võtta talt vabadus süüteo eest, mis on toime pandud enne üleandmist ja mis on muu süütegu kui see, mille eest ta üle anti.
3. Lõiget 2 ei kohaldata järgmistel juhtudel:
 - a) isikul on olnud võimalus lahkuda selle liikmesriigi territooriumilt, kellele ta üle anti, ja ta ei ole seda teinud 45 päeva jooksul pärast tema lõplikku

vabastamist või ta on sellele territooriumile pärast lahkumist tagasi pöördunud;

- b) süüteo eest ei saa karistada vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetmega;
 - c) kriminaalmenetlus ei anna alust isikuvabadust piirava meetme kohaldamiseks;
 - d) isiku suhtes kohaldatakse muud kui vabadusekaotust hõlmavat karistust või meedet, sh rahaträhvi või seda asendavat meedet, isegi kui karistuse või meetmega võib kaasneda isikuvabaduse piiramine;
 - e) isik on nõustunud üleandmisega ning samaaegselt loobunud erikohustuse reegli kasutamisest vastavalt artiklile 13;
 - f) isik on üleandmise järgselt sõnaselgelt loobunud erikohustuse reegli kasutamisest seoses konkreetsete süütegudega, mis on toime pandud enne üleandmist. Loobumisotsus esitatakse vahistamismääruse teinud liikmesriigi pädevatele õigusasutustele ning see dokumenteeritakse vastavalt selle riigi siseriiklikule õigusele. Loobumisotsus koostatakse nii, et on selge, et isik on teinud selle vabatahtlikult ning on täielikult teadlik tagajärgedest. Selleks peab isikul olema õigus õiguslasele nõustamisele;
 - g) isiku üleandnud täitev õigusasutus annab oma nõusoleku vastavalt lõikele 4.
4. Nõustumistaotlus koos artikli 8 lõikes 1 osutatud teabe ja artikli 8 lõikes 2 osutatud tõlkega esitatakse täitvale õigusasutusele. Nõusolek antakse, kui nõusoleku taotlemise aluseks oleva süüteo suhtes on kohaldatav üleandmine vastavalt käesoleva raamotsuse sätetele. Nõusolekut ei anta artiklis 3 nimetatud alustel ning muudel juhtudel võib keelduda ainult artiklis 4 osutatud alustel. Otsus tehakse hiljemalt 30 päeva jooksul pärast taotluse saamist.

Artiklis 5 osutatud olukordades peab vahistamismääruse teinud liikmesriik andma selles artiklis sätestatud tagatised.

Artikkel 28

Üleandmine või sellele järgnev väljaandmine

1. Iga liikmesriik võib teatada nõukogu peasekretariaadile, et tema suhetes teiste liikmesriikidega, kes on esitanud samasuguse teatise, loetakse nõusolek antuks Euroopa vahistamismääruse alusel isiku üleandmiseks liikmesriigile, kes ei ole vahistamismäärust täitev liikmesriik, süüteo eest, mis on toime pandud enne üleandmist, kui vahistamismäärust täitev õigusasutus ei osuta konkreetsel juhul teisiti oma üleandmisotsuses.
2. Igal juhul võib isiku, kes on Euroopa vahistamismääruse alusel üle antud vahistamismääruse teinud liikmesriigile, anda Euroopa vahistamismääruse alusel, mis on tehtud seoses enne üleandmist toime pandud süüteoga,

vahistamismäärust täitva liikmesriigi nõusolekuta üle muule liikmesriigile kui vahistamismäärust täitev liikmesriik, järgmistel juhtudel:

- a) kui tagaotsitaval on olnud võimalus lahkuda selle liikmesriigi territooriumilt, kellele ta üle anti, ja ta ei ole seda teinud 45 päeva jooksul pärast tema lõplikku vabastamist või ta on sellele territooriumile pärast lahkumist tagasi pöördunud;
 - b) kui tagaotsitav nõustub oma üleandmisega Euroopa vahistamismääruse alusel liikmesriigile, kes ei ole vahistamismäärust täitev liikmesriik. Nõusolek esitatakse vahistamismääruse teinud liikmesriigi pädevatele õigusasutustele ning see dokumenteeritakse vastavalt selle riigi siseriiklikule õigusele. See koostatakse nii, et on selge, et asjaomane isik on teinud selle vabatahtlikult ning on täielikult teadlik tagajärgedest. Selleks peab tagaotsitaval olema õigus õiguslasele nõustamisele;
 - c) kui tagaotsitava suhtes ei kohaldata erikohustuse reeglit kooskõlas artikli 27 lõike 3 punktide a, e, f ja g.
3. Vahistamismäärust täitev õigusasutus nõustub üleandmisega teisele liikmesriigile järgmiste eeskirjade kohaselt:
- a) nõustumistaotlus koos artikli 8 lõikes 1 osutatud teabe ja artikli 8 lõikes 2 osutatud tõlkega esitatakse vastavalt artiklile 9;
 - b) nõusolek antakse, kui nõusoleku taotlemise aluseks oleva süüteo suhtes on kohaldatav üleandmine vastavalt käesoleva raamotsuse sätetele;
 - c) otsus tehakse hiljemalt 30 päeva jooksul pärast taotluse kättesaamist;
 - d) nõusolekut ei anta artiklis 3 nimetatud alustel ning muudel juhtudel võib keelduda ainult artiklis 4 osutatud alustel.
- Artiklis 5 osutatud olukordades peab vahistamismääruse teinud liikmesriik andma selles artiklis sätestatud tagatised.
4. Olenemata lõike 1 sätetest ei anta isikut, kes on Euroopa vahistamismääruse alusel üle antud, välja kolmandale riigile isiku üleandnud liikmesriigi pädeva asutuse nõusolekuta. Nõusolek antakse kooskõlas konventsioonidega, milles see liikmesriik on osalisriik, ja siseriikliku õigusega.

Artikkel 29

Vara üleandmine

1. Vahistamismäärust täitev õigusasutus arestib ja annab vahistamismääruse teinud õigusasutuse taotlusel või omal algatusel ning vastavalt oma siseriiklikule õigusele üle vara:
 - a) mida vajatakse asitõendina või
 - b) mille tagaotsitav on süüteo tulemusel omandanud.

2. Lõikes 1 osutatud vara antakse üle isegi siis, kui Euroopa vahistamismäärust ei saa täita seoses tagaotsitava surma või põgenemisega.
3. Kui lõikes 1 osutatud vara kuulub vahistamismäärust täitva liikmesriigi territooriumil arestimisele või konfiskeerimisele, võib see liikmesriik, kui vara on vaja seoses käimasoleva kriminaalmenetlusega, võtta selle ajutiselt hoiule või anda üle vahistamismääruse teinud liikmesriigile, tingimusel et vara tagastatakse.
4. Säilivad kõik õigused, mida vahistamismäärust täitev liikmesriik või kolmandad isikud võivad olla lõikes 1 osutatud vara suhtes omandanud. Kui sellised õigused on olemas, tagastab vahistamismääruse teinud liikmesriik vara tasuta vahistamismäärust täitvale liikmesriigile kohe pärast kriminaalmenetluse lõppu.

Artikkel 30

Kulud

1. Vahistamismäärust täitva liikmesriigi territooriumil tehtud Euroopa vahistamismääruse täitmise seotud kulud kannab see liikmesriik.
2. Kõik muud kulud kannab vahistamismääruse teinud liikmesriik.

4. PEATÜKK

ÜLD- JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 31

Seosed muude juriidiliste dokumentidega

1. Alates 1. jaanuarist 2004 asendab käesolev raamotsus liikmesriikidevahelistes suhetes väljaandmise valdkonnas kohaldatavate konventsioonide järgmised sätted, piiramata nende kohaldamist liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel:
 - a) 13. detsembri 1957. aasta väljaandmise Euroopa konventsioon, selle 15. oktoobri 1975. aasta lisaprotokoll, selle 17. märtsi 1978. aasta teine lisaprotokoll ning 27. jaanuari 1977. aasta terrorismi tõkestamise Euroopa konventsiooni väljaandmist puudutavad sätted;
 - b) Euroopa ühenduste 12 liikmesriigi vaheline 26. mai 1989. aasta kokkulepe väljaandmistootluste edastamisviiside lihtsustamise ja ajakohastamise kohta;
 - c) 10. märtsi 1995. aasta konventsioon Euroopa Liidu liikmesriikide vahelise väljaandmise lihtsustatud korra kohta;
 - d) 27. septembri 1996. aasta Euroopa Liidu liikmesriikide vahelise väljaandmise konventsioon;

- e) 14. juuni 1985. aasta Schengeni lepingut (kontrolli järkjärgulise kaotamise kohta ühispiiridel) rakendava 19. juuni 1990. aasta konventsiooni III jaotise 4. peatükk.
2. Liikmesriigid võivad jätkata käesoleva raamotsuse vastuvõtmise ajal kehtivate kahe- või mitmepoolsete lepingute või kokkulepete kohaldamist, kui need lepingud ja kokkulepped võimaldavad laiendada käesoleva raamotsuse eesmärke ning aitavad kaasa Euroopa vahistamismääruse alusel isikute üleandmise korra lihtsustamisele või edasisele hõlbustamisele.
- Liikmesriigid võivad sõlmida pärast käesoleva raamotsuse jõustumist kahe- või mitmepoolseid lepinguid või kokkuleppeid, kui need lepingud ja kokkulepped võimaldavad laiendada käesoleva raamotsuse sätteid ning aitavad kaasa Euroopa vahistamismääruse alusel isikute üleandmise korra lihtsustamisele või edasisele hõlbustamisele, eelkõige kehtestades artiklis 17 sätestatud tähtaegadest lühemad tähtajad, laiendades artikli 2 lõikes 2 sätestatud süütegude nimekirja, piirates veelgi artiklites 3 ja 4 sätestatud keeldumise aluseid või vähendades artikli 2 lõigetes 1 ja 2 sätestatud karistusaega.
- Teises lõigus osutatud lepingud ja kokkulepped ei tohi mingil moel mõjutada suhteid liikmesriikidega, kes ei ole nende osalised.
- Liikmesriigid teatavad nõukogule ja komisjonile kolme kuu jooksul pärast käesoleva raamotsuse jõustumist, milliste esimeses lõigus osutatud olemasolevate lepingute ja kokkulepete kohaldamist nad soovivad jätkata.
- Liikmesriigid teatavad nõukogule ja komisjonile kolme kuu jooksul pärast allakirjutamist ka kõigist teises lõigus osutatud uutest lepingutest ja kokkulepetest.
3. Kui lõikes 1 osutatud konventsioone või lepinguid kohaldatakse liikmesriikide territooriumide või territooriumide suhtes, mille välissuhete eest vastutab liikmesriik, kuid mille suhtes ei kehti käesolev raamotsus, on need juriidilised dokumendid jätkuvalt nende territooriumide ja teiste liikmesriikide suhete aluseks.

Artikkel 32

Üleminekusäte

1. Enne 1. jaanuari 2004 saadud väljaandmistootluste suhtes kohaldatakse jätkuvalt väljaandmisega seotud juriidilisi dokumente. Pärast seda kuupäeva saadud taotluste suhtes kohaldatakse eeskirju, mille liikmesriigid on käesoleva raamotsuse alusel vastu võtnud. Kuid liikmesriik võib ajal, mil nõukogu käesoleva raamotsuse vastu võtab, teha avalduse, et tema kui vahistamismäärust täitev liikmesriik jätkab taotluste läbivaatamist kuritegude osas, mis on toime pandud enne tema määratud kuupäeva, vastavalt enne 1. jaanuari 2004 kohaldatavale väljaandmissüsteemile. Kõnealune kuupäev ei või olla hilisem kui 7. august 2002. Nimetatud avaldus avaldatakse Euroopa Ühenduste Teatajas. Selle võib igal ajal tühistada.

Artikkel 33

Austriat ja Gibraltarit puudutavad sätted

1. Kuni Austria ei ole muutnud „Auslieferungs- und Rechtshilfegesetz“ artikli 12 lõiget 1 ja hiljemalt kuni 31 detsembrini 2008 võib ta lubada oma täitvatel õigusasutustel keelduda Euroopa vahistamismääruse täitmisest, kui tagaotsitav on Austria kodanik ning kui tegu, mille osas Euroopa vahistamismäärus on tehtud, ei ole Austria seaduste alusel karistatav.
2. Käesolevat raamotsust kohaldatakse Gibraltariga suhtes.

Artikkel 34

Rakendamine

1. Liikmesriigid võtavad käesoleva raamotsuse sätete järgimiseks vajalikud meetmed 31. detsembriks 2003.
2. Liikmesriigid edastavad nõukogu peasekretariaadile ja komisjonile sätete teksti, millega võetakse siseriiklikku õigusse üle käesolevast raamotsusest tulenevad kohustused. Seda tehes võib iga liikmesriik osutada, et ta kohaldab viivitamata käesolevat raamotsust oma suhetes nende liikmesriikidega, kes on samasuguse teatise esitanud.

Nõukogu peasekretariaat edastab liikmesriikidele ja komisjonile artikli 7 lõike 2, artikli 8 lõike 2, artikli 13 lõike 4 ja artikli 25 lõike 2 alusel saadud teabe. Ta avaldab selle teabe ka Euroopa Ühenduste Teatajas.

3. Nõukogu peasekretariaadi edastatud teabe alusel esitab komisjon hiljemalt 31. detsembril 2004 Euroopa Parlamendile ja nõukogule käesoleva raamotsuse kohaldamise kohta aruande koos õigusaktide nõudega, kui see on vajalik.
4. 2003. aasta teises pooles hindab nõukogu eelkõige käesoleva raamotsuse sätete praktilist kohaldamist liikmesriikides ning Schengeni infosüsteemi toimimist.

Artikkel 35

Jõustumine

Käesolev raamotsus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist Euroopa Ühenduste Teatajas.

Luxembourg, 13. juuni 2002

*Nõukogu nimel
eesistuja
M. RAJOY BREY*

II LISA. EUROOPA VAHISTAMISMÄÄRUSE VORM,
mis sisaldub Euroopa vahistamismääruse raamotsuse lisas

EUROOPA VAHISTAMISMÄÄRUS¹

Käesoleva vahistamismääruse on teinud pädev õigusasutus. Taotlen, et allpool nimetatud isik võetaks vahi alla ja antaks üle kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmiseks või vabadusekaristuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks.

a) Tagaotsitava isikuandmed:

Nimi:

Eesnimi (eesnimed):

Vajaduse korral sünninimi:

Vajaduse korral varjunimed:

Sugu:

Kodakondsus:

Sünniaeg:

Sünnikoht:

Elukoht ja/või teada olev aadress:

.....

Keel(ed), millest tagaotsitav aru saab (kui on teada):

.....

Tagaotsitava iseloomulikud tunnused/kirjeldus:

.....

Tagaotsitava foto ja sõrmejäljed, kui need on olemas ja neid saab edastada, või isiku kontaktandmed, kelle poole tuleb selle teabe saamiseks pöörduda, või DNA andmed (kui neid tõendeid saab esitada, kuid need ei ole lisatud)

¹ Kui vahistamismäärust täitev riik on teada, peab käesolev vahistamismäärus olema kirjutatud täitva liikmesriigi ühes ametlikus keeles või mis tahes muus selle riigi aktsepteeritud keeles või sellesse keelde tõlgitud.

b) Otsus, millel vahistamismäärus põhineb:

1. Vahistamismäärus või sama toimega kohtuotsus:

Tüüp:

2. Täitmisele pööratav kohtuotsus:

.....

.....

Viide:

c) Karistuse pikkus:

1. Vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme maksimaalne pikkus, mida süüteo (süütegude) eest võib mõista:

.....

.....

2. Määratud vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme pikkus:

.....

Järelejäänud karistuse kandmise aeg:

.....

.....

d) Märkida, kas isik ilmus isiklikult kohtulikule arutelule, mille tulemusel otsus tehti:

1. ☐ Jah, isik ilmus isiklikult kohtulikule arutelule, mille tulemusel otsus tehti.

2. ☐ Ei, isik ei ilmunud isiklikult kohtulikule arutelule, mille tulemusel otsus tehti.

3. Kui te märgistasite punkti 2 all oleva lahtri, palun kinnitage ühte järgmisest:

☐ 3.1a. asjaomasele isikule esitati ... (päev/kuu/aasta) isiklikult kohtukutse ning seega teavitati teda sellest, millal ja kus toimub kava kohaselt kohtulik arutelu, mille tulemusel asjaomane otsus tehti, ja teda teavitati sellest, et otsuse võib teha ka siis, kui isik ei ilmu kohtulikule arutelule;

VÕI

☐ 3.1b. asjaomasele isikule ei esitatud kohtukutset isiklikult, vaid ta sai tegelikult muul viisil ametliku teabe selle kohta, millal ja kus toimub kava kohaselt kohtulik arutelu,

mille tulemusel otsus tehti, sellisel viisil, et ühemõtteliselt tehti kindlaks, et ta oli kavandatud kohtulikust arutelust teadlik, ja teda teavitati sellest, et otsuse võib teha ka siis, kui ta ei ilmu kohtulikule arutelule;

VÕI

☐ 3.2. asjaomane isik, olles kavandatud kohtulikust arutelust teadlik, on andnud volitused enda kohtulikul arutelul kaitsmiseks asjaomase isiku või riigi poolt määratud õigusnõustajale, kes teda kohtulikul arutelul ka kaitses;

VÕI

☐ 3.3. asjaomasele isikule toimetati otsus kätte ... (päev/kuu/aasta) ning teda teavitati selgesõnaliselt õigusest taotleda asja uuesti läbivaatamist või otsus edasi kaevata ning tema õigusest osaleda sellel kohtulikul arutelul, mis võimaldab asja, sealhulgas uue tõendusmaterjali sisulist uuesti läbivaatamist ja mille tulemuseks võib olla algse otsuse tühistamine, ning

☐ asjaomane isik teatas selgesõnaliselt, et ta ei vaidlusta seda otsust;

VÕI

☐ asjaomane isik ei taotlenud asja uuesti läbivaatamist ega kaevanud otsust edasi kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul;

VÕI

- ☐ 3.4. asjaomasele isikule ei toimetatud otsust isiklikult kätte, kuid
- asjaomasele isikule toimetatakse asjaomane otsus isiklikult kätte viivitamatult pärast üleandmist ning
 - otsuse kättetoimetamisel teavitatakse asjaomast isikut selgesõnaliselt õigusest taotleda asja uuesti läbivaatamist või otsus edasi kaevata ning tema õigusest osaleda sellel kohtulikul arutelul, mis võimaldab asja, sealhulgas uue tõendusmaterjali sisulist uuesti läbivaatamist ja mille tulemuseks võib olla algse otsuse tühistamine, ning
 - asjaomast isikut teavitatakse ajavahemikust, mille jooksul ta peab taotlema asja uuesti läbivaatamist või kaebama otsuse edasi ning mille kestus on ... päeva.

4. Kui te märgistate punkti 3.1b, 3.2 või 3.3 all oleva lahtri, palun esitage teave selle kohta, kuidas asjaomane tingimus on täidetud:

.....
.....

e) Süüteod:

Käesolev vahistamismäärus on seotud kokku: süüteoga.

Süüteo (süütegude) toimepaneku tehjolude kirjeldus, sealhulgas tagaotsitava süüteo (süütegudes) osalemise aeg, koht ja laad:

.....

.....

.....

Süüteo (süütegude) olemus ja juriidiline kvalifitseerimine ning kohaldatav õigusnorm/seadus:

.....

.....

.....

I. Võimaluse korral märkida ristiga üks või mitu järgmistest süütegudest, nagu need on määratletud vahistamismääruse teinud liikmesriigi seadustes, mis vahistamismääruse teinud liikmesriigis on karistatav vähemalt 3 aasta pikkuse maksimaalse vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetmega:

- ☐ kuritegelikus ühenduses osalemine;
- ☐ terrorism;
- ☐ inimkaubandus;
- ☐ laste seksuaalne ekspluateerimine ja lapsporno;
- ☐ narkootiliste ja psühhotroopsete ainete salakaubavedu;
- ☐ ebaseaduslik relvade, laskemoona ja lõhkeainetega kauplemine;
- ☐ korruptsioon;
- ☐ pettus, sealhulgas pettus, mis kahjustab Euroopa ühenduste finantshuve 26. juuli 1995. aasta Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse konventsiooni tähenduses;
- ☐ kuritegelikul teel saadud tulu rahapesu;
- ☐ raha võltsimine, sealhulgas eurode võltsimine;
- ☐ arvutikuriteod;
- ☐ keskkonnakuriteod, sealhulgas eriti ohustatud looma- ja taimeliikide ning taimesortide salakaubavedu;
- ☐ kaasa aitamine ebaseaduslikule piiri ületamisele ja elamisele;
- ☐ tahtlik tapmine, raske kehavigastuse tekitamine;
- ☐ ebaseaduslik kauplemine inimorganite ja -kudedega;

- ☐ inimrööv, ebaseaduslik vabadusevõtmine ja pantvangi võtmine;
- ☐ rassism ja ksenofoobia;
- ☐ organiseeritud või relvastatud röövimine;
- ☐ kultuuriväärtuste, sealhulgas antiik- ja kunstiesemete salakaubavedu;
- ☐ kelmus;
- ☐ väljapressimine ja raha väljapressimine;
- ☐ toodete võltsimine ja piraatkoopiade valmistamine;
- ☐ haldusdokumentide võltsimine ja nendega kaubitsemine;
- ☐ maksevahendi võltsimine;
- ☐ ebaseaduslik kauplemine hormoonpreparaatide ja muude kasvukiirendajatega;
- ☐ tuumamaterjalide või radioaktiivsete ainete salakaubavedu;
- ☐ varastatud sõidukitega kauplemine;
- ☐ vägistamine;
- ☐ süütamine;
- ☐ Rahvusvahelise Kriminaalkohtu pädevusse kuuluvad kuriteod;
- ☐ õhusõiduki või laeva kaaperdamine;
- ☐ sabotaaž.

II. Selle süüteo (nende süütegude) täielik kirjeldus, mis ei ole loetletud eespool olevas I osas:

.....

.....

f) Muud asjaga seotud olulised asjaolud (vabatahtlik teave):

NB! (Siin tuleks ära tuua märkused eksterritoriaalsuse, aegumise katkemise ja süüteo muude tagajärgede kohta)

.....

.....

g) Käesolev vahistamismäärus hõlmab ka sellise vara arestimist ja üleandmist, mis võib olla vajalik asitõendina:

Käesolev vahistamismäärus hõlmab ka sellise vara arestimist ja üleandmist, mille tagaotsitav omandas süüteo tulemusel:

Vara kirjeldus (ja asukoht) (kui see on teada):

.....

.....
.....

h) Süütegu (süüteod), mille alusel käesolev vahistamismäärus on tehtud, on karistatav või on selle (nende) eest karistatud eluaegse vabadusekaotusega või eluaegse vabadust piirava julgeolekumeetmega:

- vahistamismääruse teinud liikmesriigi õigussüsteem võimaldab määratud karistuse või meetme läbivaatamist taotluse esitamisel või vähemalt 20 aasta möödumisel, läbivaatamise eesmärk on selle karistuse või meetme täitmata jätmine,

ja/või

- vahistamismääruse teinud liikmesriigi õigussüsteem võimaldab armuandmismeetmeid, mida saab isiku suhtes kohaldada vahistamismääruse teinud liikmesriigi õiguse või tavade alusel, meetmete eesmärk on kõnealuse karistuse või meetme täitmata jätmine.

i) Vahistamismääruse teinud õigusasutus:

Ametlik nimi:.....

Esindaja nimi²:

Ametikoht (ametinimetuse/ametijärk):

Toimiku viide:

Aadress:

Tel: (riigi kood) (piirkonna/linna suunanumber) (...)

Faks: (riigi kood) (piirkonna/linna suunanumber) (...)

E-post:

Isiku kontaktandmed, kellega võtta ühendust üleandmiseks vajalike praktiliste korralduste tegemisel:.....

² Eri keeleversioonides osutatakse siin asutusele, kelle haldusalasse õigusasutus kuulub.

Kui Euroopa vahistamismääruste edastamine ja vastuvõtmine kuulub keskasutuse haldusalasse:

Keskasutuse nimi:

.....

Vajaduse korral kontaktisik (ametinimetuse/ametijärk ja nimi):

.....

Aadress:.....

.....

Tel: (riigi kood) (piirkonna/linna suunanumber) (...)

Faks: (riigi kood) (piirkonna/linna suunanumber) (...)

E-post:

Vahistamismääruse teinud õigusasutuse ja/või selle esindaja allkiri:

.....

Nimi:

Ametikoht (ametinimetuse/ametijärk):

Kuupäev:

Ametlik pitser (olemasolu korral)

III LISA. EUROOPA VAHISTAMISMÄÄRUSE VORMI TÄITMISE JUHISED

Käesoleva vahistamismääruse on teinud pädev õigusasutus. Taotlen, et allpool nimetatud isik võetaks vahi alla ja antaks üle kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmiseks või vabadusekaristuse või vabadust piirava julgeolekumeetme täitmiseks.

Märkus

- EVMi koostamisel on soovitatav kasutada vahendit „Compendium“ Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku veebisaidil. Selle e-vahendi kasutamine on sama lihtne nagu Wordi dokumendi täitmine ning lisaks on e-vahendil mitu nüüdisaegset, kasulikku ja kasutajasõbralikku funktsiooni, nagu võimalus importida pädev EVMi täitev asutus otse Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku vahendist „Judicial Atlas“; hankida vorm EVMi täitvas liikmesriigis vastuvõetava(te)s keel(t)es; võimalus salvestada vorm ja saata see e-postiga.
- Samas võib olla kasulik laadida vorm Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku veebisaidilt (jaotisest „Judicial Library“) alla Wordi vormingus EVMi välja andva asutuse (s.t teie enda) keeles ja hoida seda oma arvutis juhuks, kui kiireloomulistel juhtudel ei ole veebisaidile juurdepääsu.
- Samuti võib olla kasulik laadida vorm Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku veebisaidilt („Judicial Library“) alla kõikides keeltes, eriti nendes, mida teised liikmesriigid sagedamini aktsepteerivad, ja hoida seda oma arvutis.
- Kui kasutate Wordi vormingus vormi, täitke see oma riigi keeles, kasutades arvutit (mitte käsitsi). „Compendiumi“ kasutamisel täidetakse vorm alati arvutis.
- Kui mõni lahter ei ole asjakohane, märkige „not applicable“ [ei ole kohaldatav] või osutage selgelt sellele, et lahter ei ole asjakohane (näiteks märkides lahtrisse kriipsu (—)). Mingil juhul ei tohi kustutada ühtegi lahtrit ega EVMi vormi mis tahes viisil muuta.
- Kui EVM hõlmab mitut süütegu, tuleks need nummerdada (süüteod 1, 2, 3 jne) ning säilitada see numeratsioon läbivalt kogu EVMis ja eelkõige lahtris b).

Lahter a)
Tagaotsitava isiku kindlakstegemiseks vajalik teave

Märkus:

võimaluse korral täita kõik väljad.

a) Tagaotsitava isikuandmed:

Nimi: **Märkus: kohustuslik väli.** Sealhulgas isiku varasem nimi, kui see on teada; nime ei tohi tõlkida, vaid tuleb kirjutada nii, nagu seda asjaomases keeles kirjutatakse. Veenduge, et järjekord on õige ja et te ei märgi perekonnanimeks eesnime, ning kontrollige nimed üle, kui samas toimikus on kaks või enam sarnase nimega isikut (nimed võivad olla erinevas järjekorras või üksteisest veidi erinevad).

Eesnimi (eesnimed): **Märkus: kohustuslik väli.**

Vajaduse korral sünninimi:

Vajaduse korral varjunimed: **Märkus: sealhulgas valenimed. Hüüdnimed märkida sulgudes. Kui isik esineb teise nime all, tuleks variidentiteet märkida kõikidel väljadel, nt vale sünniaeg ja vale aadress.**

Sugu: **Märkus: kohustuslik väli.**

Kodakondsus: **Märkus: kohustuslik väli. Kui isikul on mitu kodakondsust, märkida kõik.**

Sünniaeg: **Märkus: kohustuslik väli.**

Sünnikoht: **Märkus: kohustuslik väli, kui on teada.**

Elukoht ja/või teada olev aadress: **Märkus: kohustuslik väli, kui on teada.**

Kui ei ole teada, märkige „not known” [ei ole teada].

Keel(ed), millest tagaotsitav aru saab (kui on teada):

Tagaotsitava iseloomulikud tunnused/kirjeldus: **Märkus: kohustuslik väli, kui on teada. Samuti märkige, kas isik võib olla ohtlik ja/või kas ta võib olla relvastatud.**

Tagaotsitava foto ja sõrmejäljed, kui need on olemas ja neid saab edastada, või isiku kontaktandmed, kelle poole tuleb selle teabe saamiseks pöörduda, või DNA andmed (kui neid tõendeid saab esitada, kuid need ei ole lisatud) **Märkus: kui teave on olemas, tuleb see esitada Interpoli või SISi kaudu. See on oluline õige isiku vahistamise tagamiseks.**

Kontrollige nimed üle, kui samas toimikus on kaks või enam sarnase nimega isikut (nimed võivad olla erinevas järjekorras või üksteisest veidi erinevad).

Lahter b)
Otsus, millel vahistamismäärus põhineb

Märkus:

vorm tuleks täita vastavalt EVMi taotletavale eesmärgile – kohtu alla andmiseks ja/või süüdimõistva kohtuotsuse täitmiseks. Lahtris b) kasutatakse väljendit „Otsus, millel vahistamismäärus põhineb“: sellega viidatakse EVMist eraldiseisvale kohtuotsusele. Mõiste „kohtuotsus“ hõlmab liikmesriikides kriminaalõiguse raames õigusemõistmisega tegelevate asutuste, mitte politsei otsuseid. Kui vabadust piirava julgeolekumeetme võtmise aluseks olnud otsus muudetakse näiteks tagaseljaotsuseks, tuleks teha uus EVM (koos uue pealkirjaga).

Kohtueelne menetlus (EVM antakse välja isiku kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmiseks)

- b) 1. Märkige EVMi aluseks olev otsus (näiteks pp/kk/aaaa tehtud kohtuotsus või vahistamismäärus sunnimeetme võtmiseks ennetava vahistamise eesmärgil). Kui täidetakse lahter b) 1, tuleks täita ka lahter c) 1.

Kohtujärgne menetlus (EVM antakse välja kohtuotsuse täitmise eesmärgil või tagaseljaotsuse puhul)

- b) 1. Kui EVM antakse välja seoses tagaseljaotsusega, märkige kohtuotsus.
- b) 2. Osutage asjaomasele kohtuotsusele või -määrusele (koos otsuse lõplikuks muutumise kuupäevaga (pp/kk/aaaa)) ning märkige kohtuasja number ja otsuse teinud kohus. Mõnes liikmesriigis ei saa karistust täitmisele pöörata, kui seda saab veel edasi kaevata; kui karistus ei ole lõplik, tuleb täita lahter b).1, MITTE lahter b).2.

Kui täidetakse lahter b) 2, tuleks täita ka lahter c) 2.

b) Otsus, millel vahistamismäärus põhineb:

1. Vahistamismäärus või sama toimega kohtuotsus:

Tüüp: **Märkus: märkige kohtuotsus või muu õigusasutuse otsus ning kuupäev ja viide toimikule.**

2. Täitmisele pööratav kohtuotsus: **Märkus: kui kohtuotsus on täitmisele pööratav, märkige samuti kuupäev, mil otsus muutus lõplikuks.**

Viide: **Märkus: märkige kuupäev, kohtuasja number, otsuse liik. Ärge tõlkige viiteid.**

Lahter c)

Teave karistuse/vabadusekaotuse pikkuse kohta

Märkus:

Selle lahtri eesmärk on osutada asjaolule, et EVM vastab EVMi raamotsuse artikli 2 lõikes 1 sätestatud karistusmäärade nõuetele. Kohtueelses menetluses kohaldatakse seda miinimummäära määratava võimaliku karistuse suhtes ning pärast kohtuotsuse tegemist kohaldatakse seda tegelikult määratud karistuse pikkuse suhtes. Nagu ka lahtris b), täitke asjakohased lõigud, võttes arvesse kriminaalmenetluse etappi.

Kohtueelne menetlus (EVM antakse välja isiku kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmiseks)

- c) 1. Märkige maksimumkaristus, mille saab määrata. Juhime tähelepanu sellele, et vastavalt artikli 2 lõikele 1 võib EVMi anda välja tegude puhul, mida karistatakse vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetmega, mille maksimaalne pikkus on vähemalt 12 kuud. Kui täidetakse lahter b) 1, tuleks täita ka lahter c) 1.

Kohtujärgne menetlus (EVM antakse välja kohtuotsuse täitmise eesmärgil või tagaseljaotsuse puhul)

- c) 2. Märkige vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme pikkus. Juhime tähelepanu sellele, et vastavalt artikli 2 lõikele 1 võib EVMi anda välja tegude puhul, mille eest on määratud vähemalt 4 kuu pikkune vabadusekaotus või vabadust piirav julgeolekumeede. Kui täidetakse lahter b) 2, tuleks täita ka lahter c) 2.
- c) 2. Märkige aastad, kuud ja päevad. Juhime tähelepanu sellele, et EVMi raamotsuses ei ole määratud kindlaks minimaalset järelejäänud karistuse kandmise aega. EVMi väljaandmise proportsionaalsust tuleks tõsiselt kaaluda olukordades, kus järelejäänud karistuse kandmise aeg on lühem kui 4 kuud, kuigi esialgne karistus oli vähemalt 4 kuud.

c) Karistuse pikkus:

1. Vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme maksimaalne pikkus, mida süüteo (süütegude) eest võib mõista:
2. Määratud vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetme pikkus: **Märkus: kui on määratud vabadusekaotus või vabadust piirav julgeolekumeede, võib selle pikkus olla kindlaks määramata, näiteks kui on tegemist eluaegse vabadusekaotuse või psühhiaatrilise sundraviga.**

Järelejäänud karistuse kandmise aeg: **Märkus: kui karistuse pikkus on kindlaks määramata, kuid vähemalt 4 kuud, märkige, et järelejäänud karistuse kandmise aeg on vähemalt 4 kuud.**

Lahter d)
Tagaseljaotsus

- d) Märkida, kas isik ilmus isiklikult kohtulikule arutelule, mille tulemusel otsus tehti:
1. ☐ Jah, isik ilmus isiklikult kohtulikule arutelule, mille tulemusel otsus tehti.
 2. ☐ Ei, isik ei ilmunud isiklikult kohtulikule arutelule, mille tulemusel otsus tehti.
 3. Kui te märgistasite punkti 2 all oleva lahtri, palun kinnitage ühte järgmisest:
 - ☐ 3.1a. asjaomasele isikule esitati ... (päev/kuu/aasta) isiklikult kohtukutse ning seega teavitati teda sellest, millal ja kus toimub kava kohaselt kohtulik arutelu, mille tulemusel asjaomane otsus tehti, ja teda teavitati sellest, et otsuse võib teha ka siis, kui isik ei ilmu kohtulikule arutelule;
 - VÕI
 - ☐ 3.1b. asjaomasele isikule ei esitatud kohtukutset isiklikult, vaid ta sai tegelikult muul viisil ametliku teabe selle kohta, millal ja kus toimub kava kohaselt kohtulik arutelu, mille tulemusel otsus tehti, sellisel viisil, et ühemõtteliselt tehti kindlaks, et ta oli kavandatud kohtulikust arutelust teadlik, ja teda teavitati sellest, et otsuse võib teha ka siis, kui ta ei ilmu kohtulikule arutelule;
 - VÕI
 - ☐ 3.2. asjaomane isik, olles kavandatud kohtulikust arutelust teadlik, on andnud volitused enda kohtulikul arutelul kaitsmiseks asjaomase isiku või riigi poolt määratud õigusnõustajale, kes teda kohtulikul arutelul ka kaitses;
 - VÕI
 - ☐ 3.3. asjaomasele isikule toimetati otsus kätte ... (päev/kuu/aasta) ning teda teavitati selgesõnaliselt õigusest taotleda asja uuesti läbivaatamist või otsus edasi kaevata ning tema õigusest osaleda sellel kohtulikul arutelul, mis võimaldab asja, sealhulgas uue tõendusmaterjali sisulist uuesti läbivaatamist ja mille tulemuseks võib olla algse otsuse tühistamine, ning
 - ☐ asjaomane isik teatas selgesõnaliselt, et ta ei vaidlusta seda otsust;
 - VÕI
 - ☐ asjaomane isik ei taotlenud asja uuesti läbivaatamist ega kaevanud otsust edasi kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul;
 - VÕI
 - ☐ 3.4. asjaomasele isikule ei toimetatud otsust isiklikult kätte, kuid
 - asjaomasele isikule toimetatakse asjaomane otsus isiklikult kätte viivitamatult pärast üleandmist; ning
 - otsuse kättetoimetamisel teavitatakse asjaomast isikut selgesõnaliselt õigusest taotleda asja uuesti läbivaatamist või otsus edasi kaevata ning tema õigusest osaleda sellel kohtulikul arutelul, mis võimaldab asja, sealhulgas uue tõendusmaterjali sisulist uuesti läbivaatamist ja mille tulemuseks võib olla algse otsuse tühistamine; ning
 - asjaomast isikut teavitatakse ajavahemikust, mille jooksul ta peab taotlema asja uuesti läbivaatamist või kaebama otsuse edasi ning mille kestus on ... päeva.
 4. Kui te märgistasite punkti 3.1b, 3.2 või 3.3 all oleva lahtri, palun esitage teave selle kohta, kuidas asjaomane tingimus on täidetud:
.....
.....

Lahter e)
Asjaomased süüteod

Märkus:

Seda, kas süütegu kuulub mõnda neist 32 süüteokategooriast, mille puhul topeltkaristatavust ei kontrollita, otsustab EVMi välja andev õigusasutus vastavalt süüteo määratlusele EVMi teinud riigi kriminaalõiguses. Siseriikliku õigusnormi teksti ei ole vaja EVMis esitada ega EVMile lisada. Nii välditakse õigustekstide tarbetut tõlkimist.

Juhtumi asjaolusid tuleb alati põhjalikult kirjeldada, lisades kogu asjakohase teabe, mis võimaldab EVMi täitva liikmesriigi asutustel hinnata erikohustuse reegli kohaldatavust ja seda, kas on kohaldatav mõni täitmatajätmise alus, nagu *ne bis in idem* põhimõte ja aegumine.

Kohtueelne ja kohtujärgne menetlus

- Märkige asjaomaste **süütegude arv**.
 - See peab olema kooskõlas kirjeldatud süütegudega.
 - Kõrvalsüütegude lisamise üle otsustamisel võtke palun arvesse käsiraamatus esitatud märkusi kõrvalsüütegude kohta (punkt 2.3).
- Esitage EVMi aluseks olevate **asjaolude** täpne selgitus:
 - Keskenduge asjaoludele, mis puudutavad üleantavat isikut.
 - Alati tuleb kirjeldada sel eesmärgil vajalikke asjaolusid (vastutav isik, osalemise või toimepanemise laad, koht, aeg, kogus, vahendid, tekitatud kahju või vigastused, kavatsus või eesmärk, tulu jne).
 - Asjaolude kirjeldus ei tohiks koosneda ainult lühikesest kokkuvõttest ega samuti kogu toimiku ära kirjast. Keerukamatel juhtudel ja eelkõige siis, kui kontrollitakse topeltkaristatavust (süüteod, mis ei ole loetletud), võib asjaolude põhiaspektide dokumenteerimiseks olla vajalik pikem kirjeldus. Sellistel juhtudel lisage andmed, mis on **olulised** täitva õigusasutuse poolt EVMi kohta otsuse tegemiseks, eelkõige selleks, et teha kindlaks võimalikud täitmatajätmise alused või kohaldada erikohustuse reeglit.
 - Kui süütegeid on mitu, kirjeldage asjaolusid võimaluse korral nii, et kirjeldus oleks kooskõlas vastava õigusliku kvalifikatsiooniga.
 - Kasutage lühikesi ja lihtsaid lauseid, mida on lihtne tõlkida.
 - Samuti on lühike kirjeldus vajalik selleks, et siseriiklik SIRENE büroo saaks hoiatusteated SISi sisestada.
- Märkige süüteo **õiguslik klassifikatsioon** (millist kriminaalõiguse normi on rikutud). Õigusnormide tekste ei ole vaja EVMile lisada. See toob kaasa üksnes tarbetu tõlkimise.

- Kui EVMi välja andev asutus käsitleb süütegu ühena allpool esitatud 32 süüteost ja see süütegu on karistatav vähemalt 3 aasta pikkuse maksimaalse vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetmega, tuleks märgistada vastav lahter loetelus.
- Võimaluse korral tuleks kasutada ainult ühte EVMi vormi ühe isiku kohta. Kui vahistamismäärus on seotud mitme süüteoga, tuleks selgelt märkida (nt süütegu 1, süütegu 2, süütegu 3 jne), millist süütegu parajasti silmas peetakse (vt eelkõige lahter b)). Pange tähele, et SIS võimaldab sisestada ainult ühe vahistamist käsitleva hoiatusteate. Samas saab ühe vahistamist käsitleva hoiatusteate kohta sisestada mitu EVMi.
- Kui sama liikmesriik on esitanud sama isiku kohta mitu EVMi, ei konkureeri need üksteisega.

e) Süüteod:

Käesolev vahistamismäärus on seotud kokku: süüteoga.

Süüteo (süütegude) toimepaneku tehjolude kirjeldus, sealhulgas tagaotsitava süüteo (süütegude) osalemise aeg, koht ja laad: **Märkus: kui tegemist on nt 3 süüteoga, tuleks selguse huvides kirjeldused nummerdada (kirjeldused 1, 2 ja 3). Kasutage lühikesi lauseid, kuid esitage asjaolude täielik kirjeldus. Palun olge täpne.**

.....

Süüteo (süütegude) olemus ja juriidiline kvalifitseerimine ning kohaldatav õigusnorm/seadus:

Märkus: märkige süüteo õiguslik klassifikatsioon ja millist kohaldatava siseriiklik õiguse normi on rikutud.

-
- I. Võimaluse korral märkida ristiga üks või mitu järgmistest süütegudest, nagu need on määratletud vahistamismääruse teinud liikmesriigi seadustes, mis vahistamismääruse teinud liikmesriigis on karistatav vähemalt 3 aasta pikkuse maksimaalse vabadusekaotuse või vabadust piirava julgeolekumeetmega:
- kuritegelikus ühenduses osalemine;
 - terrorism;
 - inimkaubandus;
 - laste seksuaalne ekspluateerimine ja lapsporno;
 - narkootiliste ja psühhotroopsete ainete salakaubavedu;
 - ebaseaduslik relvade, laskemoona ja lõhkeainetega kauplemine;
 - korruptsioon;
 - pettus, sealhulgas pettus, mis mõjutab Euroopa Liidu finantshuve 26. juuli 1995. aasta Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse konventsiooni tähenduses;
 - kuritegelikul teel saadud tulu rahapesu;
 - raha võltsimine, sealhulgas eurode võltsimine;
 - arvutikuriteod;
 - keskkonnakuriteod, sealhulgas eriti ohustatud looma- ja taimeliikide ning taimesortide salakaubavedu;
 - kaasa aitamine ebaseaduslikule piiri ületamisele ja elamisele;
 - tahtlik tapmine, raske kehavigastuse tekitamine;
 - ebaseaduslik kauplemine inimorganite ja -kudedega;
 - inimrööv, ebaseaduslik vabadusevõtmine ja pantvangi võtmine;
 - rassism ja ksenofoobia;
 - organiseeritud või relvastatud röövimine;

- kultuuriväärtuste, sealhulgas antiik- ja kunstiesemete salakaubavedu;
- kelmus;
- väljapressimine ja raha väljapressimine;
- toodete võltsimine ja piraatkoopiate valmistamine;
- haldusdokumentide võltsimine ja nendega kaubitsemine;
- maksevahendi võltsimine;
- ebaseaduslik kauplemine hormoonpreparaatide ja muude kasvukiirendajatega;
- tuumamaterjalide või radioaktiivsete ainete salakaubavedu;
- varastatud sõidukitega kauplemine;
- vägistamine;
- süütamine;
- Rahvusvahelise Kriminaalkohtu pädevusse kuuluvad kuriteod;
- õhusõiduki või laeva kaaperdamine;
- sabotaaž.

II. Selle süüteo (nende süütegude) täielik kirjeldus, mis ei ole loetletud eespool olevas I osas:
Märkus: lahtris e) eespool esitatud asjaolusid ei tuleks II osas enam korrata. Peale täieliku kirjelduse ei ole vaja lisada mingit teavet siseriiklike õigusaktide kohta.

Kui asjaolud on eespool juba välja toodud, ei ole neid vaja korrata. Ärge lisage õigusnormide teksti, kui asjaolud on eespool selgelt määratletud; kasutage seda lahtrit üksnes topeltkaristatavuse korral ja kui eespool kirjeldatud asjaolusid on vaja täpsustada. Topeltkaristatavuse hindamiseks ei vaja kohus õigusnormi teksti, vaid ta peab teadma juhtumi täpseid asjaolusid, kuigi mõnes õigussüsteemis nõutakse õigusnormide teksti koopiaid.

.....

Lahter f)
Muud asjaga seotud olulised asjaolud (vabatahtlik teave)

Märkus:

Seda lahtrit ei ole kohustuslik täita.

Seda võib kasutada märkusteks eksterritoriaalsuse, aegumise katkemise ja süüteo muude tagajärgede kohta. Tavaliselt ei ole vaja märkida aegumise katkemist, kuid see võib osutuda kasulikuks, kui süütegu on pandud toime kaua aega tagasi.

Seda lahtrit võib kasutada ka siis, kui EVMi täitmisel on ette näha erakorralisi asjaolusid ja kui lisateabe esitamine võib EVMi täitmist hõlbustada (vaatamata otsesuhtluse võimalusele). Lisateave võib hõlmata järgmist:

- Märkused, mis puudutavad kolmandate isikutega sidepidamise piiranguid pärast vahistamist, asitõendite hävitamise ohtu või isiku kalduvust korduvatele rikkumistele.
- Asjaolud, mis tulenevalt raamotsusest 2008/909 muudavad tõenäoliseks, et tagaotsitav võidakse edaspidi EVMi raamotsuse artikli 5 lõike 3 alusel tuua võimaliku vabadusekaotusliku karistuse kandmiseks EVMi täitvasse liikmesriiki (näiteks kuna tal on seal elukoht, töö, peresidemed jms).
- Nõusoleku taotlemine EVMi raamotsuse artikli 27 lõike 4 alusel.
- Muud samaaegsed õiguslase koostöö taotlused, näiteks Euroopa uurimismäärus.
- Seos muude EVMidega.
- Samaaegsete EVMidega seotud kokkulepped EVMid välja andnud asutuste vahel, nii et täitev asutus neist kohe teada saaks ja saaks neid arvesse võtta, eriti Eurojusti koordineerimiskoosolekutel sõlmitud kokkulepped.
- Direktiivi 2013/48/EL kohaselt teave EVMi teinud liikmesriigis asuva kaitsja kohta, kes saab abistada EVMi täitvas liikmesriigis asuvat kaitsjat (valitud kaitsja või *ex officio* kaitsja).
- Raamotsuse 2009/829/JSK artikli 22 kohaselt teave võimalike varasemate järelevalvemeetmete kohta (järelevalvemeetmete rikkumise kohta).

f) Muud asjaga seotud olulised asjaolud (vabatahtlik teave):

NB! Siin tuleks ära tuua märkused eksterritoriaalsuse, aegumise katkemise ja süüteo muude tagajärgede kohta.

.....
.....

Lahter g)
Arestimine

Märkus:

Kohtueelne menetlus (EVM antakse välja isiku kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmiseks)

- Esitage lühidalt taotlusega hõlmatud eseme (nt mobiiltelefon, sülearvuti, tahvelarvuti, relv, isikutunnistus, reisidokumendid jms) kirjeldus. Kui sellist koostööd ei taotleta, märkige „not applicable” [ei ole kohaldatav].
- Näiteks kirjeldage relva, mille arestimist taotletakse.
- Võimaluse korral tuleks esitada teave selle kohta, kas on antud välja eraldi Euroopa uurimismäärus või arestimisotsus.
- Lahter g) ei hõlma „isiklike asju”; märkige esemed, mida saab käsitada asitõendina (nt sülearvuti, isiklikud dokumendid või mobiiltelefonid), et võimaldada vara arestimist.

g) Käesolev vahistamismäärus hõlmab ka sellise vara arestimist ja üleandmist, mis võib olla vajalik asitõendina:

Käesolev vahistamismäärus hõlmab ka sellise vara arestimist ja üleandmist, mille tagaotsitav omandas süüteo tulemusel:

Vara kirjeldus (ja asukoht) (kui see on teada):

.....
.....
.....

Lahter h)

Märkus:

Kriipsud on asendatud kastidega; märgistage kohaldatav. Kui seadus ei näe ette eluaegset vabadusekaotust, kirjutage „not applicable“ [ei ole kohaldatav].

Kohtueelne menetlus (EVM antakse välja isiku kriminaalmenetluse raames kohtu alla andmiseks)

- Märgistage kast, kui see on kohaldatav.

Kohtujärgne menetlus (EVM antakse välja kohtuotsuse täitmise eesmärgil või tagaseljaotsuse puhul)

- Märgistage kast, kui see on kohaldatav.

h) Süütegu (süüteod), mille alusel käesolev vahistamismäärus on tehtud, on karistatav või on selle (nende) eest karistatud eluaegse vabadusekaotusega või eluaegse vabadust piirava julgeolekumeetmega:

- ☐ vahistamismääruse teinud liikmesriigi õigussüsteem võimaldab määratud karistuse või meetme läbivaatamist taotluse esitamisel või vähemalt 20 aasta möödumisel, läbivaatamise eesmärk on selle karistuse või meetme täitmata jätmine,

ja/või

- ☐ vahistamismääruse teinud liikmesriigi õigussüsteem võimaldab armuandmismeetmeid, mida saab isiku suhtes kohaldada vahistamismääruse teinud liikmesriigi õiguse või tavade alusel, meetmete eesmärk on kõnealuse karistuse või meetme täitmata jätmine.

Lahter i)
Teave vahistamismääruse teinud õigusasutuse kohta

Märkus:

- Esindaja nimi: eri keeleversioonides osutatakse siin asutusele, kelle haldusalasse õigusasutus kuulub.
- Märkige vahistamismääruse teinud asutuse aadress.
- Märkige vahistamismääruse teinud asutuse telefoninumber / faksinumber / e-posti aadress, eelistatavalt selline, millelt asutust ööpäevaringselt kätte saab.
- Kontaktandmed praktiliste küsimuste lahendamiseks: võimaluse korral märkige võõrkeelt valdava õigusametniku nimi ja kontaktandmed.

i)	Vahistamismääruse teinud õigusasutus:
	Ametlik nimi:
	Esindaja nimi:
	Ametikoht (ametinimetuse/ametijärk):
	Toimiku viide:
	Aadress:
	Tel: (riigi kood) (piirkonna/linna suunanumber) (...)
	Faks: (riigi kood) (piirkonna/linna suunanumber) (...)
	E-post: Märkus: märkige ametlik e-posti aadress, mida sageli kontrollitakse
	Isiku kontaktandmed, kellega võtta ühendust üleandmiseks vajalike praktiliste korralduste tegemisel:

Keskasutuse kontaktandmed

Kui Euroopa vahistamismääruste edastamine ja vastuvõtmine kuulub keskasutuse haldusalasse:

Keskasutuse nimi:

.....

Vajaduse korral kontaktisik (ametinimetus/ametijärk ja nimi):

.....

Aadress:.....

.....

Tel: (riigi kood) (piirkonna/linna suunanumber) (...)

Faks: (riigi kood) (piirkonna/linna suunanumber) (...)

E-post:

Teave vahistamismääruse teinud õigusasutuse kohta ja selle esindaja allkiri

Märkus:

- Selleks võib olla õigusasutus või nt kohtusekretär, kes kirjutab dokumendile alla kohtu nimel.

Vahistamismääruse teinud õigusasutuse ja/või selle esindaja allkiri:

.....

Nimi:

.....

Ametikoht (ametinimetus/ametijärk):

Kuupäev:

Ametlik pitser (olemasolu korral) ***Märkus: vahistamismääruse teinud õigusasutuse ametlik pitser siseriikliku õiguse kohaselt. Kui see on olemas, tuleks seda alati kasutada.***

IV LISA. EUROOPA VAHISTAMISMÄÄRUSTE VASTUVÕTMISEL LIIKMESRIIKIDES AKTSEPTEERITAVAD KEELED

Liikmesriigid on vastavalt EVMi raamotsuse artikli 8 lõikele 2 esitanud deklaratsioonid EVMi saamisel aktsepteeritavate keelte kohta:

Austria:	saksa keel või muu vastastikku kokkulepitud keel (aktsepteerib EVMi saamist selle liikmesriigi ametlikus keeles, kes aktsepteerib Austria õigusasutuse poolt EVMi esitamist saksa keeles).
Belgia:	prantsuse, hollandi ja saksa keel
Bulgaaria:	bulgaaria keel
Küpros:	kreeka, türgi ja inglise keel
Tšehhi Vabariik:	tšehhi keel; Slovaki Vabariigi puhul aktsepteerib Tšehhi Vabariik EVMi, mis on tehtud slovaki keeles või millele on lisatud slovaki keelne tõlge, ning Austria puhul aktsepteerib Tšehhi Vabariik EVMi esitamist saksa keeles.
Taani:	taani, inglise ja rootsi keel
Eesti:	eesti ja inglise keel
Soome:	soome, rootsi ja inglise keel
Prantsusmaa:	prantsuse keel
Saksamaa:	Saksamaa kohaldab vastastikkuse põhimõtet (aktsepteerib EVMi saamist selle liikmesriigi ametlikus keeles, kes aktsepteerib Saksamaa õigusasutuste poolt EVMi esitamist saksa keeles).
Kreeka:	kreeka keel
Ungari:	ungari keel või EVMi tõlge ungari keelde. Suhtes liikmesriikidega, kes aktsepteerivad EVMi esitamist ka muus kui nende ametlikus keeles või ametlikes keeltes, aktsepteerib Ungari EVMi esitamist inglise, prantsuse või saksa keeles või nimetatud keeltesse tehtud tõlkeid.
Iirimaa:	iiri või inglise keel või justiitsministeeriumi ettenähtud keel või tõlge iiri või inglise keelde
Itaalia:	itaalia keel
Läti:	läti ja inglise keel
Leedu:	leedu ja inglise keel
Luksemburg:	prantsuse, saksa ja inglise keel

Malta:	malta ja inglise keel
Madalmaad:	hollandi ja inglise keel või mis tahes muu Euroopa Liidu ametlik keel, tingimusel et samal ajal esitatakse ingliskeelne tõlge.
Poola:	poola keel
Portugal:	portugali keel
Rumeenia	rumeenia, prantsuse ja inglise keel
Slovakkia	slovaki keel või, tuginedes varasematele kahepoolsetele lepingutele, saksa keel Austria puhul, tšehhi keel Tšehhi Vabariigi puhul ja poola keel Poola puhul.
Sloveenia	sloveeni ja inglise keel
Hispaania:	hispaania keel. Kui EVM esitatakse SISI hoiatusteate kaudu, tagab muus kui hispaania keeles tehtud EVMi tõlkimise täitev õigusasutus.
Rootsi:	rootsi, taani, norra ja inglise keel või tõlge mõnda nimetatud keeled.

V LISA. LOETELU EUROOPA KOHTU OTSUSTEST, MIS KÄSITLEVAD EUROOPA VAHISTAMISMÄÄRUSE RAAMOTSUST

- C-303/05, *Advocaten voor de Wereld* (3. mai 2007. aasta kohtuotsus)
- C-66/08, *Kozłowski* (17. juuli 2008. aasta kohtuotsus)
- C-296/08 PPU, *Santesteban Goicoechea* (12. augusti 2008. aasta kohtuotsus)
- C-388/08 PPU, *Leymann ja Pustovarov* (1. detsembri 2008. aasta kohtuotsus)
- C-123/08, *Wolzenburg* (6. oktoobri 2009. aasta kohtuotsus)
- C-306/09, *I.B.* (21. oktoobri 2010. aasta kohtuotsus)
- C-261/09, *Mantello* (16. novembri 2010. aasta kohtuotsus)
- C-192/12 PPU *West* (28. juuni 2012. aasta kohtuotsus)
- C-42/11, *Lopes da Silva Jorge* (5. septembri 2012. aasta kohtuotsus)
- C-396/11, *Radu* (29. jaanuari 2013. aasta kohtuotsus)
- C-399/11, *Melloni*, (26. veebruari 2013. aasta kohtuotsus)
- C-168/13 PPU, *Jeremy F.* (30. mai 2013. aasta kohtuotsus)
- C-237/15 PPU, *Lanigan* (16. juuli 2015. aasta kohtuotsus)
- C-463/15 PPU, *A.* (25. septembri 2015. aasta määrus)
- C-404/15 ja C-659/15 PPU, *Aranyosi ja Căldăraru* liidetud kohtuasjad
(5. Aprilli 2016. aasta kohtuotsus)
- C-108/16 PPU, *Dworzecki* (24. mai 2016. aasta kohtuotsus)
- C-241/15, *Bob-Dogi* (1. juuni 2016. aasta kohtuotsus)
- C-294/16 PPU, *JZ* (28. juuli 2016. aasta kohtuotsus)
- C-182/15, *Petruhhin* (6. septembri 2016. aasta kohtuotsus)
- C-452/16 PPU, *Poltorak* (10. novembri 2016. aasta kohtuotsus)
- C-477/16 PPU, *Kovalkovas* (10. novembri 2016. aasta kohtuotsus)
- C-453/16 PPU, *Özçelik* (10. novembri 2016. aasta kohtuotsus)
- C-640/16, *Vilkas* (25. jaanuari 2017. aasta kohtuotsus)

Pooleliolevad:

C-579/15, *Popławski*

C-473/15, Schotthöfer & Steiner

C-191/16, *Pisciotti*

C-367/16, *Piotrowski*

C-496/16, *Aranyosi*

VI LISA. EUROOPA KOHTU OTSUSED, MIS KÄSITLEVAD *NE BIS IN IDEM* PÕHIMÕTET

C-187/01 ja C-385/01, liidetud kohtuasjad *Gözütok ja Brügge* (11. Veebruari 2003. aasta kohtuotsus)

Schengeni konventsiooni artiklis 54 sätestatud *ne bis in idem* põhimõte on kohaldatav ka niisuguste kriminaalasja lõpetamise menetluste suhtes, nagu on asjassepuutuvad põhikohtuasjades ning millega ühe liikmesriigi prokuratuur lõpetab ilma kohtu sekkumiseta selles riigis algatatud kriminaalmenetluse pärast seda, kui süüdistatav on täitnud teatavad kohustused ja muu hulgas maksnud prokuratuuri poolt määratud rahasumma.

C-469/03, *Miraglia* (10. märtsi 2005. aasta kohtuotsus)

Schengeni konventsiooni artiklis 54 sätestatud *ne bis in idem* põhimõtet ei kohaldata ühe liikmesriigi õiguskaitseorganite otsusele, millega kriminaalasi loetakse lõppenuks pärast riikliku süüdistaja otsust kriminaalmenetlust mitte algatada ainuüksi põhjusel, et teises liikmesriigis on kriminaalmenetlus sama kahtlustatava suhtes juba samade asjaolude kohta algatatud, ja seda kõike ilma sisulist hinnangut andmata.

C-436/04, *Van Esbroeck* (9. märtsi 2006. aasta kohtuotsus)

1. Schengeni konventsiooni artiklis 54 sätestatud *ne bis in idem* põhimõtet tuleb kohaldada kriminaalmenetluses, mille algatas üks lepinguosaline riik teo suhtes, mille pärast asjaomane isik teises lepinguosalisel riigis juba süüdi on mõistetud, kuigi kõnealune konventsioon ei olnud viimati nimetatud riigis süüdimõistva otsuse tegemisel veel jõustunud, niivõrd kui see kehtis asjaomastes liikmesriikides ajal, mil asja teisena menetlev kohus hindas *ne bis in idem* põhimõtte kohaldamise tingimusi.
2. Schengeni konventsiooni artiklit 54 tuleb tõlgendada järgmiselt: oluline kriteerium nimetatud artikli kohaldamisel seisneb tegude sisulise samasuse kindlakstegemises, mida tuleb mõista konkreetsete omavahel lahutamatu seotud asjaolude kogumi esinemisena, sõltumata nende tegude õiguslikust kvalifikatsioonist või kaitstud õiguslikust huvist; karistatavat tegu, mis seisneb samade narkootiliste ainete ekspordis ja impordis ning mille eest on kriminaalmenetlus algatatud erinevates selle konventsiooni osalisriikides, tuleb põhimõtteliselt pidada „samaks teoks“ nimetatud artikli 54 tähenduses, sellekohase lõpliku hinnangu annavad aga pädevad siseriiklikud kohtud.

C-467/04, *Gasparini ja teised* (28. septembri 2006. aasta kohtuotsus)

1. Schengeni konventsiooni artiklis 54 sätestatud *ne bis in idem* põhimõtet kohaldatakse lepinguosalise riigi kohtu poolt kriminaalasjas tehtud otsusele, millega süüdistatav mõistetakse kriminaalmenetluse aluseks oleva kuriteo aegumise tõttu lõplikult õigeks.
2. Nimetatud põhimõtet kohaldatakse ainult nendele isikutele, kelle suhtes lepinguosaline riik on langetanud lõpliku otsuse.

3. Lepinguosalise riigi kohus ei või pidada kaupa oma territooriumil vabas ringluses olevaks üksnes sel põhjusel, et teise lepinguosalise riigi kriminaalkohus on selle sama kauba osas tuvastanud, et salakaubavedu puudutav kuritegu on aegunud.
4. Teises liikmesriigis kauba turuleviimine pärast importimist liikmesriiki, kus tehti õigeksmõiste kohtuotsus, kujutab endast tegu, mis võib kuuluda „sama teo” koosseisu eelnimetatud artikli 54 mõttes.

C-150/05, *Van Straaten* (28. septembri 2006. aasta kohtuotsus)

1. Schengeni konventsiooni artiklit 54 tuleb tõlgendada selliselt, et:
 - oluline kriteerium nimetatud artikli kohaldamisel seisneb tegude sisulise samasuse kindlakstegemises, mida tuleb mõista konkreetsete omavahel lahutamatu seotud tegude kogumi esinemisena, sõltumata nende tegude juriidilisest kvalifikatsioonist või kaitstud õiguslikust huvist;
 - narkootikumidega seotud süütegude puhul ei nõuta, et asjaomases kahes konventsiooniosalises riigis kõne all olevad narkootilise aine kogused või isikud, keda süüdistatakse kuriteos osalemises mõlemas liikmesriigis, oleksid identsed;
 - karistatavat tegu, mis seisneb samade narkootiliste ainete ekspordis ja impordis ning mille eest on alatatud kriminaalmenetlus erinevates Schengeni konventsiooni osalisriikides, tuleb põhimõtteliselt pidada „samaks teoks” nimetatud artikli 54 tähenduses; sellekohase lõpliku hinnangu annavad aga pädevad siseriiklikud kohtud.
2. Selle konventsiooni artiklis 54 sätestatud *ne bis in idem* põhimõtet kohaldatakse konventsiooniosalise riigi kohtuorganite otsuse suhtes, millega süüdistatakse mõistetakse ebapiisavate tõendite tõttu lõplikult õigeks.

C-288/05, *Kretzinger* (18. juuli 2007. aasta kohtuotsus)

1. Schengeni konventsiooni artiklit 54 tuleb tõlgendada järgmiselt:
 - oluline kriteerium nimetatud artikli kohaldamisel seisneb tegude sisulise samasuse kindlakstegemises, mida tuleb mõista konkreetsete omavahel lahutamatu seotud tegude kogumi esinemisena, sõltumata nende tegude juriidilisest kvalifikatsioonist või kaitstud õiguslikust huvist;
 - mõiste „sama tegu” alla nimetatud artikli tähenduses võivad jääda teod, mis seisnevad salakaubana ühte osalisriiki toodud välismaiste tubakatoodete oma valdusesse võtmises, nende impordis teise osalisriiki ja selles teises riigis valdamises ning mida iseloomustab asjaolu, et isikul, kelle suhtes on mõlemas osalisriigis alustatud kriminaalmenetlust, oli algusest peale kavatsus vedada tubakatooted pärast esmast oma valdusesse võtmist sihtkohta läbi mitme osalisriigi. Lõpliku hinnangu peavad selles osas andma pädevad siseriiklikud kohtud.

2. Schengeni konventsiooni artikli 54 tähenduses on ühes osalisriigis mõistatud karistus „ära kantud“ või seda karistust „kantakse“, kui isikule mõisteti nimetatud osalisriigi õiguse kohaselt vangistus, mille kandmisest ta tingimisi vabastati.
3. Schengeni konventsiooni artikli 54 tähenduses ei tule käsitada ühes osalisriigis mõistatud karistust kui „ära kantud“ või kui karistust, mida „kantakse“, kui isik võeti lühikeseks ajaks vahi alla ja/või eelvangistusse ning selle osalisriigi õiguse kohaselt arvestatakse see vabaduse piiramise aeg hiljem täideviidava vangistuse hulka.
4. Mõiste „täideviimine“ tõlgendamist Schengeni konventsiooni artikli 54 tähenduses ei saa mõjutada asjaolu, et liikmesriik, kus isiku suhtes on siseriikliku õiguse alusel tehtud lõplik süüdimõistev kohtuotsus, võib EVMi raamotsuse alusel anda EVMi, mille eesmärk on selle isiku vahi alla võtmine ja nimetatud kohtuotsuse täideviimine.

C-367/05, *Kraaijenbrink* (18. juuli 2007. aasta kohtuotsus)

Schengeni konventsiooni artiklit 54 tuleb tõlgendada selliselt, et:

- oluline kriteerium nimetatud artikli kohaldamisel seisneb tegude sisulise samasuse kindlakstegemises, mida tuleb mõista konkreetsete omavahel lahutamatult seotud tegude kogumi esinemisena, sõltumata nende tegude juriidilisest kvalifikatsioonist või kaitstud õiguslikust huvist;
- erinevaid tegusid, mis seisnevad ühelt poolt narkootikumide käitlemisest saadud rahasummade hoidmises ühes osalisriigis ja teiselt poolt samast narkootikumide käitlemisest pärinevate rahasummade vahetamises teises osalisriigis asuvates rahavahetuspunktidest, ei saa kvalifitseerida „samaks teoks“ Schengeni konventsiooni artikli 54 tähenduses ainuüksi sellest lähtudes, et siseriiklik pädev kohus leiab, et nimetatud teod on omavahel seotud sama tahtluse kaudu;
- nimetatud siseriiklikul pädeval kohtul tuleb hinnata, kas samasuse ja seotuse määr kõigi võrreldavate faktiliste asjaolude vahel on niisugune, et eespool nimetatud olulist kriteeriumi arvestades on võimalik tuvastada, et tegemist on „sama teoga“ Schengeni konventsiooni artikli 54 tähenduses.

C-297/07, *Bourquain* (11. detsembri 2008. aasta kohtuotsus)

Schengeni konventsiooni artiklis 54 sätestatud *ne bis in idem* põhimõte on kohaldatav kriminaalmenetluse suhtes, mis on konventsiooniosalises riigis algatatud sama teo eest, millega seoses on süüdistatava kohta teises konventsiooniosalises riigis juba tehtud lõplik kohtuotsus, ja seda isegi siis, kui süüdimõistva otsuse langetanud riigi õiguse alusel ei olnud süüdistatavale määratud karistust selliste menetluslike eripärade tõttu, nagu on kõne all põhikohtuasjas, võimalik otse täitmisele pöörata.

C-491/07, *Turanský* (22. detsembri 2008. aasta kohtuotsus)

Schengeni konventsiooni artiklis 54 sätestatud *ne bis in idem* põhimõte ei ole kohaldatav otsusele, millega konventsiooniosalise riigi ametiasutus määrab pärast tema menetluses oleva asja asjaolude uurimist ning enne süüteos kahtlustatavale isikule süüdistuse

esitamist kriminaalmenetluse peatamise, kui see kriminaalmenetlust peatav otsus ei lõpeta asjaomase riigi õiguse alusel lõplikult kriminaalasja ning ei kujuta endast seega takistust sama teo eest uuesti kriminaalvastutusele võtmisele selles riigis.

C-398/12, *M.* (5. juuni 2014. aasta kohtuotsus)

Schengeni konventsiooni artiklit 54 tuleb tõlgendada nii, et piisavate tõendite puudumise tõttu kriminaalmenetluse lõpetamise määrust – mis selles konventsiooniosalises riigis, kus kõnealune määrus tehti, takistab selles määrukses käsitletava isiku suhtes samade asjaolude põhjal uue süüdistuse esitamist, kui tema vastu ei ilmne uusi asjaolusid – tuleb käsitada kui lõplikku kohtuotsust selle artikli tähenduses, mis järeltuleb takistab samade asjaolude põhjal sama isiku uuesti vastutusele võtmist mõnes teises konventsiooniosalises riigis.

C-261/09, *Mantello* (16. novembri 2010. aasta kohtuotsus)

Euroopa vahistamismääruse tegemise ja täitmise eesmärgil kujutab nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsuse 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta artikli 3 lõikes 2 esinev mõiste „samad teod“ endast liidu õiguse autonoomset mõistet.

Niisugustel asjaoludel, nagu on asjassepuutuvad põhikohtuasjas, kus vastuseks vahistamismäärust täitva Itaalia õigusasutuse esitatud teabenõudele raamotsuse artikli 15 lõike 2 tähenduses tõdes vahistamismääruse teinud õigusasutus siseriikliku õiguse alusel ja pidades kinni nõuetest, mis tulenevad mõistest „samad teod“, nagu see on ette nähtud raamotsuse artikli 3 lõikes 2, sõnaselgelt, et tema õiguskorras langetatud varasem kohtuotsus ei kujuta endast lõplikku kohtuotsust, mis hõlmab tema vahistamismääruses silmas peetud tegusid, ega takista seega vahistamismääruses silmas peetud kohtumenetluse alustamist, ei ole vahistamismäärust täitval õigusasutusel mingit põhjust seoses sellise kohtuotsusega kohaldada nimetatud raamotsuse artikli 3 lõikes 2 ette nähtud kohustuslikku täitmisest keeldumise alust.

C-129/14 PPU, *Spasic* (27. mai 2014. aasta kohtuotsus)

1. Schengeni konventsiooni artikkel 54, mis seab *ne bis in idem* põhimõtte kohaldamise tingimuseks, et isik on pärast süüdimõistvat kohtuotsust karistuse „ära kandnud“ või „kannab seda“, on kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 50, mis seda põhimõtet tagab.
2. Schengeni konventsiooni artiklit 54 tuleb tõlgendada nii, et ainult rahalise karistuse tasumine – mis mõisteti süüdimõistetule, kellele mõisteti teise liikmesriigi kohtu sama otsusega ka siiani täitmisele pööramata vangistus – ei võimalda teha järeldust, et isik on karistuse selle sätte tähenduses ära kandnud või kannab seda.

C-486/14, *Kossowski* (29. juuni 2016. aasta kohtuotsus)

Schengeni konventsiooni artiklis 54, tõlgendatuna koosmõjus Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 50, sätestatud *ne bis in idem* põhimõtet tuleb tõlgendada nii, et prokuratuuri otsust, mis tehti ilma põhjaliku uurimiseta ja millega kriminaalmenetlus lõpetati lõplikult – välja arvatud juhud, kui menetlus uutel asjaoludel uuendatakse või kui see otsus tühistatakse –, ilma et isikule oleks määratud karistust, ei või pidada nende

artiklite tähenduses „lõplikuks kohtuotsuseks“, kui otsuse põhjendusest selgub, et menetlus lõpetati ilma põhjalikku uurimist läbi viimata; sealjuures annavad kannatanu ja võimaliku tunnistaja üle kuulamata jätmise tunnistust põhjaliku uurimise puudumisest.

VII LISA. EUROOPA VAHISTAMISMÄÄRUSE KOHTA TEHTUD OTSUSE STANDARDVORM

Käesolev vorm ei asenda üleandmise kohta tehtavat otsust, mis tuleb edastada vastavalt raamotsuse 2002/584/JSK artiklile 22, ega

Euroopa vahistamismääruse kohta tehtud kohtuotsust, kui see on asjakohane ja kui vahistamismääruse teinud asutus on seda taotlenud. I. EVMI NUMBER				
EVMI TEINUD ASUTUSE VIIDE:		EVMI TÄITVA ASUTUSE VIIDE:		SISI VIIDE:
EVMI TEINUD ASUTUS:				VÄLJAANDMISE KUUPÄEV:
EVMI TÄITEV ASUTUS:			TAGAOTSITAV ISIK	
ISIKU KODAKONDSUS				
II. LÕPLIK OTSUS EVMI KOHTA				
ASUTUSE VIIDE, KOHTUOTSUSE VÕI OTSUSE NR , KUUPÄEV				
-A- ☐ TÄIDETUD:				
TAGAOTSITAVA NÕUSOLEK (EVMI raamotsuse artikkel 13)	☐ JAH ☐ EI		ERIKOHUSTUSE REEGLI KASUTAMISEST LOOBUMINE (EVMI raamotsuse artikli 13 lõige 2)	☐ JAH ☐ EI OSALISE ÜLEANDMISE KORRAL MÄRKIDA, MILLISTE SÜÜTEGUDEGA SEoses EVMI EI AKTSEPTERITUD:
EVMI TÄITVAS LIIKMESRIIGIS VAHI ALL PIDAMISE AEG ENNE ÜLEANDMIST (EVMI raamotsuse artikkel 26)	☐ VAHI ALL PEETUD	ALGUS (VAHISTAMISE KUUPÄEV/KELLAAEG): LÕPP (ÜLEANDMISE KUUPÄEV/KELLAAEG): ¹	KOHTUMÕISTMINE TAGASELJA (EVMI raamotsuse artikkel 4a)	☐ JAH ☐ UUS TEADE ☐ UUS KOHTULIK MENETLUS ☐ KUMBKI EI OLE VAJALIK (artikli 4a kohased nõuded on täidetud)

¹ Vormil tuleb teha järgmine joonealune märkus: „See kuupäev märgitakse, kui see on üleandvale asutusele teada. Selle võib märkida ka vastuvõttev asutus.“

	☐ PUUDUB		☐ EI	
TAGATISED (EVMi raamotsuse artikkel 5)	☐ ELUAEGSE VABADUSEKAOTUSE LÄBIVAATAMINE (EVMi raamotsuse artikli 5 lõige 2)	EDASI LÜKATUD (EVMi raamotsuse artikli 24 lõige 1)	☐	☐ SÜÜTEO EEST KOHTU ALLA ANDMISEKS EVMi TÄITVAS LIIKMESRIIGIS
	☐ EVMi TÄITVA LIIKMESRIIGI KODANIKU VÕI SEAL ELUKOHTA OMAVA ISIKU TAGASITOOMINE (EVMi raamotsuse artikli 5 lõige 3)		☐ JAH	☐ KARISTUSE KANDMISEKS EVMi TÄITVAS LIIKMESRIIGIS MÄÄRATUD KARISTUSE KOGUKESTUS
			☐ EI	
AJUTINE ÜLEANDMINE		☐ EI ☐ JAH KUNI (KUUPÄEV) (EVMi raamotsuse artikli 24 lõige 2)		
1.1.1. KEELDUMISE KOHUSTUSLIKUD ALUSED:		1.1.2. SISERIIKLIKEST ÕIGUSAKTIDEST TULENEVAD ALUSED:		
☐ NE BIS IN IDEM põhimõte (EVMi raamotsuse artikli 3 lõige 2) ☐ ALAEALINE (EVMi raamotsuse artikli 3 lõige 3) ☐ AMNESTIA (EVMi raamotsuse artikli 3 lõige 1)		☐ <u>PALUN TÄPSUSTADA:</u>		
III. MÄRKUSED:				

Koht ja kuupäev ning EVMi täitva liikmesriigi pädeva asutuse allkiri

VAHISTAMISMÄÄRUSE TEINUD LIIKMESRIIGI PÄDEVALE ASUTUSELE

**VIII LISA. LIIKMESRIIGID, MILLE ÕIGUSSÜSTEEM VÕIB
LUBADA ÜLEANDMIST SÜÜTEGUDE EEST, MILLE EEST
ON ETTE NÄHTUD EUROOPA VAHISTAMISMÄÄRUSE
RAAMOTSUSE ARTIKLI 2 LÕIKES 1 SÄTESTATUST
ALAMPIIRIST VÄIKSEM KARISTUSMÄÄR, KUI SELLESED
SÜÜTEOD ON SEOTUD VAHISTAMISMÄÄRUSES
MÄRGITUD PÕHISÜÜTEOGA (-SÜÜTEGUDEGA)¹**

Tšehhi Vabariik

Taani

Saksamaa

Prantsusmaa

Läti

Leedu

Ungari

Austria

Sloveenia

Slovakkia

Soome

Rootsi

¹ See loetelu põhineb 20 liikmesriigi antud vastustel komisjoni küsimustikule ega pruugi tingimata kajastada olukorda kõikides liikmesriikides. Loetelu annab ülevaate liikmesriikidest, kus kõrvalsüüteoga seoses üleandmine võib olla võimalik. Pange tähele, et see võimalus võib sõltuda erinevatest teguritest, nagu topeltkaristatavus, ja EVMi täitva asutuse kaalutlusõigusest, mida ta kasutab igal üksikjuhul eraldi.

IX. LISA. EUROOPA VAHISTAMISMÄÄRUSE ALUSEL VAHISTATUD ISIKU ÕIGUSTE DEKLARATSIOONI SOOVITUSLIK NÄIDIS

**Direktiivi 2012/13/EL (milles käsitletakse õigust saada kriminaalmenetluses teavet¹)
II lisa**

Euroopa vahistamismääruse alusel vahistatud isiku õiguste deklaratsiooni soovituslik näidis

Käesoleva näidise ainus eesmärk on abistada riiklikke ametiasutusi õiguste deklaratsiooni koostamisel riiklikul tasandil. Liikmesriigid ei ole kohustatud seda näidist kasutama. Õiguste deklaratsiooni koostamisel võivad liikmesriigid seda näidist muuta, et viia see kooskõlla oma riiklike eeskirjadega ja lisada vajalikku teavet.

A. TEAVE EUROOPA VAHISTAMISMÄÄRUSE KOHTA

Teil on õigus saada sisulist teavet selle Euroopa vahistamismääruse sisu kohta, mille alusel Teid on vahistatud.

B. ÕIGUS KASUTADA KAITSJA ABI

Teil on õigus rääkida konfidentsiaalselt kaitsjaga. Kaitsja on politseist sõltumatu. Kui vajate abi kaitsjaga ühenduse võtmiseks, pöörduge politsei poole ja nad aitavad Teid. Teatavatel juhtudel võib kaitsja abi olla tasuta. Küsige politseilt selle kohta rohkem teavet.

C. SUULINE JA KIRJALIK TÕLGE

Kui Te ei räägi või ei mõista politseis või muus pädevas asutuses kasutatavat keelt, on Teil õigus kasutada tõlgi abi tasuta. Tõlk võib aidata Teil rääkida kaitsjaga ning ta on kohustatud hoidma selle vestluse sisu konfidentsiaalsena. Teil on õigus saada Euroopa vahistamismääruse tõlge Teile arusaadavasse keelde. Teatavatel juhtudel võite saada suulise tõlke või kokkuvõtte.

D. NÕUSTUMISE VÕIMALUS

Te võite nõustuda või mitte nõustuda üleandmisega riigile, kes Teid otsib. Teie nõusolek kiirendaks menetlust. [Teatavate liikmesriikide võimalik lisandus: sellise otsuse hilisem muutmine võib olla keeruline, kui mitte võimatu.] Küsige ametiisikutelt või oma kaitsjalt selle kohta rohkem teavet.

¹ ELT L 142, 1.6.2012, lk 1.

E. ÄRAKUULAMINE

Kui Te ei nõustu üleandmisega, on Teil õigus nõuda, et õigusasutus Teid ära kuulaks.